

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

25. заседание

Петъкъ, 5 априль 1940 г.

(Открито въ 15 ч. 25 м.)

Председателствувалъ, по-председателствувалъ Димитъръ Пешевъ. Секретари: Николай Султановъ и Димитъръ Сараджовъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		Говорили: М. Ковачевъ	567
Отпуски	561	П. Дограмаджиевъ	571
Питане	561	Б. Поповъ	572
Законопроекти	561, 571	Г. Ленковъ	575
Предложение	585	Н. Градевъ	577
По дневния редъ:		Л. Поповъ	589
Законопроектъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ (Първо четене — разискване)	561	К. Божиловъ	585
		Дѣлчо Тодоровъ	588
		Дневенъ редъ за следващото заседание	589

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) При-
сѣдствуватъ нужниятъ брой народни представители. Обя-
вявамъ заседанието за открито.

(Отсѣдствуватъ следнитѣ народни представители: Ва-
силъ Вълчевъ, Велизаръ Багаровъ, Данаилъ Жечевъ, Дени
Костовъ, Деню Чолаковъ, Димитъръ Арнауловъ, Дончо
Узуновъ, Игнатъ Хайдоловъ, Косю Аневъ, Недѣлчо Куюм-
джиевъ, д-ръ Никола Минковъ, Обрешко Славовъ, д-ръ
Петъръ Кюсеиановъ, Серафимъ Георгиевъ, Спасъ Мари-
новъ, Тоти Маровъ и Тоти Новаковъ)

Имамъ да направя следнитѣ съобщения.

Разрешенъ е отпущъ на следнитѣ народни представи-
тели:

на г-нъ Димитъръ Киревъ — 1 день, за 30 мартъ т. г.;
на г-нъ Спасъ Ганевъ — 1 день, за 4 т. м.;
на г-нъ Никола Джанковъ — 1 день, за 9 т. м.;
на г-нъ Велизаръ Багаровъ — 1 день, за 5 т. м.;
на г-нъ Данаилъ Жечевъ — 1 день, за 5 т. м.;
на г-нъ Деню Чолаковъ — 1 день, за 5 т. м.;
на г-нъ Филипъ Махмудиевъ — 2 дена, за 9 и 10 т. м.;
на г-нъ Георги Миковъ — 2 дена, за 2 и 3 т. м.;
на г-нъ Милети Начевъ — 2 дена, за 9 и 10 т. м.;
на г-нъ Дичо Тодоровъ — 2 дена, за 10 и 11 т. м.;
на г-нъ Серафимъ Георгиевъ — 2 дена, за 4 и 5 т. м.;
на г-нъ Марко Сакарски — 4 дни, отъ 9 до 12 т. м. и
на г-нъ Христо Таукчиевъ — 4 дни, отъ 9 до 12 т. м.
Постѣпило е питане отъ горноорѣховския народенъ
представителъ г-нъ Стефанъ Стателовъ до г-на министра
на правосѣдието по приложение на закона за преследване
на незаконно обогатѣли чиновници.

Ще се изпрати на г-на министра за отговоръ.

Постѣпилъ е отъ Министерството на финанситѣ зако-
нопроектъ за измѣнение и допълнение на наредбата-
законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на лик-
видираниѣ имоти на бѣжанцитѣ, преселили се отъ Гър-
ция, съгласно съ конвенцията между България и Гърция
относно свободата за емиграция на малцинствата („Държа-
венъ вестникъ“, брой 49, отъ 5 мартъ 1938 г.).

Ще бѣде раздаденъ и поставенъ на дневенъ редъ.

Минаваме къмъ точка първа отъ дневния редъ:

**Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение
на наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ.**

Г-да народни представители! Предвидъ на това, че
законопроектътъ е дълъгъ, моля да се съгласите да бж-

датъ прочетени само мотивитѣ. Който е съгласенъ съ това
предложение, моля, да вдигне рѣжка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Димитъръ Сараджовъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на наред-
бата-законъ за данъка върху приходитѣ.

Г-да народни представители! Съ наредба-законъ отъ
3 февруарий 1936 г. се постави въ действие, считано
отъ 1 януарий с. г., сегашниятъ начинъ на облагане
приходитѣ на физическитѣ и юридическитѣ лица и
общиятъ доходъ на физическитѣ лица. Наредбата-
законъ за данъка върху приходитѣ досега е претърпѣла
нѣколко измѣнения. Съ този законопроектъ се пра-
вятъ предимно измѣнения, които попълватъ редъ непъл-
ноти и изясняватъ материята. Новитѣ материални разпо-
редби целятъ попълването на допустнати по-рано праз-
ноти и премахването на оказалиѣ се при досегашното при-
ложение на наредбата-законъ неудобства. Ето и по-сжще-
ственитѣ измѣнения и допълнения.

1. Съ § 1 се допълва чл. 2, като се предвиждатъ нѣкои
нови освобождавания отъ облагане съ данъкъ, а именно на
производителитѣ отъ собствени материали на етерични
масла и на глухонѣмитѣ и на слѣпитѣ лица. Първото освоб-
бождаване се прави, за се насърчи производството, а
последното — да се облекчи положението на лишенитѣ отъ
зрение и слухъ лица.

Освобождаватъ се сжщо и продавачитѣ на билети отъ
Държавната лотария, по съображения, че тѣ получаватъ
малко възнаграждение.

2. Съ § 5 се дава нова редакция на чл. 6, за да се изясни
материята. Урежда се въпросътъ за облагането на времен-
нитѣ работници въ предприятията, като се посочва кога
предприетието е задължено да задържа данъкъ занятието и
какви необлагаеми суми трѣбва да приспада отъ дневната
надница.

Съ сжщия параграфъ се урежда и въпросътъ за обла-
гане съ данъкъ занятието възнагражденията на лица отъ
свободнитѣ професии, които иматъ и служебни занятия въ
смыслъ, че възнагражденията отъ последнитѣ се облагатъ

по чл. 6, а за определянето на патента имъ ще се иматъ предвидъ само приходитъ отъ частната практика. Съ огледъ на това се прави измѣнение и на чл. 7 — § 6 на проекта.

3. Съ § 7 се измѣня чл. 8.

Увеличава се броятъ на разредитъ съ целъ да бждатъ обложени въ зависимостъ отъ приходитъ имъ едритъ занаятчийски предприятия, които не отговарятъ на условията въ чл. 14, за индустриално предприятие.

Измѣнява се и забележка втора, като съ новия текстъ се създаватъ по-благоприятни условия за облагането на занаятчийскитъ производствени кооперации.

4. Съ § 9 къмъ чл. 12 се прибавя нова алинея, която урежда въпроса за облагането на търговскитъ предприятия, които иматъ по-значителенъ оборотъ, обаче по една или друга причина сж били обложени съ патентъ. Тази алинея ще премахне недоволната конкуренция, която сега правятъ предприятията, обложени съ патентъ, на тѣзи, които плащатъ данъкъ за занятие въз основа на оборота. Въвеждането ѝ не налага нови счетоводни задължения на тази категория предприятия, защото тѣ и безъ това сж задължени да водятъ дневникъ за оборота съ чл. 52.

5. Съ § 10 се прави допълнение на чл. 13, за да се запълнятъ нѣкои празноти.

Сжщото се прави и съ § 11 по отношение на чл. 15, като сжщевременно промилитъ на облагането се увеличаватъ отъ: 10, 15 и 20 на 15, 25 и 30 на хилядата.

6. Съ § 12 се дава нова редакция на чл. 16, алинея първа, за да се изясни въ кои случаи индустриалцитъ плащатъ данъкъ и като търговци.

7. Съ § 13 се допълва чл. 20, като се предвижда приспадането на необлагаеми суми и за наемитъ отъ движими имоти. Съ сжщия параграфъ се предвижда облагането съ 10% данъкъ занятие лихвитъ, плащани отъ Пощенската спестовна каса и кооперативнитъ сдружения.

8. Съ § 14 се допълва чл. 23 въ смисълъ, че нѣма да се задържа данъкъ по този членъ, когато държавата, общинитъ и пр. продаватъ материали. Купувачитъ на последнитъ ще плащатъ данъкъ по чл. 13 или 15, когато извършватъ продажбата. Досегашниятъ редъ създаваше усложнение, защото при продажбата на закупенитъ материали трѣбваше да се приспада предплатениятъ при покупката имъ данъкъ.

9. Съ § 15 се допълва чл. 24, буква „б“, съ целъ да се приложи и за тѣзи предприятия втората алинея на чл. 15, тѣй като сж били пропуснати.

10. Съ § 17 се увеличава данъкътъ по чл. 26, като това увеличение се прави по-чувствително за по-сжщитъ тютюни.

11. Съ § 18 се намалява данъкътъ по чл. 30 за електрическа енергия, продавана за улично освѣтление, понеже сжщата се продава на значително по-низки цени отъ енергията за домашно освѣтление.

12. Съ § 19 се изяснява редакцията на чл. 36, а сжщевременно се вписватъ за облагане при износъ и нѣкои нови артикули.

13. Съ § 20 се предвижда данъкъ за продажбата на етерични масла.

14. Съ § 21 се изяснява текстътъ на чл. 43 по отношение облагането на българскитъ публични влагалища.

15. Съ § 22 се правятъ следнитъ допълнения на чл. 50:

- а) по отношение облагането на наемитъ отъ построени на концесии имоти предвижда се приспадането на суми за амортизации, за да има еднаквостъ съ материята по данъка занятие;
- б) пояснява се, че се приспадатъ само данѣцитъ, такситъ и беринитъ, платени въ връзка съ приходитъ, които се облагатъ съ допълнителенъ данъкъ върху общия доходъ;
- в) предвижда се приспадането на платенитъ лихви въ връзка съ облагаемия приходъ.

16. Съ § 23 се прави известно увеличение на процентитъ въ допълнителния данъкъ върху общия доходъ.

17. Съ § 24 се измѣня чл. 52, като се предвижда срокътъ за завеждането на дневника за оборота, за декларирание последния и за внасяне на следващия се върху него данъкъ въ случаитъ при новозапочнато занятие, за което предприятието е подало декларация за патентно облагане.

Урежда се сжщо въпросътъ, кога настѣпва задължение за вписване въ дневника за оборота на продаденитъ въ консигнация стоки.

Тѣзи измѣнения запълватъ една празнота въ наредбата-законъ.

18. Съ § 25 се допълва чл. 54, като се освобождаватъ отъ издаване на разписки отъ кочанъ учрежденията и предприятията, които не плащатъ отдѣленъ данъкъ занятие върху приходитъ отъ наеми или въобще не плащатъ

такъвъ (членове 2, 3, 41 и 42), както и лицата, данъкътъ върху чинто наеми се задържа отъ самия наемател — чл. 89, алинея първа.

19. Съ § 26 се допълва чл. 56, като се предвижда срокъ за подаване декларация при новозапочнато занятие, следъ като е изтекълъ срокътъ за периодичното подаване на декларациитъ. Пояснява се какъ ще стане освобождаването отъ данъкъ на кооперативнитъ сдружения, освободени отъ такъвъ по чл. 2.

20. Съ § 27 се измѣнява чл. 57. Измѣнението предвижда задължения за подаване декларации и отъ страна на кредитнитъ и застрахователни предприятия, които досега, поради опущение, не бѣха задължени да подаватъ такива. Освенъ това пояснява се, че декларации подаватъ и предприятията, които внасятъ данъкъ по особенитъ правила.

21. Съ § 28 се измѣня буква „б“ на чл. 61 въ смисълъ, че при определянето на допълнителния данъкъ върху общия доходъ данъкътъ ще се умножава на 8, а не на 5. Измѣнението се прави, защото при сегашното положение на много предприятия разходитъ превъзшава брутния приходъ.

22. Съ § 30 се прибавя новъ членъ, който предвижда да се поканва данѣкоплатецътъ да подпише декларацията въ случаитъ, когато е пропусналъ да направи това при подаването ѝ; съ това се цели да се поправятъ неволнитъ опущения, които безъ това поставятъ данѣкоплатеца въ нарушение на закона.

По сжщитъ съображения съ § 31 се допълва чл. 73, когато се касае за неподписана тжба.

23. Съ § 33 се измѣня чл. 81, за да се допустне ревизия въ полза на данѣкоплатеца за всички данѣци по наредбата-законъ, а не само за патента и общия доходъ.

24. § 35 изяснява кога се предава за събиране патентътъ.

25. Съ § 37 и § 38 се измѣняватъ и допълватъ членове 87 и 88, за да се дадатъ по-удобни за данѣкоплатцитъ срокове за внасянето на данѣка. Освенъ това предвижда се срокъ за внасянето на данѣка по чл. 21 въ случай че дружеството не свика общо събрание.

26. Съ § 42 се предвижда 20-годишна давностъ за определянето на данѣка, следъ изтичането на която данѣкоплатцитъ не могатъ да бждатъ държани отговорни за неопредѣлени данѣци.

27. Съ § 43 се дава нова редакция на чл. 100. Съ тази редакция се дава изчерпателно разяснение на случаитъ, при които опредѣлениятъ данъкъ се събира съ увеличение 10% и въ троеенъ размѣръ.

28. Съ § 44 се въвежда степенувана лихва за късното плащане на данѣка.

29. Съ § 46 се измѣня чл. 105 съ целъ да се предвиди санкция за работодателитъ, когато не уволнятъ провиненитъ лица. Уволнението отъ длъжностъ и заличаването отъ списѣцитъ на експертъ-счетоводителя ще става по решение на областния сждъ, вмѣсто по решение на областния данѣченъ началникъ. Глобата на работодателя ще се налага отъ министъра на финанситъ.

30. Съ § 47 се дава нова редакция на чл. 106, като началната глоба се намалява отъ 5000 на 500 л. Освенъ това разяснява се текстътъ на самия членъ за избѣгване на евентуални спорове.

31. Съ § 49 се измѣнява чл. 109. Предвижда се глобитъ да се налагатъ отъ първоначалната комисия, която опредѣля и данѣцитъ, а не отъ данѣчнитъ началници.

Като предлагамъ на просвѣтеното ви внимание настояща законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го обсъдите и гласувате.

Гр. София, 3 февруарий 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ“

(Ето и текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данѣка върху приходитъ.

§ 1. Чл. 2 се измѣнява и допълва както следва:

а) Къмъ точка втора се прибавя следната нова алинея:

„Министърътъ на финанситъ може да разреши да бждатъ освободени отъ данъкъ: делегатитъ на Обществото на народитъ и на портъоритъ на българскитъ държавни заеми, сключени въ чужбина, както и задграничнитъ персоналъ на признати чуждестранни мисии, като Американската близкосточна фондация и др. подобни. Освобождаването отъ данъкъ става съ заповѣдь и за срокъ докато тѣзи лица работятъ въ България“;

б) Въ точка трета, алинея първа, изречение второ, след думите „и частни предприятия“ се поставя запетая, след което се вписват думите: „пътните и дневни пари на пълномощници на професионални и други организации, както и на членове на събирателни, командитни, с ограничена отговорност дружества, акционерни дружества и кооперативни сдружения, командировани по работа на сѣщитѣ, след преценка на данѣчната власт, за всички“ След думата „до“ се вписва думата „обикновения“;

в) Въ точка четвърта след думите „собствени произведения“ се прибавят думите: „преводачнѣ, които не се занимават по занятие съ преводачество; хонораритѣ за сътрудничество въ чужди списания“;

г) Въ точка шеста след думите „розово масло“, се поставя запетая, след което се прибавят думите: „други етерични масла“;

д) Въ края на точка осма се прибавят думите: „възнагражденията, плащани отъ частни лица на свещеницитѣ, за извършени трѣби“;

е) След точка 11 се прибавят следните нови точки 12 и 13.

„12. Глухонѣмитѣ и лишенитѣ отъ зрение лица: търговци на дребно, занаятчии и музиканти, чийто предполагаемъ чистъ годишенъ приходъ отъ това имъ занятие, по преценка на първоначалната комисия, не надминава 30.000 л. Глухонѣмотата и слѣпотата се установяватъ съ удостоверение отъ специалистъ тѣкарь“;

„13. Лицата, които пласиратъ билети, издавани отъ Българската държавна лотария, за прихода отъ отстъпката, която имъ прави държавната лотария“;

з) Точка 12 става точка 14.

§ 2. Въ чл. 3, алинея втора, след думите „и кооперативна банка“ се вписват думите: „епархийскитѣ духовни съвети“

§ 3. Въ чл. 4, точка 3, се измѣня така: „дивидентитѣ отъ консумация въ потрѣбителнитѣ кооперативни сдружения, раздавани на кооператоритѣ-консуматори, за продукти, употребени непосредствено отъ самитѣ кооператори, отъ тѣхнитѣ домакинства или отъ селскитѣ (земедѣлски) стопанства“.

§ 4. Въ чл. 5, въ точка 1, думите „служебни занятия“ се замѣняватъ съ думите: „заплати, надници и възнаграждения“.

§ 5. Чл. 6 се измѣня така:

„Данѣкътъ занятие върху заплатитѣ и надниците на служителитѣ и работницитѣ при държавнитѣ фондове, държавнитѣ автономни учреждения, Българската народна банка, Българската земеделска и кооперативна банка, търговско-индустриалнитѣ, земеделскитѣ и архитектурно-инженернитѣ камари, борситѣ и общинскитѣ учреждения е 8 на сто върху предвиденитѣ въ бюджетитѣ имъ brutни кредити за заплати, надници и повишения, включително и удържкитѣ за пенсия по чл. 38, буква „а“ и „и“, отъ закона за пенситѣ за изслужено време, както и удържкитѣ за фонда „Обществени осигуровки“.

Забележка. Когато заплатитѣ или надниците се плащатъ отъ кредити за вещевени разходи, данѣкътъ се внася върху изплатенитѣ суми за заплати и надници.

Данѣкътъ върху заплатитѣ на лицата, служащи въ общественитѣ учреждения и частнитѣ предприятия, е 8 на сто, като за brutни заплати до 80.000 л. годишно включително се приспадатъ 18.000 л. (1.500 л. месечно) необлагаеми. Данѣкътъ се пресмѣта, след като отъ brutната месечна заплата се приспадатъ платенитѣ презъ изтеклия месецъ законно установени удържки върху заплатата. Лица съ brutна годишна заплата до 19.500 л. включително плащатъ 120 л. годишно данѣкъ, платимъ по 10 л. месечно; 10 л. данѣкъ се плаща и за време по-малко отъ месецъ.

Работницитѣ въ общественитѣ учреждения и частнитѣ предприятия съ дневна надница до 40 л. включително (12.000 л. годишно, при база 300 работни дни) се освобождаватъ отъ данѣкъ, а тѣзи съ надница отъ 40 до 60 л. включително плащатъ 10 л. месеченъ данѣкъ. Когато надницата е по-голяма отъ 60 л., приспадатъ се, вмѣсто удържки и необлагаеми суми, по 60 л. дневно, и върху разликата се вадѣрка 8 на сто данѣкъ, като данѣкътъ за месецъ или частъ отъ месеца не може да бѣде по-малъкъ отъ 10 л. Ако въ края на годината се окаже, че надничарѣтъ е получилъ по-малко отъ 12.000 л., респективно 18.000 л. за цѣлата година, не се допуска връщане на задържания съгласно горнитѣ правила данѣкъ. Този алинея има приложение и за лицата, които работятъ периодически съ добитѣкъ или кола, като надницата имъ се намали съ 25 на сто за храна на добитѣка и поддържане колата, освенъ ако сѣ по занятие каруцари (кираджии) и сѣ обложени за това съ занятие съ патентъ по чл. 11.

Забележка. Работницитѣ, които работятъ при едно предприятие по-малко отъ 12 последователни работни дни, се освобождаватъ отъ данѣкъ, безъ огледъ на размѣра на надницата.

Ако нѣкое предприятие не представи ведомости, раздателни списъци или други документи за изплатени заплати или надници, плаща данѣкъ занятие върху цѣлата сума за заплати и надници, записана въ общитѣ разноски, безъ да се приспадатъ необлагаеми суми и удържки. Ако, обаче, бѣдатъ представени документи за частъ отъ разхода или документи за платенъ данѣкъ, сумата по тѣзи документи се приспада.

По 8 на сто, безъ приспадане на удържки и необлагаеми суми, се облагатъ: а) заплатитѣ и заседателнитѣ пари, плащани на членове на управителни и провѣрителни съвети; б) тантиемитѣ и другитѣ парични възнаграждения, включително и възнагражденията за участие въ комисии, за експертизи и за извънреденъ трудъ, на длѣжностни лица — служители и работници, плащани отъ когото и да било; в) хонораритѣ и възнагражденията: месечни, годишни и еднократни, плащани отъ държавни, автономни, общински или обществени учреждения, акционерни, командитно-акционерни и съ ограничена отговорност дружества и кооперативни сдружения на лица, упражняващи свободна професия, както и на вещи лица въобще за експертизи, комисии и други подобни.

Съ 8 на сто се облагатъ сѣщо и възнагражденията (но не и заплатитѣ) на агентитѣ, инкасаторитѣ, инспекторитѣ и деятелитѣ въобще — постоянни или случайни — при застрахователнитѣ и спестовно-строителнитѣ дружества следъ приспадане, вмѣсто необлагаеми и необходимо присѣщи разходи, 40 на сто отъ brutното възнаграждение. Въ последното се включватъ и платенитѣ суми за наеми, издрѣжка на кантора и др. подобни, макаръ и да сѣ платени отдѣлно.

§ 6. Въ чл. 7 алинея втора се измѣня така:

„Лицата, които упражняватъ свободни занятия, плащатъ патентъ по долната таблица. При определяне патента на лицата, които получаватъ приходи по чл. 6, тия имъ приходи не се взематъ подъ внимание при определяне на патента“.

Въ сѣщия членъ, група първа, забележка трета се заличава.

§ 7. Въ чл. 8 се правятъ следните измѣнения и допълнения:

Разредъ XVII въ таблицата се заличава, следъ което се прибавятъ следните нови разреди:

XVII	до 150.000 л.	— 14.000 л.
XVIII	„ 170.000 „	— 17.000 „
XIX	„ 200.000 „	— 20.000 „
XX	„ 250.000 „	— 25.000 „
XXI	„ 300.000 „	— 30.000 „
XXII	надъ 300.000 „	— 30.000 „

плюсъ 10.000 л. на всѣки 100.000 л. въ повече.

Забележка втора въ сѣщия членъ се измѣня така:

„Въ предполагаемия чистъ приходъ на производителнитѣ занаятчийски кооперативни сдружения се включватъ и сумитѣ, които членовѣтѣ-кооператори, участващи прѣкъ съ труда си въ производството на кооперативното сдружение, получаватъ за преживяване. Ако така установениятъ облагаемъ приходъ не надминава сумата, която се получава, като броятъ на кооператоритѣ се умножи на 80.000, отъ него се приспадатъ, като необлагаеми, по 18.000 л. за всѣки кооператоръ, който участвува прѣкъ съ труда си въ производството на сдружението. Данѣкътъ на кооперацията, обаче не може да бѣде по-малъкъ отъ сбора на данѣцитѣ, които отдѣлнитѣ кооператори биха платили върху получаванитѣ суми за издрѣжка, ако бѣха облагани като самостоятелни занаятчии“.

§ 8. Въ чл. 9, алинея първа, думите „отъ свое собствено име“ се заличаватъ.

§ 9. Въ края на чл. 12 се прибавя следната нова алинея: „Едноличнитѣ фирми, събирателнитѣ и командитнитѣ безъ акции дружества, обложени съ патентъ надъ 10.000 л., както и обложени съ патентъ кооперативни сдружения съ годишенъ оборотъ надъ 5.000.000 л., плащатъ данѣкъ върху оборота, ако върху направения отъ тѣхъ оборотъ презъ изтеклата календарна година се следва по-голямъ данѣкъ, изчисленъ по процентитѣ за сѣщитѣ занятия по таблицитѣ въ чл. 13, при спазване и на наредбата на чл. 19 отъ наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ. Разликата между пресмѣтнатия по таблицата въ чл. 13 данѣкъ и опре-

дължения патентът се внася до 20 март включително на следната година, а в случай че патентът още не е станал събираем — в двумесечен срок от влизането в сила на патента.

Разпоредбите на този член се прилагат за от началото на 1940 бюджетна година, като данъкът за последната се пресмита върху направения през 1939 календарна година оборотът.

§ 10. Във чл. 13, група втора, се правят следните допълнения:

Във края на група втора, се прибавя нова точка:

„6. Предприятията, които превозват пътници, стоки, добитък, пощеници и др. по 12 на хиляда“.

Във група седма:

Във точка 3, след думата „машини“ се прибавят думите: „велосипеди, моторетки, мотоциклети, грамофони, шевни машини, пишущи, събирачни и др. машини“.

Във точка 4, след думата „радиоапарати“ се поставя запетая, след което се вписват думите: „тон-кино апарати, рентгенови апарати“.

Във група девета, точка 6, след буква „в“, се прибавя следната нова алинея:

„По тази точка плащат данък акционерните, командитно-акционерните и с ограничена отговорност дружества, които се занимават с земеделско производство и скотовъдство“.

§ 11. Във чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

а) Промилитът на облагането във таблицата към чл. 15 се увеличават така:

1. въ група първа от 10 на хиляда на 15 на хиляда.
2. Въ група втора от 15 на хиляда на 25 на хиляда.
3. Въ група трета от 20 на хиляда на 30 на хиляда.
4. Въ забележката от 15 на хиляда на 25 на хиляда.

б) Въ група втора, точка 16, думите „строителна индустрия“ (строежи) се заместват с думите: „Производство на материали въ строителна индустрия (строежи) без материалите, изрично упоменати въ групите“;

в) Въ същия член въ края на забележката се прибавят думите: „За оборота от отпадъците се плаща данък по размер, по който се плаща такъв за оборота от главния артикул, освен ако има предвиден специален процент за тях“;

г) Въ последната алинея на същия член, въ края, след думите „отделен дневник“, се прибавят думите: „или отделна графа въ дневника за оборота“;

д) Въ края на същия член се поставя следната:

„Забележка. Акционерните дружества, командитно-акционерните и с ограничена отговорност дружества, които се занимават с занаятчийска дейност, плащат данък по таблицата въ този член“.

§ 12. Чл. 16, алинея първа, се изменя така:

„За лицата, които преработват, обработват или купуват и продават разни стоки, предмети и пр., за оборот се считат сумите от окончателно извършени продажби. Индустриалните предприятия, които отговарят на условията въ чл. 14, се облагат, освен с данък по чл. 15, за продажбите им на дребно, и като търговци по таблиците въ чл. 13“.

§ 13. Чл. 20 се изменя така:

а) алинея първа добива следната редакция:

„Като приходи от капитал се считат: рентите, лихвите, включително и тези от влогове въ Пощенската сестовна каса и въ кооперативните сдружения, без оглед на размера на влоговете; дивидентите, включително сумите, които застрахователните предприятия раздават на застрахованите под форма на приспадане от премията; чистите печалби и възнаграждения за дълговете и периодичните вноски, плащани или одобрявани на съдружниците въ дружествата с ограничена отговорност; печалбите, плащани или одобрявани на скрити (нерегистрирани) съдружници, приходи от ценни книжа и други подобни; тапсментите и другите възнаграждения, изключая заплати и заседателни, плащани на членовете на управителни и контролни съвети“;

б) Първото изречение на алинея четвърта се изменя така: „От приходите от наеми се приспадат: 1) за движимите имоти 5 на сто и 2) за недвижимите имоти: за индустриалните помещения (сгради) 25 на сто, а за всички останали 20 на сто“.

§ 14. Във чл. 23, въ края на буква „а“, се вписват думите:

„Продажбата от горните учреждения на материали, стоки, предмети и др. Купувачите на същите плащат следващия се за тях данък по членове 13 и 15 или по съдебните правила при продажбата им“.

Във края на буква „б“ точката и запетаята стават запетая, след което се вписват думите: „ако стойността им не надминава 100.000 л.“.

§ 15. Във чл. 24, алинея втора, въ края, точката става точка и запетая, след което се прибавят думите: „при облагането на мелниците за червен пипер, дараците и тепавиците се спазват наредбите на чл. 15, алинея втора (след забележката)“.

§ 16. Първата алинея на чл. 25 се изменя така:

„Лицата, които експлоатират търговски, умни и смислени фабрики за лющене на ориз, се облагат върху изнесеното през годината от фабриките количество олющен ориз, както следва:“

§ 17. Чл. 26, алинея първа и таблицата към нея се изменяват така:

„Лицата, които търгуват с тютюн на листа за всеки продаден за странство или за вътрешността на страната килограм тютюн без оглед на манипулация, плащат данък за килограм нето, както следва:“

до 50.000 кгр. по 0-60 л.

до 100.000 кгр. по 0-90 л.

до 200.000 кгр. по 1-20 л.

за количества по-големи от 200.000 кгр. по 150 л.

Каранти първи и шкарта от манипулация се облагат по горните размери.

Каранти втори, селски шкарта и пул, независимо от количеството по 0-50 л.

Забележка. Данъкът по този член се плаща по размерите въ горната таблица, ако фактурната цена за продаден килограм тютюн не надминава 25 л. За продаден тютюн по цена над 25 л. се плаща допълнителен данък, смислен върху фактурната сума, за всеки килограм:

при цена над 25 до 75 л. $\frac{1}{2}\%$;

при цена над 75 л. 1%.

§ 18. Във края на чл. 30 се прибавя следната нова алинея:

„Продадената за улично осветление електрическа енергия от предприятията по букви „а“, „б“ и „в“ се облага с 5 стотинки на киловат час“.

§ 19. Първата алинея на чл. 36 се изменя така:

„При износа плащат данък заняти лица, които изнасят:“

Във точка 1 на същия член, след думата „компоти“, се вписват думите „плодови сокове“, сиропи, пул от плодове“.

Във края на същия член се прибавят следните нови точки:

„15. Дървени въглища по 12 л. на тон“.

„16. Паркет по 10% върху стойността“.

„17. Суров опиум и морово рогче по 8% върху стойността“.

„18. Конопено влакно по 10% върху стойността“.

„19. Линов и ментов чай и билки по 8% върху стойността“.

Забележката към същия член се изменя така:

„Данъкът, който се плаща върху стойността на изнасяните стоки, се събира по цените, по които митниците събират гербовия налог“.

§ 20. Към чл. 37 се прибавя следната нова алинея втора:

„Лицата, които изнасят въ чужбина други етерични масла, както и тези, които продават такива въ вътрешността (без освободения от данък по чл. 2, точка 6), плащат по 10 на хиляда данък занятие за изнесено или продадено масло“.

§ 21. Във чл. 43, въ края, се прибавят думите: „Данъкът по чл. 41, точка 5, включва и данъка върху лихвите“.

§ 22. Чл. 50 се допълва така:

а) Във края на точка 1 точката и запетаята стават точка, след което се прибавят думите: „За наемите, получавани от сгради, построени на концесия, се приспадат още и сумите по чл. 20, за амортизиране вложения въ постройката капитала“;

б) въ точка 4 цифрата „30.000“ се поправя на „10.000“;

в) въ края на точка 5 точката и запетаята стават запетая, след което се вписват думите: „платени въ връзка с облагаемия приход“.

Към същата точка се прибавя следната:

„Забележка. За членовете на събирателните дружества се приспада съответната част от данъка на дружеството, пропорционално на участието въ последното“;

г) въ края на същия член се прибавя следната нова точка:

„7. Лихвите, платени през изтеклата календарна година, въ връзка с облагаемия приход“.

§ 23. Таблицата въ чл. 51 се изменява така:

Първите 80.000 л. — необлагаеми.

За следните	20.000 л. отъ	80.001 до	100.000 л.	3%
" "	50.000 " "	100.001 " "	150.000 "	5%
" "	50.000 " "	150.001 " "	200.000 "	7%
" "	50.000 " "	200.001 " "	250.000 "	10%
" "	50.000 " "	250.001 " "	300.000 "	13%
" "	100.000 " "	300.001 " "	400.000 "	16%
" "	100.000 " "	400.001 " "	500.000 "	19%
" "	100.000 " "	500.001 " "	600.000 "	22%
" "	200.000 " "	600.001 " "	800.000 "	25%
" "	200.000 " "	800.001 " "	1.000.000 "	28%
Надъ	1.000.000			30%

§ 24. Въ чл. 52 забележки първа и втора се замъняватъ съ следните нови алинеи:

„До определянето на патента за новия облагателен периодъ дневникъ за оборота сж длъжни да водятъ и лицата, на които данъкътъ за последната година, за която сж окончателно обложени, възлиза надъ 10.000 л.

Лицата, които започватъ да упражняватъ ново занятие и не сж отъ категориите, изброени въ чл. 12, буква „б“ до „д“ включително, сж длъжни да заведатъ дневникъ за оборота, следъ като получатъ съобщение, че първоначалната комисия е решила да плащатъ данъкъ занятие въз основа на оборота. Въ случай че решението на първоначалната комисия е било обжалвано, задължението настъпва следъ като се съобщи писмено решението на контролната комисия. Оборътътъ за изтеклото време се вписва въ дневника за оборота въ срокъ, определенъ отъ данъчния началникъ. Въ този срокъ се подава декларация-сведение по чл. 58 за направения презъ изтеклото време оборотъ и се плаща следващиятъ се върху него данъкъ. Въ сщия срокъ сж длъжни да заведатъ дневникъ за оборота (при спазване предшествуващата алинея), да деклариратъ оборота за отъ началото на облагателния периодъ и да внесатъ следващия се върху него данъкъ и лицата, които при общото подаване на декларациите сж подали декларация за облагането имъ отъ началото на следващия периодъ съ патентъ, но облагателните комисии сж решили, че тръбва да плащатъ данъкъ занятие въз основа на оборота. Данъчниятъ началникъ определя срокъ отъ три до шестъ месеца, въ зависимостъ отъ изтеклото време и големината на предприятието. Лицата, които бждатъ обложени съ патентъ надъ 10.000 л., ако не сж задължени отъ предшествуващата алинея да водятъ дневникъ за оборота, завеждатъ оборота за изтеклото време въ дадения имъ отъ данъчния началникъ срокъ.

Лицата, които продаватъ стока, получена въ консигнация, вписватъ въ дневника сумата на извършената продажба въ деня на последната, макаръ отчетането да правятъ по-късно. Който изпраща стока въ консигнация, вписва въ дневника сумата на продадената стока, следъ като получи известие за извършената продажба.

§ 25. Въ чл. 54, въ края на третата алинея, се вписватъ думите: „Освобождаватъ се отъ издаването на разписка отъ кочанъ лицата, които сж освободени отъ данъкъ върху наемитъ, както и лицата, данъкътъ върху които наеми се задържа по реда въ чл. 89, алинея първа. Учреденията издаватъ квитанции по воденитъ отъ тяхъ кочанни квитанционни книги“.

§ 26. Въ чл. 56 се правятъ следните изменения и допълнения:

а) последното изречение въ първата алинея става нова алинея втора и се изменява така:

„Когато се започне наново занятие презъ течение на облагателния периодъ, декларацията (въ 2 екземпляра) се подава въ тридесетдневенъ срокъ отъ започване на занятието. Ако последното е станало следъ месецъ септемврий на втората година на облагателния периодъ, по тази декларация се определя патентъ за следващия облагателен периодъ, съ огледъ на предполагаемия срѣденъ чистъ годишенъ приходъ за сщия периодъ; по така определенъ годишенъ патентъ се предава за събиране и патентътъ за последното четиримесечие на годината, презъ което е започнато занятието“;

б) забележка първа се заличава, а забележка втора става забележка и се допълва така: „Кооперативните сдружения, които искатъ освобождаване отъ данъкъ по чл. 2, т. 11, подаватъ най-късно до 15 мартъ всѣка година декларация-сведение за направения презъ изтеклата календарна година оборотъ. Къмъ декларацията се прилага и заверенъ списъкъ отъ смѣтката „загуби и печалби“. Освобождаването отъ данъкъ става по решение на първоначалната комисия“.

§ 27. Членъ 58 се изменява така:

„Данъкоплатците, подлежащи на данъкъ занятие върху оборота или по особенитъ правила (изключая случаи, за които данъкътъ се задържа и по членове 41 и 42), подаватъ до 20 число на всѣки месецъ декларация-сведение за общата сума на оборота презъ предшествувания месецъ.

Данъкоплатците, подлежащи на данъкъ по членове 41 и 42, подаватъ до 25 юний всѣка година декларация-сведение, къмъ която прилагатъ по единъ екземпляръ отъ представянията на банкерския съветъ (съответно Българската земеделска и кооперативна банка и Държавния надзоръ върху частните застрахователни предприятия и спестовно-строителните дружества) четири тримесечни балансови приключвания на смѣтките за предшествуващата календарна година.

Декларациите-сведения, съставяни по образецъ, изработенъ отъ Министерството на финансите, се подаватъ въ данъчнитъ управления, а където нѣма такива — общината, споредъ мѣстожителството или седалището на данъкоплатеца“.

§ 28. Въ чл. 61, буква „б“, въ края и въ забележката думата „петъ“ се замънява съ думата „осемъ“.

§ 29. Въ чл. 62 забележката се заличава.

§ 30. Следъ чл. 63 се прибавя следниятъ новъ

„Чл. 63-а. Подаденитъ въ срокъ, но неподписани декларации и сведения по членове 56, 58, 60, 62 и 93 се връщатъ на подателя за подписване. На присъстващия подателъ декларацията се връчва лично и се поканва да я подпише, а на отсъстващия такъвъ се изпраща чрезъ раздавача, или общината, като му се дава седмодневенъ срокъ за подписване и представяне въ данъчното управление. Ако декларацията не бжде подписана и върната въ този срокъ, счита се, че нѣма подадена декларация“.

§ 31. Въ чл. 73 се правятъ следните допълнения:

Въ втората алинея, следъ думитъ „и да разпитва“ се прибавятъ думите: „подъ клетва“.

Въ забележката къмъ сщия членъ се прибавя следната нова алинея втора:

„Ако приетата жалба се окаже неподписана, постъпва се съгласно чл. 63-а“.

§ 32. Въ чл. 79, алинея първа, следъ цифрата „6“ се вписва цифрата „10“.

§ 33. Въ първата алинея на чл. 81 думата „патентъ“ се замънява съ думитъ „данъкъ занятие“.

§ 34. Къмъ чл. 82 се прибавя следната нова алинея:

„Тригодишниятъ срокъ се счита прекъснатъ съ всѣко действие на данъчната властъ, насочено къмъ издирване на укрития приходъ, доходъ или основа на облагането“.

§ 35. Чл. 83, алинея първа, се изменява така:

„Патентътъ се предава на бирницитъ за събиране, следъ като изтече срокътъ за обжалването му предъ въззивната инстанция въ случаи, когато не е билъ обжалванъ, а при обжалване — следъ като се произнесе последната“.

§ 36. Въ чл. 85, следъ думитъ: „се събира по оборота“ запетаята се премахва и се прибавятъ думите:

„или по особенитъ правила, изключая случаи, при които данъкътъ се задържа“.

Въ втората алинея на сщия членъ следъ думата „еже-месечно“ се прибавятъ думите: „съответно въ срока по чл. 93“.

§ 37. Чл. 87 се изменява и допълва както следва:

Въ алинея втора, въ края на първото изречение, думитъ: „въ десетдневенъ срокъ отъ изплащането“ се замъняватъ съ думитъ: „до десето число на следния месецъ“.

Въ алинея нѣта изразътъ „II и III“ се замънява съ точки „3 и 4“.

§ 38. Членъ 88 се изменява и допълва както следва:

Въ алинея втора думата „месеченъ“ се замънява съ „двумесеченъ“.

Въ края на третата алинея точката става запетая, следъ което се вписватъ думитъ: „съответно отъ изпращане на централата смѣтката за загубитъ и печалбитъ, а ако нѣма такава — отъ уведомяването за прехвърляне салдата отъ клона на централата“.

Второто изречение въ последната алинея се заличава и вмѣсто него се вписватъ думитъ: „Когато акционерното, командитно-акционерно дружество или сж ограничена отговорностъ дружество не е свикало общо събрание, данъкътъ се внася най-късно до 31 декемврий на годината, за която се търси данъкъ по чл. 21“.

Въ края на сщия членъ се прибавя следната нова алинея:

„При задържането на данъка върху приходитъ отъ капитални (членове 20 и 21) данъкътъ се изчислява върху брутния приходъ безъ да се спадатъ отъ последния платенитъ лихви, данъкъ и други разноски въ връзка съ него“.

§ 39. Към чл. 91 се прибавя следната нова алинея втора: „Данъкът по чл. 10, т. 2, се задържа при изплащане стойността на доставката, съответно при издаване съкровищните бонове и се внася най-късно до 10 число на следния месец. За незадържането и невнасянето му въ срок отговарят солидарно: фирмата-доставчик, представителът (посрѣдникът) и длъжностните лица, по чиято вина не е задържан данъкът“.

§ 40. Чл. 94 се изменява така:

„За незадържането, неправилното задържане и невнасянето на данъка по членове 35, 88, 89 и 90 сж отговорни както прѣки данъкоплатци лицата, които изплащат сумата, собственикът на предприятието и получателът на сумата.

За незадържането, неправилното задържане и невнасянето на данъка по членове 36, 37, 38 и 39 отговарят солидарно износителите и длъжностните лица от митницата, натоварени съ задържането на данъка“.

§ 41. Въ чл. 93 се правят следните изменения:

а) процентът на общината се намалява от „30“ на „9“;
б) процентът за учителските заплати се увеличава от „2“ на „23“;

в) забележката се заличава.

§ 42. Първата алинея на чл. 97 се изменява така:

„Определянето на данъка се покрива съ двадесетгодишна давност, считана от края на годината, за която се търси такъв. Тази алинея се прилага за данъците от 1939 г. насетне“.

§ 43. Чл. 100 се изменява така:

„Следуемият се данък се събира заедно съ увеличаване от 10% и въ троен размер въ следните случаи:

1. От данъкоплатците, подлежащи на облагане съ патент;

а) съ увеличение 10%, когато декларацията-сведение е подадена през течението на тридесет дни, след изтичането на сроковете по чл. 56;

б) въ троен размер — когато декларацията-сведение не бже подадена или се подаде след изтичането на продължения срок от тридесет дни (а). Вторият и третият размер данък се задържат до включително четиримесечието, през което е било открито нарушението, било по повод съставен акт, било поради постъпило не въ законните срокове заявление (декларация-сведение) от данъкоплатеца. Ако замянето е било прекратено преди нарушението да е било констатирано, вторият и третият размер данък се събират и за четиримесечието, през което е станало прекратяването.

2. От наемодавците:

а) съ увеличение 10% — когато данъкът е внесен въ срок (чл. 89), но не е подадена за нѣкое четиримесечие декларация-сведение по чл. 62, както и въ случаите, когато както внасянето на данъка, така и подаването на декларацията-сведение, е станало през следващите десет дни след изтичане на сроковете по членове 62 и 89.

За бележка За неподаване декларация-сведение при първоначално отдаване под наем, налага се глоба по чл. 107.

б) въ троен размер — когато не е подадена декларацията-сведение и не е платен следуемият се данък въ срок от тридесет дни, след изтичането на четиримесечието, ако и това да е било направено преди нарушението да е било констатирано съ акт и още — когато е укрит нѣкой наем. Въ последния случай тройният размер данък се налага върху укритата част.

3. От данъкоплатците, които внасят данък върху оборота или по особени правила (включително тия по членове 10, точки 3 и 4, 41 и 42), но без случаи, при които данъкът се задържа:

а) съ увеличение 10% — когато декларацията-сведение е подадена, и данъкът внесен въ следващите десет дни след сроковете по членове 58, 85 и 93, както и въ случаите, когато данъкът е бил внесен въ сроковете по членове 85 и 93, но декларацията-сведение не е подадена или това е било направено след изтичането на същите срокове;

б) въ троен размер — когато декларацията-сведение не е подадена, и данъкът не е внесен или това е било направено след изтичането на десет дни от сроковете по членове 58, 85 и 93, а така също, когато е укрит изцяло или частично оборотът, съответно основата, по която се изчислява данъкът по особените правила. Тройният данък въ тоя случай се изчислява върху укритата част.

4. От данъкоплатците, подлежащи на облагане съ допълнителен данък върху общия доход:

а) съ увеличение 10% — когато декларацията е подадена през течение на следващите тридесет дни, след срока по чл. 60;

б) въ троен размер, когато не е подадена декларация въ горния срок (а), или е подадена по-късно и когато е укрит нѣкой източник на облагаем доход или част от оборота, или от основата, върху която се изчислява данъкът занятие по особените правила, както и когато не сж декларирани приходите по точки 2 и 4 на чл. 49. Тройният данък въ тоя случай се пресмѣта върху дохода от укрития източник.

§ 44. Въ чл. 102, алинея първа и втора се замѣнят съ следната нова алинея:

„Невнесеният въ сроковете по този закон, съответно по закона за събиране на прѣките данѣци, закъснѣли данѣци се събират съ лихва: а) едно на сто месечно за закъснението през първата година и б) съ две на сто за закъснението след годината, през която тѣ сж станали закъснѣли“.

§ 45. Въ чл. 103 след думата „заплашено“ се вписват думите: „веднага след съставянето на акта“.

§ 46. Чл. 105 се изменя така:

„Счетоводителите или книговодителите, които съзнателно не вписват въ дневника за оборота действителните обороти, направени от предприятието, се уволняват от длъжност и се лишават от правото да постѣпват на работа въ каквото и да било предприятие за срок от една година. Ако сж заклет експерт-счетоводители, заличават се от списъка на заклетите експерт-счетоводители завинаги.

Отговорността на счетоводителите и книговодителите се констатира съ акт на финансов инспектор или друг данъчен орган, а наказанието се налага съ решение на областния съд. Решението на съда не подлежи на никакво обжалване.

Наказателната мѣрка — уволнение от длъжност или заличаване от списъка на заклетите експерт-счетоводители — не се прилага, ако счетоводителят (книговодителят) уведоми писмено съответното данѣчно управление за невписания оборот въ срок от десет дни, от датата на извършването на оборота.

Съ глоба от 10.000 до 100.000 л. се наказва оня работодател, който, въ срок от пет дни от влизането въ сила на присъдата, не уволни счетоводителя (книговодителя), или пък след като го уволни, продължава да му плаща заплатата или възнаграждението под каквото и да било начин, както и работодателят, който приеме на работа (съ или без заплата) преди изтичането на една година от датата на влизане въ сила присъдата, уволнения счетоводител (книговодител). При повторение на нарушението налага се глоба 100.000 л. Глобата се налага съ заповѣд от министъра на финансите и не подлежи на никакво обжалване.

§ 47. Чл. 103 се изменя така:

„Който не позволи на финансовата власт да прегледа дневника за оборота или не води същия, или не го води редовно, се наказва съ глоба от 500 до 100.000 л. При това, ако оборотът му не може да се установи от редовно воденият търговски книги, той се определя от първоначалната комисия по външни признаци, при съответно приложение на този закон.“

Съ същата глоба се наказват и лицата, които не регистрират или не завѣрят дневника за оборота въ сроковете, предвидени въ наредбата-закон за търговските книги“.

§ 48. Въ чл. 107 цифрата „1.000“ се замѣнява съ цифрата „2.000“.

Въ същия член след думата „отсъствие“ се поставя запетая, след което се вписват думите: „както и вещите лица, които отказват да дадат исканият от тѣх сведения“.

§ 49. Чл. 109 се изменя така:

„Глобите (изключая тия по чл. 105) се налагат съ постановление от първоначалната комисия по акт, съставен от орган на финансовата власт. Постановлението подлежи на обжалване пред контролната комисия въ четиринадесетдневен срок от връчването му, а решението на последната за глоба над 4.000 л. — по касационен ред пред Върховния административен съд. Решенията на контролната комисия за глоба до 4.000 л. включително не подлежат на касационно обжалване“.

§ 50. Този закон влиза въ сила:

а) от 1 януарий 1940 г. за измененията въ §§ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 31 и 43;

б) за от началото на 1939 бюджетна година за изменениято въ § 9;

в) от обнародването му въ „Държавен вестник“ за измененията въ останалите параграфи.)

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Минчо Ковачев.

Минчо Ковачев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Никой фискален закон досега у нас не е създавал толкова много конфликти между данъкоплатеца и фискалната власт, колкото законът за данъка върху приходите.

Ще си позволя една малка, кратка история. Преди балканската война у нас беше въведен тѣ нареченият патентов облог. Тоя патентов облог не даде резултати, тѣ като беше несправедлив. Фирмитѣ и предприятията не можеха да се подлагат на достатъчна преценка за установяване на печалбитѣ имъ. Затуй той бѣ изоставенъ, като се възприе идеалниятъ начинъ на облагане — върху дохода. Тоя, въведенъ, ако се не лъжа, следъ балканската война, данѣкъ върху дохода се посрѣща много добре отъ данъкоплатците, като се смѣташе, теоретически, че съ него ще се достигне пълна справедливост и че най-после конфликтитѣ, които имаше между власт и граждани го размъритѣ на патентитѣ, ще изчезнатъ. Практиката, обаче, показа обратното. Излъже, че българскиятъ гражданинъ не беше достатъчно подготвенъ, за да възприеме тази идеална система на прѣко облагане, или пъкъ имаше други нѣкои причини, които много скоро я компрометираха.

Отъ една страна недостатъчната яснотъ на тогавашния законъ, непрекъснатото издаване на окръжни и тълкувания, непрекъснатото вслушване — често пъти за въ полза на фиска — въ тълкуванията на странични лица и прилагането имъ на практика, създадоха нови по-големи конфликти между данъкоплатеца и фиска. Стигна се дори до комични работи. Имаше случаи при ревизиитѣ, гербовитѣ марки да не се признаватъ за разходи, защото бюрократътъ казваше: „Въ закона пише, че трѣбва да има смѣткоразписки“. Той не признаваше унищожениитѣ марки, когато ги давашъ даже предъ очитѣ му да ги провѣри и да ги види. Казвашъ му, ето ти маркиитѣ, ето ти разходитѣ; по-големъ доказателство, че съществува разходъ, може ли? — Не, казва той, законътъ пише, че трѣбва да има разписка; нѣма разписка, това е печалба; ще те начега. Не се признаваха и присѣжитѣ на предприятието разходи. Дори тогава, когато данъкоплатецътъ спазваше поведението на търговския законъ, да оценява своитѣ стоки по тѣхната цена въ тѣна на баланса си, това не се възприемаше отъ данъчната власт и се смѣташе за укрити печалби!

Този бюрократизъмъ при прилагането на закона пусна инжекцията на деморализацията, и тогава стана едно надпреварване, повече да се обложи посрѣдствомъ всевъзможни решения и тълкувания и повече да се укрива отъ печалбитѣ, за да може да се доближи до реалния, до действителния доходъ. Разбира се, който беше по-майсторъ да укриве повече, печелѣше отъ тази работа, а на този, който беше по-добросъвестенъ, данъчната власт, благодарение на този създаденъ тогава бюрократизъмъ, съумѣ да му иземе много повече отъ онова, което се следваше по законъ и по право да му вземе.

Дойде се дори до положение, че въ 1933 или 1934 г., не си спомнямъ добре, приходитѣ отъ всички дружества въ България възлизаша на 37-40 милиона лева. Разбира се, тукъ имаше отражение и лошото стопанско положение, особено отъ 1929 г. нататък.

Видѣ се най-после, че тая система се компрометира, както казахъ, отъ бюрократизма, отъ една страна, а, отъ друга — отъ недостатъчно дорастване, може би на насъ, българскиятъ гражданинъ, да възприемемъ подобна система, която въ други, напреднали народи дава резултати. Почна се обсъждане да се намѣри нова система на облагане, съ която горе-долу да може да се иземе отъ печалбитѣ предвидениятъ, установениятъ процентъ въ полза на фиска.

Г-нъ Рязковъ, като министъръ на финанситѣ, изобрети сегашната система, облагане върху оборота, една система, която фактически не е напълно прѣкъ данѣкъ, а се приближава по-скоро до косвения данѣкъ. Колкото по-големъ е процентътъ, който се събира върху оборота, толкова повече тая система се приближава до косвения данѣкъ, защото безспорно по-големиятъ процентъ винаги се калкулира, а малкиятъ минава незабелязано, не се калкулира, въ какъвто случай имаме приближаване къмъ прѣкия данѣкъ. Но предвидъ невъзможността да се намѣри друга нѣкаква система за нашитѣ условия, трѣбваше тя да се приеме като чувствително облекчение за данъкоплатците, които при все че много повече плащаха, чувствуваха, че при тая система ще настѣпи облекчение, защото тормозътъ, който се търѣше дотогава отъ бюрократа и отъ насъ самитѣ, които се мъчехме да надхитримъ бюрократа, престана, и стопани-

нътъ, вмѣсто да бѣде смушаванъ непрекъснато и мисълта му да бѣде заангажирана въ постояннитѣ разпри и рекламации по данѣтитѣ, концентрира мисълта си въ своята работа, за да бѣдатъ резултатитѣ отъ нея по-творчески и по-полезни.

Когато ставаше дума за справедливост и се търѣше такава справедливостъ при облагането, задаваше се въпросътъ: оборотниятъ данѣкъ справедливъ ли е; близъкъ ли е той до оня процентъ отъ печалбитѣ, който фискътъ трѣбва да иземе? Безспорно, че той не може да бѣде идеална справедливъ, защото въ едни случаи, подъ напора на независещи отъ стопанина кризи и други обстоятелства, се създаваше положение на неимовѣрна конкуренция, каквато особено се чувствуваше въ 1934, 1935, даже и въ 1936 г. до нѣкъде, и поради това печалбитѣ отъ много артикули не бѣха въ състояние да покриятъ напълно плащания данѣкъ. Въ други случа пъкъ данѣкътѣ бѣше благотворенъ. При едни артикули бѣше добъръ, а при други артикули, въ единъ и същъ моментъ, лошъ. Така че идеална справедливостъ по отношение облагането на приходитѣ съ онова, което фискътъ търси отъ тѣхъ, не можеше да се създаде. Но все пакъ, казвамъ, тоя данѣкъ бѣ полезенъ за фиска и същевременно бѣ възприетъ отъ данъкоплатеца по единственото съображение, че той се отървуваше отъ страданията на бюрократа. Данъкоплатецътъ предпочиташе да плати повече, но да го освободятъ отъ тормоза, за да твори, да създава, отколкото да заангажира своитѣ мисли и своитѣ грижи въ други направления безцелно.

Предъ насъ сега изниква въпросътъ: каква е системата фактически днесъ? При създаването на закона целта беше всѣки български гражданинъ, имашъ надъ единъ милионъ лева оборотъ, да плаща по оборотната система. Изключваха се дребнитѣ, малкиятъ съществуващия, които трѣбваше да платятъ по 200, 300, 500, 1,000, 2,000 л. данѣкъ, тѣ като усилията на данъчната властъ, да изнамеритъ тѣхнитѣ печалби и да ги обложи, може би струватъ повече, отколкото онова, което ще събере. Значи, създаде се втора система, като изключение отъ първата. Подъ влиянието на страха, че ще настѣпятъ голѣми облагания съ оборотната система, почнаха се усиленни ходатайства — азъ съмъ съвременникъ на тѣхъ — като се искаше оборотната система да обхване само ония, които предполагаемо печелятъ надъ 500,000 л. Министърътъ на финанситѣ не се съгласяваше, после се почнаха, така да се каже, пазарлъци, докато най-после се установиха на следното: тия, които предполагаемо печелятъ 160,000 л. годишно, се изключватъ отъ оборотното облагане и минаватъ къмъ патентното. Така се създаде законътъ, който разделяше гражданитѣ на две категории: всички ония, които предполагаемо печелятъ повече отъ 160,000 л. годишно, плащатъ по оборотната система, но специални таблици, а всички ония, които печелятъ по-малко отъ тая сума, като изключение, плащатъ по патентната система. По усмотрение на данъчната властъ впоследствие се създаде системата на самоопредѣляне на данѣнитѣ чрезъ сдруженията, подъ пълната контрола на данъчната властъ.

При практическото прилагане на тая система — тѣ сѣ фактически две, едната прѣка, другата косвена — явиха се нѣка серия отъ неудобства, които малко се отличаватъ отъ неудобствата, които имаме по-рано при другата система — облагане върху приходитѣ. Кѣде се явиха тия неудобства и защо тѣ се явиха? Най-напредъ неудобството бѣше да се издирятъ ония, които предполагаемо печелятъ до 160,000 л. Мъчно можеше да се намѣри една граница и да се установи дати нѣкой печелъ 161,000, или 180,000, или 140,000, или 150,000 л. Касаеше се пакъ до фирми доста голѣми, които едновременно тръгуваха и на едро и на дребно. Откри се възможността за тия фирми, които не плащаха оборотенъ данѣкъ, който възлизаше отъ 1 до 2%, да създадатъ конкуренция на ония, които плащаха данѣкъ върху оборота. Обикновено въ търговията нетинитѣ печалби не сѣ повече отъ 2, 3 до 5% въ красенъ случай. Тѣ се движатъ между 2 и 5%. Когато едниятъ търговецъ печелитъ 1% или 1 1/2%, за него бѣше лесно да иземе търговията на ония, които плаща оборотенъ данѣкъ и да спечели разликата, а на фиска да не даде нищо, защото фискътъ иначе би вземалъ оборотенъ данѣкъ отъ ония, който се е занимавалъ съ търговия. Или, по-право казано, създаде се недоволна конкуренция, предизвикана отъ съществуващия досега законъ. Въ постановленията на сегашния законъ ние виждаме понятията „едро“, „полуедро“ и „дребно“. Таблициитѣ, помѣстени въ закона, сѣ различни за едро, за полуедро и за дребно. Но и до днесъ тѣзи понятия не сѣ опредѣлени, азъ не ги зная, пъкъ и оня, който ги прилага, и той не ги знае, и той ги бърка. Има нѣкои касационни решения, но като че ли тѣ не сѣ валидни за тия, които трѣбва да ги прилагатъ. Често пъти касационнитѣ решения едва ли не опроверга-

ватъ всичко онова, което се върши по приложението на закона. И ние изнаднахме въ страшно положение. Цъла серия отъ актове се съставя на добросъвестния продавачъ, затуй че единъ предметъ, който продавачътъ смѣта за продаванъ на едро, данъчната властъ го смѣта за продаванъ на полуедто или на дребно. Понеже нѣмаме опредѣлени понятия за едро и дребно, не можемъ да не споримъ. И затова данъкътъ, съгласно съ чл. 19 отъ сега съществуващия законъ, поради капризъ може би, или пъкъ поради бюрократизмъ, се налага, вмѣсто по 10 на хиляда, по 12 на хиляда, което за 5 години хвърля 1 милионъ лева. Съ данъчния агенти става споръ какво значи продажба, напримѣръ, на кафе на едро. И тѣ не го знаятъ. Тѣ казватъ: продажба на човалъ. Ама колко килограма има единъ човалъ? — Не знаемъ. Или става споръ, какво значи продажба на едро на лимонова сол? — Продажба на сандъкъ. Колко килограма има въ единъ сандъкъ? — Може да има 300, може да има и 3 кг. Ако е въпросъ за сандъкъ, дѣйе да трансформиране гѣлия амбалажъ по 1 кг., по $\frac{1}{2}$ кг., за да можемъ да го нагодимъ къмъ понятията на закона. Ще дойде другъ агентъ и ще каже обратното, не е така, и ще ви състави актъ. Ако първиятъ агентъ е намѣрилъ нѣщо за правилно, другиятъ не го намира за правилно и състави актъ. По този начинъ съставятъ цѣла серия актове на добросъвестни граждани, които добросъвестно плащатъ своя данъкъ, но които сѣ смутени, отстранени отъ нормалната си работа; вмѣсто да съсредоточатъ своята мисль въ творчеството си, непрекъснато сѣ тормозени и губятъ по косвенъ пътъ ония резултати, които при свобода на действие биха могли да получатъ.

Таблицитѣ бѣха създадени сега за улеснение, предвидъ на това, че отъ единъ артикулъ се печели повече, сѣ другъ по-малко. Тѣзи артикули, за които се предполага, че се печели повече, се облагатъ повече — обложатъ стигаше до 25 на хиляда — а ония, отъ които се печели по-малко, се облагатъ по 3, 4, 5, 6 на хиляда. За мене това дѣлене е погрѣшно. Азъ бихъ казалъ, оня артикулъ, отъ който се печели бруто повече, изисква и повече рекия, той иска повече лихви, иска повече държане на стоката въ складове, той иска повече ангажменти, какъвто е случаятъ съ техническиятъ артикулъ и др. Затова отъ такава стока трѣбва да се вземе повече печалба. Тази печалба въ повече се взема заради ония свръхразходи, които продавачътъ ще направи, или пъкъ заради свръхлихви, които ще плати поради бавното обращение. Иначе крайниятъ резултатъ и отъ бързоликвиднитѣ и отъ бавноликвиднитѣ стоки е почти еднакъвъ.

Но както и да е, въведоха се тия таблици и почнаха спорове. Напримѣръ, едно желѣзо за гладене продавачътъ го миналъ като електрически материалъ, който се облага съ 10 на хиляда. Дойде данъчниятъ агентъ: „Не, това е кухненски предметъ — 12 на хиляда“. Иматъ задъ гърба си чл. 19, който азъ наричамъ капанъ-за актове, курдисатъ този капанъ — шракъ, и съставятъ актъ за това; че е миналъ това желѣзо къмъ 10 на хиляда, вмѣсто къмъ 12 на хиляда. И при тоя оборотенъ данъкъ 12 на хиляда ти грѣсва една глоба отъ десетки или стотици хиляди лева — не стойността на желѣзото, на всички желѣза, ами сто пати стойността имъ!

Бихъ казалъ, че това е актъ на бюрократизмъ, защото никогато законодателътъ, когато е създавалъ закона, не е мислилъ, че, ако се направи една грѣшка съвсемъ неволно, ще трѣбва да се плати стойността на продадената стока нѣколкократно, понеже била мината вмѣсто по единъ, го другъ параграфъ. За да не бѣда голословенъ, бихъ ви посочилъ, че само въ гр. Русе въ продължение на една година на около стотина фирми, които плащатъ оборотенъ данъкъ — имамъ данни само за търговцитѣ, за индустриалцитѣ нѣмамъ, не можахъ да се снабдя — сѣ съставени 49 акта по членове 13 и 19 за това, че търговецътъ миналъ една стока къмъ една група, а данъчниятъ агентъ я минава къмъ друга. Напримѣръ: единъ търговецъ направилъ оборотъ за 15 милиона лева, продалъ и единъ килограмъ оделонъ презъ годината и поради недоглеждане го миналъ въ фактурата като колониална стока. Агентътъ казва, че ще плаща не 5 на хиляда, 25 на хиляда. Върху 15 милиона лева оборотъ той трѣбва да плати 300 хиляди лева глоби и начети по чл. 19, по силата на оня капанъ, който е туренъ въ чл. 19, за да се ловятъ вътре данъкоплатцитѣ съ актове. И излизатъ на мегданъ въ данъчното управление 50 акта за 800 хиляди лева въ продължение само на една година. Тѣ сѣ все въ връзка съ въпроса дали единъ артикулъ трѣбва да бѣде облаганъ по тази или по онази таблица.

Дойде се до положение, че лампенитѣ шишета, когато сѣ намѣрятъ въ колониалиста, смѣтатъ ги като колониална стока, и се плаща 5 на хиляда, а когато ги намѣрятъ въ

галантериста, плаща се 10 на хиляда. Ако галантерейцътъ ги постави въ групата за 5 на хиляда, веднага глобата играе.

Амбалажната книга, ако я намѣрятъ въ книжаря, ще плати 10 или 12 на хиляда, а ако я намѣрятъ въ колониалиста, ще плати 5 на хиляда. Ако данъчниятъ агентъ намѣри амбалажната хартия въ книжаря, съставя му актъ и става споръ, дали тази книга е колониаленъ или книжарски артикулъ. Ако приеме, че тя е книжарски артикулъ, ще състави актъ на колониалиста, а ако приеме, че е колониаленъ артикулъ, ще състави актъ на книжаря. Капанътъ е навѣкъжде курдисанъ — и отсамъ, и оттамъ.

Тая празнина създава суматоха при тоя иначе поносимъ и желанъ данъкъ. Тая суматоха обезателно ще трѣбва да се махне — макаръ че не се махва съ настоящия законъ розктъ — защото азъ смѣтамъ, че законътъ цели да вземе, да събере, но не и да тревожи и да намалява чрезъ тревогитѣ резултатитѣ отъ дейността на фирмитѣ, на стопанитѣ. Азъ зная, отъ друга страна, че сегашниятъ министъръ на финанситѣ влага доста много разумъ. Зная, че има повече отъ 560 данъчни и акцизни агенти глобни, уволнени и премѣстени, поради бюрократическото имъ държане и поради други провинения. Но все пакъ той не е въ състояние съ единъ замахъ, на единъ дъхъ, да изкорени тоя бюрократизмъ, да накара хората да мислятъ тъй, както законътъ повелява или както законодателътъ е желалъ.

Г-да народни представители! Ще трѣбва да изтъкна единъ въпросъ, който трѣбва да проследимъ съ особено внимание и да вземемъ съответното здраво решение. При една серия отъ данъкоплатци, които плащатъ по патентната система и при друга серия, които плащатъ по оборотната система, и при трета серия, които плащатъ патентъ по особени таблици — това е само една частъ отъ професиитѣ — ние трѣбва да видимъ има ли справедливостъ, има ли съразмѣрностъ, има ли горе-долу за всички еднакъвъ процентъ на облагане. Азъ отговарямъ, че нѣма. Нѣма отъ наблюдение, нѣма и по смисъла на закона.

Когато единъ данъкоплатецъ търговецъ се облага съ 10 на хиляда върху оборота, това представлява 10% върху брутна печалба. Надникнете ли въ другитѣ професии, които плащатъ данъкъ по патентната система, тамъ обложатъ се прави по 8-10% върху нетната печалба. За да получите отъ брутна печалба нетната, трѣбва да раздѣлите най-малко на 4 или на 3 брутна печалба на ония фирми, чиито собственици влагатъ личния си трудъ. Собственицитѣ лично метатъ, въздържатъ се дори да взематъ чиракъ, който да мете, отъ страхъ да не ги измете и тѣхъ. Така че при оборотната система се плаща 2, 4, 5 пати данъкъ повече, отколкото при патентната система, по която сѣ обложени други професии.

Тая несправедливостъ трѣбва да се махне или най-малко да се ограничи, да се намали. Едно радикално сръдство за намаляването е, оборотниятъ данъкъ да обхваща по-малко изключения, отколкото досега. Най-много да се проотре върху ония, които плащатъ данъкъ върху доходъ до 80.000 л. — оня доходъ, който се облага съ прогресивенъ данъкъ, и надъ който търговецътъ или стопанинътъ е задълженъ по закона да води търговски книги. Тукъ особена тежестъ не може да има. Новата тежестъ ще засегне ония, които плащатъ оборотенъ данъкъ до 6.100 л. За оня, който води комплицирано счетоводство съ нѣколко книги, не представлява особена трудностъ да води и единъ оборотенъ дневникъ. Така ще се създаде относително по-голяма справедливостъ, ще се махне неоложната конкуренция.

Азъ се срамувамъ да гледамъ следното: често чяги, за да се заобиколи законътъ, единъ магазинъ се раздѣля съ перде и на едната страна писано Иванъ Стояновъ, а на другата страна писано Иванка Стоянова. Единиятъ продава на едро, другиятъ продава на дребно. Единиятъ обложенъ сѣ патентъ, другиятъ сѣ данъкъ върху оборота, а всичката търговия минава презъ оня, който е обложенъ по патентната система. Условиата за тая заобикалка, за тая поквара въ душата на българския гражданинъ, добръ данъкоплатецъ, трѣбва да се чистятъ. Условиата за дем-рализация, за поквара не трѣбва да съществуватъ. Тѣ трѣбва да се чистятъ. Тогава ще се оправятъ гражданитѣ.

Да дойдемъ до свободнитѣ професии. За да не бѣда голословенъ, ще ви кажа, че 96 души адвокати въ гр. Русе, където има три сѣдилища — апелативенъ съдъ, областенъ и околийски — плащатъ 134.000 л. данъкъ, толкова, колкото плащамъ азъ самъ за 6 месеца. По-право казано, азъ съмъ въ състояние да ги храня 2 години. Увѣрявамъ ви, че ако дойдатъ при мене, на третия день трѣбва да търсятъ мерата. Толкова е справедливо отношението на облога между тѣхъ и мене или между тѣхъ и други търговци, че на другия день въ мерата трѣбва да отидемъ.

Д-ръ Георги Рафаиловъ: Защо вземате за примѣръ адвокатитѣ?

Минчо Ковачевъ: Азъ не говоря голословно. Азъ ще Ви дамъ доказателства. Имена ще Ви дамъ, документи ще Ви дамъ, за да видите за колко време какво сѣ спечелили. Азъ, като излизамъ тукъ, говоря сериозно.

Д-ръ Георги Рафаиловъ: Защо давате за примѣръ адвокатитѣ? Вземете за примѣръ индустриалцитѣ, които печелятъ милиони.

Председателствуващъ Димитъръ Нешевъ: (Звъни)

Минчо Ковачевъ: После ще споримъ. Ще Ви дамъ доказателства.

Еню Клиитевъ: Тѣзи, за които се отнася, почнаха да скачатъ.

Минчо Ковачевъ: Г-да! Азъ се намирамъ въ единъ Парламентъ. Азъ мога да говоря ярко и противъ своитѣ интереси, защото изпълнявамъ своя дългъ. Не се страхувамъ, че нѣкой ще ми се разгъди. Азъ говоря честно и вземамъ отговорностъ предъ свѣстъ и предъ народъ. (Ржоняскания)

Сирко Станчевъ: Браво!

Минчо Ковачевъ: Петъ пари не давамъ и не искамъ да знамъ, че нѣкой ще ми се начумери. Не се страхувамъ да говоря и противъ себе си, когато трѣбва да говоря тукъ.

Когато надникна въ детайлитѣ на тая работа, азъ намирамъ най-голямъ данѣкъ 8.000 л., отговарящъ на 100.000 л. печалба. Азъ познавамъ пъкъ хора, които даватъ 100.000 л. въ годината само за автомобили.

Азъ изнасямъ това предъ васъ не за да обвиня известни съсловия, а да кажа, че има нѣщо нездраво тукъ и че трѣбва да се намѣри начинъ да се изправи. Когато толкова много се говори за задължения къмъ държава и народъ, когато отъ ония дни се излѣха тукъ толкова много патристични чувства отъ всички срѣди, азъ искамъ най-после да видя тия патристични чувства проявени на дѣло отъ всѣки български гражданинъ. Всѣки, изпълнявайки разпоредбитѣ на законитѣ, самъ да покаже своитѣ три души. Когато дойде въпросъ да се плаща данѣктъ, не да показва хиляда лева доходъ, вмѣсто 10 хиляди, или да казва, че нѣма печалба.

Нека да вземемъ лѣкарското съсловие. Тамъ има още по-очебистни случаи. Ще видите 55 души лѣкари да плащатъ общо 95—100 хиляди лева данѣкъ. Ами че толкова данѣкъ плащатъ най-беднитѣ бакали въ крайнитѣ квартали, които бакали, както казахъ, не смѣятъ да взематъ момче да имъ мете дюкина, за да не ги измете и тѣхъ оттамъ.

Когато единъ лѣкаръ, когато единъ юристъ, когато единъ инженеръ посочва предъ данѣчната властъ годишенъ доходъ 30-40 хиляди лева, азъ се чужда, не се ли срамуватъ отъ това, не чувствуватъ ли, че подриватъ престижа си, защото най-после и престижътъ и гордостта иматъ значение, тѣ трѣбва да бжматъ налице. Азъ не отричамъ, че между тия съсловия има хора, които не могатъ да печелятъ и 30-40 хиляди лева годишно, но тия хора, г-да, отидоха по селата, отидоха другадѣ.

Има и една категория търговци, които азъ ще нарека търговци безъ звание. Това сѣ хора, които никой не ги знае нито кжде сѣ, нито какво работятъ, нито какво печелятъ. Гибздото имъ е главно въ София. Това сѣ хора, които сноватъ отъ учреждение на учреждение, хора, които взематъ търгове, хора, които слагатъ паравани предъ себе си, като взематъ лѣвския пай отъ печалбата и печелятъ много по-добре отъ ония, на които ние завидиме и за които постоянно говоримъ и казваме: „Дръжте ги, тамъ сѣ богатствата“. Тия търговци никой за нищо не ги лови. Тѣ трѣбва да се издирятъ, да заплащатъ и тѣ своята давъ на държавата. Защото, ако има понѣкога смущения въ нашъ животъ, то тѣ идатъ именно отъ тия хора. Има много вносители на стоки, канторитѣ на които сѣ по петия и шестия етажи на зданията, вършатъ търговия, дори лже безъ да сѣ регламентирани, печелятъ, но никой не ги чува, не ги вижда; счетоводството имъ е въ джобоветѣ.

Къмъ многото недъзи, къмъ многото тормозения, които се създаватъ вследствие неясноститѣ въ закона — които неясности пъкъ откриватъ широко поле за действие на бюрократитѣ, по което сѣ наредени много капани — е и специалната наредба за гаранция за данѣка върху оборота. Данѣктъ върху оборота се плаща 20 дни по-късно —

за това, което сте изкарали презъ месецъ мартъ, ще платите данѣка на 20 априлъ. Не го ли платите, следватъ лихви, а на третия месецъ данѣчната властъ има право да запечати магазина ви и да разпродаде стоката. На туй отгоре данѣчната властъ казва: „Ще дадешъ банкова гаранция за цѣлия данѣкъ, който си плащашъ въ предходната година“. Каква гаранция ще ви дамъ, г-да, когато не ви дължа? — „Не, законътъ е такъвъ, трѣбва да дадешъ, защото ти може да станешъ и дължникъ“. Мога да стана за три месеца. Ако не плата, ще ми затворите дюкина и ще изнесете всичко на публична продажъ. Ами вземете ми гаранция само за тритѣ месеца, защото ми вземате за цѣла година? Нали тая гаранция струва пари, нали за нея се плащатъ 3-4-5% лихва, нали тя заангажирва кредити? Съвсемъ неоснователно е да се иска гаранция за цѣла година. Най-после, ако не плата, вземете стоката, секвестрирайте я!

Г-да! Разправятъ ми следния случай. Данѣчната властъ описва стоката на единъ търговецъ. Той, обаче, казатъ: „Вземете стоката и я занесете кждето искате“. Какво става? Данѣчната властъ се изправя предъ едно интересно положение: ще вземе стоката, ами какво ще каже прокурорътъ, когато той човѣкъ не дължи нищо на данѣчната властъ, която изземва стоката, за да обезпечи — какво? — единъ дългъ, който не съществува. Ето какъ се поставя данѣчната властъ въ несконпосно положение, да не знае какво да прави. Тормозитѣ, обаче, си вървятъ ежедневно. Това може да сѣ дребни работи нагледъ, но често пѣти въ тия случаи играятъ суми за гаранции за стотици хиляди човове.

За да не ви отнемамъ много време, ще изброя конкретно своитѣ предложения.

Първо. Да плащатъ оборотенъ данѣкъ всички, които не сѣ задължени да водятъ счетоводни книги и плащатъ данѣкъ надъ 6.100 л. годишно. Нека се разшири обхватътъ и се въведе по-голямъ справедливостъ, както казахъ порано, за да се добие и по-чувствително прибиждане на срѣдства за фиска.

Второ. Всѣки недоволенъ отъ патентната система да има право да минава къмъ облагане върху оборота. Нека да се предостави правото на изборъ на оня, който плаща патентъ, ако желае, да мине къмъ облагане върху оборота.

Трето. Понятията търговия на едро и търговия на дребно да се разграничатъ ясно.

Четвърто. Таблицитѣ да се слѣятъ, да сгнзатъ две или три най-много, което не представлява особена мъжнина, особено следъ като имаме вече на практика това.

Пето. Чл. 19, този капанъ, да се премахне или да се прибави къмъ него: „съ толеранс до 20%“.

Има и една несправедливостъ по отношение на ония, които обслужватъ Храноизноса, която несправедливостъ трѣбва да се коригира. Както ви е известно, всѣки, който получава лихви, плаща на фиска 10%, плюсъ още единъ добавѣкъ. Агентитѣ на Храноизноса, които не търговуватъ за своя частна смѣтка и не работятъ съ свои собствени срѣдства, понеже получаватъ лихви отъ дирекцията — тя имъ плаща лихви — плащатъ данѣкъ на фиска за тия лихви. Често пѣти, за да не кажа почти въ всички случаи, агентитѣ на Храноизноса прибираватъ къмъ чужди срѣдства, прибираватъ къмъ преварантиране на стоки въ „Български кредитъ“ или въ нѣкоя популярна банка, или въ друга банка, залагатъ, така да се каже, своята честъ, своя моралъ, своя кредитъ, за да услужатъ на Дирекцията. И тогава, когато тия хора залагатъ кредита си, залагатъ морала си, залагатъ, така да се каже, спечелената си честъ, за да бждатъ въ услуга на дирекцията, тѣ плащатъ данѣкъ за ония лихви, които получаватъ отъ дирекцията, но които предварително сѣ платени за смѣтка на дирекцията на нѣкоя банка. Значи, услугата, която вършатъ на дирекцията, тѣ я заплащатъ. Това е единъ парадоксъ.

Азъ смѣтамъ, че г-нъ министърътъ на финанситѣ познава тая материя, защото навѣрно мнозина сѣ му се оплаквали вече. И въ законопроекта, доколкото виждамъ, личи, че нѣщо се желае да се направи въ това отношение, но то се отнася само до освобождаване агентитѣ на Храноизноса отъ подоходния данѣкъ. А за лихвитѣ, които се събиратъ отъ банката, която е поела вранта, не се споменава нищо въ законопроекта. Ако обича г-нъ министърътъ на финанситѣ, азъ го моля после да изясни този въпросъ, защото за мене не е много ясна точка седма отъ § 22.

Увеличава се отъ 5 на 8 коефициентътъ за опредѣлене на подоходния данѣкъ. Г-да! Тукъ ще попаднемъ въ много голѣма грѣшка, която много мъчно би могла да се изправи. На оня, който плаща оборотенъ данѣкъ, за да му се намѣри печалбата надъ 80 хиляди лева, която трѣбва да бжде облажена после и съ подоходенъ данѣкъ, и за да влѣзе въ съответната таблица, годишниятъ размеръ на данѣка му за предшествуващата година се умножава съ 5.

Като имаме предвид, че промилитъ въ таблицата за облагане на индустриалнитъ въз основа на оборота се увеличават, напр., за група втора отъ 15% на 25%, че данъкътъ тамъ ще бѣде колосаленъ, че ще надминава 50% отъ печалбата, че досега данъкътъ, който се плащаше, въ никакъ случай не е билъ по-малкъ за най-щастливитъ фирми отъ 30—40% отъ добития доходъ — най-често е къмъ 50—60%, а въ нѣкои надхвърля и тоя процентъ и се явяватъ загуби вследствие на голѣмия данъкъ върху оборота — като се умножи годишниятъ размѣръ на данъка за бъдеществувашата година на 5, ще изкараме фантастични печалби, които по таблицата трѣбва да бѣдатъ облагани съ 30%, ако достигатъ до единъ милионъ лева, безъ възможностъ тия печалби да сѫ налице.

Ето защо върху подоходния данъкъ ще трѣбва да се помисли и да се даде нѣщо по-справедливо, или нѣкъ ще трѣбва да се потърси вече чистиятъ доходъ. И ако ще трѣбва да се отива къмъ надлъжване на чистия доходъ, което единъ ще закачи въ уцѣрбѣ, а други въ полза, не трѣбва въ никакъ случай да се умножава на повече отъ 4, защото умножаването даже на 5 е пакъ прекалено.

Въ законопроекта се предвижда още, че при 5 милиона лева годишенъ оборотъ кооперациитъ се освобождаватъ отъ плащане на данъкъ върху оборота. Г-да народни представители! Кolkото и да се смѣтамъ за кооператоръ, азъ не мога да се съглася въ България да се разделяме на патрици и плебеи. Азъ не мога да се съглася съ единъ законъ да се създаде привилегия за една кооперация, които и да било тя, и съ това да създадемъ едно настроение, една вражда безполезна и пакостна за всички, на каквато бѣхме свидетели неотдавна. Азъ порицавамъ и кооперации и търговци, които водятъ безполезна борба, когато и единитъ и другитъ сѫ стопански творци въ българската земя. Само при спокойствието, което ще имъ се създаде по законенъ пътъ и чрезъ моралъ и чрезъ възпитание, тѣ ще могатъ да творятъ. Никакви поводи за борби и за създаване на настроения не трѣбва да съществуватъ нѣде и да било. Азъ бихъ се противопоставилъ решително, ако би ми се дала нѣкаква привилегия и на мене лично. Това нѣщо не трѣбва да става. Кооперацията е една стопанска форма. Кооперацията има своитъ привилегии въ своя начинъ на организиране. Тя тамъ ще търси своитъ органи, а не да ги получава за смѣтка на фиска или за смѣтка на друго, създавайки нелоялна конкуренция. Отъ това трѣбва да бѣгаме. Най-после, ако кооперацията разбира своитъ интереси, тя не трѣбва да допуска сама да се създаватъ привилегии, сама трѣбва да се противопостави на привилегиитъ, защото, пакъ казвамъ, по-ценно е спокойното развитие на стопанскитъ форми, отколкото получена привилегия при спорове, при недоразумения, при създаване на настроения, тъй като тогава ще намѣрятъ почва за работа псевдокооператоритъ, които ще търсятъ хонорари за писане на карикатури. Този позоръ трѣбва да изчезне изъ българския стопански животъ. Азъ го наричамъ позоръ, защото не мога да го търпя нито за едната, нито за другата страна, както това бѣше преди 3—4 години.

При единъ оборотъ отъ 5 милиона лева — тукъ ще влѣзатъ главно синдикатитъ — кооперациитъ трѣбва да плащатъ на държавата данъкъ върху оборота 50.000 л. Искане се сега да бѣдатъ освободени отъ тоя данъкъ и да плащатъ само 10.000 л. Съ същото право биха поискали да получатъ тая привилегия и всички други. Така биха се създали условия за създаването на псевдокооперации, само за да избѣгнатъ данъцитъ — нѣщо съвършено нежелателно. Така ще влѣзѣ, тъй да се каже, червениятъ въ сърдцето на самата кооперация.

И едно друго постановление има въ законопроекта — влоговетъ до 20.000 л. въ кооперативнитъ сдружения да се облагатъ. Азъ вѣрвамъ, че това може да даде чувствителенъ доходъ на държавата. За влоговетъ въ Спесковната каса азъ бихъ казалъ да се облагатъ, но тия въ кооперациитъ не бива да се облагатъ и се противопоставямъ на това постановление въ законопроекта. Противопоставямъ се затова, защото ще поставимъ влоговетъ въ Спесковната каса и въ кооперациитъ на равна нога. Спесковната каса е държавна, тя може да понесе туй, но кооперациитъ не могатъ да го понесатъ. Тѣ нѣматъ сега другъ конкурентъ, освенъ банка „Български кредитъ“, защото всички други наши кредитни учреждения си отидоха по реда, а тѣзи, които още съществуватъ, въ момента, когато ни трѣбватъ, гишетата имъ се затварятъ. Останаха само популярнитъ банки и банка „Български кредитъ“, които държатъ отворени гишетата си, тогава когато българскиятъ народъ чувствува нужда отъ кредитъ. Другитъ банки въ такива моменти спускатъ желѣзни врати предъ гишетата си. Другитъ банки вирѣятъ, само когато ги поливатъ, когато има добра

почва, но въ лошо време, въ мъгливо време, тѣ не се явяватъ. Азъ мисля, че ако обложимъ дребнитъ влогове въ популярнитъ банки до 20.000 л., ние ще ги прогонимъ отъ тамъ, ще ги предѣлимъ къмъ Спесковната каса и съ тоза ще затруднимъ положението на популярнитъ банки, ще създадемъ лоши условия за тѣхъ и ще намалимъ възможноститъ за кредитиране въ нашия стопански животъ. Спесковната каса и Земедѣлската банка не даватъ стопански кредитъ. Отъ тамъ се взиматъ кредити за държавното строителство, отъ тамъ взематъ кредити въ кои общини, но никога не се даватъ кредити за частния стопански животъ.

Ето зато азъ моля да се обърне и другата страна на медалъ и да се прецени каква ще бѣде ползата за риска и какво отражение ще даде това върху кредитирането на стопанството. При такава преценка, която, споредъ мене, е полезна, непременно ще трѣбва да се дойде до заключението, че трѣбва да се освободятъ отъ облагане влоговетъ до 20.000 л.; нѣщо повече дори — ще трѣбва да се увеличи необлагаемиятъ размѣръ. Азъ вѣрвамъ, че г-нъ министърътъ на финанситъ, който е много добъръ банкеръ, единъ отъ първитъ банкери въ нашата страна, ще възприеме това.

Имаме, както казахъ, чувствително увеличение на промилитъ въ таблицата за облагане на индустриалнитъ предприятия въз основа на оборота — едно увеличение, което е почти двойно. Азъ бихъ казалъ, понеже тоя данъкъ не е прѣкъ данъкъ, а е почти косвенъ, да остане. Той ще отиде отъ 20 до 30 на хиляда. Но има друго обстоятелство. Днесъ ние сме предъ една дирижирана търговия. Министерството на търговията, когато калкулира ценитъ на стокитъ, дава печалба 3, 4, 5, 6, 7, 8%, като не калкулира съя данъкъ, който ще се плати. Когато тоя данъкъ става вече 3% и когато се калкулиратъ цени на стокитъ при 7-8% печалба, то значи, че предварително печалбата е взета за фиска и за нѣкои други чиновници, а за търговцитъ не остава нищо. Мене ме е страхъ, че ако се действа разединено — Министерството на търговията да установи ценитъ, а Министерството на финанситъ съ фискалитъ закони да увеличава данъцитъ и да ги поставя само въ тежестъ на продавача — можемъ да дойдемъ до положението всѣки да каже: „Смѣтка нѣмамъ, не работя“, и то въ единъ моментъ, когато всички трѣбва да иматъ смѣтка и всички трѣбва да работятъ.

Най-после азъ бихъ отишелъ малко по-далече. Когато данъкътъ на индустриитъ се увеличава почти двойно, азъ бихъ попиталъ, дали не е време отъ този увеличенъ данъкъ поне половината да го отдѣлимъ и да го хвърлимъ въ работническия фондъ, за да почувствува работникътъ, който работи въ индустрията, че отъ печалбата, която се завърта отъ неговия трудъ въ касата на индустриалеца, една частъ се отдѣля за него и за другаря му? Това е едно предложение, което също бихъ желалъ да се обмисли, да се обсъди. И азъ смѣтамъ, че ние ще туримъ добро начало отъ сега, което впоследствие може да се поразшири малко и да се създаде по-другъ духъ, да се създадатъ по-други отношения между работодателъ и работникъ.

Въ законопроекта се предвижда 20 години давностъ за данъцитъ. Законътъ за търговскитъ книги предвижда 10 години. Има едно несъответствие. Но азъ не бихъ се съгласилъ давността да бѣде и 10 години. Трѣбва да знаеме дали държавата има органи, които да надникнатъ и провѣрятъ какъ какво има, какво се печели и какъ се плащатъ данъцитъ, или нѣма такива. Петъ години е достатъчно дълъгъ периодъ отъ време, за да може да се провѣри и намѣри какъ има укрито, недогледано или неплатено, а не да се предвижда 20 години давностъ, при която ще се कराатъ поколѣнията да ровятъ книгитъ на бацитъ си въ заважитъ и да ги носятъ за доказателство.

Въ законопроекта се предвижда, че решения на контролната комисия за глоби до 4.000 л. не подлежатъ на обжалване. Струва ми се, че и този размѣръ трѣбва да бѣде намаленъ. У насъ, както знаете, особено при ревизитъ на данъчнитъ власти, при несигурността на законитъ и при капанитъ, за които говорихъ, има много неоснователно наложени глоби. Ако нѣма обжалване на глобитъ, въ много случаи ще се понесатъ глоби отъ невинни хора. Въ случая трѣбва да се предвиди обжалване на глобитъ надъ 1.000 л. Дори бихъ казалъ, че всѣка глоба, наложена отъ данъчната властъ, трѣбва да може да бѣде обжалвана.

Г-да народни представители! Въ България има останки отъ кредитни учреждения, банки, които пострадаха отъ кризата, които иматъ несъбираеми вземания, които се напълниха само съ облигации и не могатъ да платятъ на вложителитъ. Тия банки, пострадали благодарение на своитъ увлѣчения да раздаватъ кредитъ, който не е отишелъ на вѣтъра, а е отишелъ предимно въ селското население, за

да подобрява неговия инвентар, днес плащат данък върху оборота на замръзнали, несъбираеми вземания. Мене ми се струва, че ще бъде голъм акт на справедливост, ако освободим тия банки от плащане на данък върху оборота за ония кредити, които сж замръзнали повече от три години.

Въ законопроекта се предвижда и увеличение на данъка върху тютюна. Азъ ще остава този въпрос да го развие някой друг, който е по-добре запознат съ тютюневата индустрия и съ тютюневия експорт, тъй като азъ не съм обстойно запознат съ тази материя. Бихъ обърналъ внимание само върху това, че се облага едновременно и вътрешната консумация. Сегашният момент е най-неудобенъ за увеличаване данъка върху вътрешната консумация, защото Европа е въ положение на война, всички държави търсятъ долнокачествени тютюни за своитъ армии — тѣзи тютюни, които и ние търсимъ за вътрешна консумация. Тѣхната цена е чувствително повишена, стана почти двойно отъ онай, по която купуваха фабриките, които работятъ тютюневи изделия. Днесъ тѣ сж въ невъзможност да купуватъ и поддържатъ цената при настоящия бандеролъ. И ако имъ се прибави 250 л., които ще трѣбва да платятъ допълнително, ще ги поставимъ въ много тежко положение и много отъ фабриките, вмѣсто да се надпрезаватъ, да си конкуриратъ, ще работятъ само за поддръжка и съ туй ще се намалятъ приходитъ отъ бандерола.

Георги Чалбуровъ: Нима Картелътъ, нима голъмиятъ тютюневъ фабрикантъ не може да купи единъ килограмъ тютюнь отъ тазгодишната реколта за мѣстна консумация?

Минчо Ковачевъ: При 30 л. III качество не може да работи и нѣма да работи.

Свършвамъ. Азъ бихъ молилъ поне тютюньтъ за вътрешния пазаръ да бъде освободенъ отъ нови тежести. Ако го освободимъ отъ тѣхъ, ще дадемъ възможностъ за прехвърляне на тютюна отъ рѣка на рѣка, защото тъй, както е редакцията на законопроекта, мене ме е страхъ, като мине единъ тютюнь отъ една рѣка на друга, дали нѣма да плати два пѣти данъкъ. Тѣй и ще стане: щомъ мине отъ рѣка на рѣка, два пѣти ще плати данъкъ.

И най-после, г-да, спирамъ се на § 50, споредъ който настоящиятъ законъ влиза въ сила отъ 1 януарий 1940 г., а по отношение на § 9 — отъ началото на 1939 г. Г-ди! И това може да кажете, че е справедливо, но мене ми се струва, че е жестоко. Справедливо ли е да има обратна сила законътъ по отношение на ония, които сж платили отъ 10.000 до 16.000 л. за 1939 г.? Има една поговорка, която казва: „Не е лудъ, който излязъ зелника, ами е лудъ, който му го даде“. Ние имъ дадохме възможностъ да платятъ отъ 10.000 до 16.000 л., тѣ започнаха обширна търговия чрезъ нелегална конкуренция, увеличиха своитъ обороти при низки печалби и днесъ, когато ще дадемъ обратенъ ходъ на закона, ще ги поставимъ въ страшно положение.

Имамъ предъ себе си баланса на една фирма, която е направила 6 милиона лева оборотъ. Сега ще трѣбва да плати 300.000 л. данъци, вмѣсто 16.000 л., колкото е платила, а чистата печалба възлиза на нѣкакви 50.000 л. Мене ми се струва, че такъв случай ще намѣриме много. Мисля, че ще бъде актъ на голъма несправедливостъ, ако дадемъ обратна сила на този законъ. Колкото да съмъ защитникъ на обхващане съ данъкъ върху оборота на по-голѣмъ брой стопани, не мога да не бъда защитникъ и на ония, които не по своя вина — макаръ че напакостиха на себе си и на другаритъ си, като вършеха нелегална конкуренция — увеличиха оборотитъ си и които сега съ тоя законъ се иска да ги разсипемъ.

Влизането въ сила на закона отъ 1 януарий 1940 г. за останалитъ постановления пакъ е една несправедливостъ. Азъ бихъ препоръчалъ да обсъдимъ и да видимъ дали не би било по-добре този законъ да влѣзе въ сила отъ деня на публикацията му, или най-малко отъ второто тримесечие на годината. (Ръкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитър Пешевъ: Г-да народни представители! Има да ви направя следнитъ съобщения:

Постѣпилъ е отъ Министерството на финанситъ законопроектъ за опрощаване данъка занятие и гербовия налогъ за доставкитъ на синъ камъкъ, извършени отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г., и за доставкитъ, извършени отъ Софийското областно инженерство за времето отъ 14 априлъ 1937 г. до 7 септември 1939 г.

Постѣпилъ е отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда законопроектъ за набавяне сръдства за проучване на подземнитъ богатства.

Ще се раздадатъ и ще се поставятъ на дневенъ редъ.

Има думата народниятъ представител г-нъ Петъръ Дограмаджиевъ.

Петъръ Дограмаджиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Предъ насъ е сложенъ за разглеждане законопроектътъ за измѣнение и допълнение на закона за данъка върху приходитъ. Това е единъ законъ, който, както се изказаха преждеговорившитъ, е предизвикатъ най-много конфликти между данъкоплатци и администрация, единъ законъ, който е създавалъ често пѣти страдания и тревоги било поради това, че е неправилно прилаганъ, било пъкъ поради това, че въ него има непълноти и неясноти, които сж причина да се прилага неправилно по отношение на данъкоплатцитъ. И мене ме радва, че уважаемиятъ г-нъ министъръ на финанситъ съ този законопроектъ, както е казано въ мотивитъ, цели да внесе пълнота и яснота, за да се отстранятъ ония неудобства, които законътъ при досегашното му прилагане е създавалъ. Единъ законъ, който е ясенъ, категориченъ и справедливъ, всѣкога може да бъде прилаганъ добре отъ нашата администрация, защото яснотата дава възможностъ и на най-неподготвения чиновникъ да го прилага. Категоричността въ текстовитъ изключва спороветъ, а справедливостта при облагането изключва оплакването на данъкоплатцитъ, че несправедливо сж обложени.

Единъ законъ струва споредъ неговото приложение. И затова тия, които сж натоварени да прилагатъ единъ такъвъ важенъ законъ, ще трѣбва да изхождатъ отъ съзнанието, че изпълняватъ единъ дългъ и че служатъ на една държава, въ която всѣки гражданинъ трѣбва да бъде справедливо прещененъ и справедливо обложенъ. Не рѣдко чиновници, на които липсва всѣкаква подготовка, поради тия неясноти въ закона, сж ставали причина да се нанесатъ непоправими пакости при прилагането на този законъ и да се предизвикватъ страдания и разприпи съ данъкоплатцитъ. И затова, ако тия допълнения, които се правятъ съ законопроекта, отстранятъ всички тия непълноти и неясноти, облагането по закона за данъка върху приходитъ ще бъде справедливо облагане на нашитъ данъкоплатци.

Г-да народни представители! Не съмъ нито икономистъ, нито финансистъ, за да разгледамъ законопроекта въ неговата цѣлостъ. Това може би ще направятъ други мои другари. Като техникъ, азъ ще се помъжа да го разгледамъ само въ единъ пунктъ, който, актъ на висша справедливостъ е, да се прещени и категоризира тамъ, където трѣбва да бъде отнесенъ. Ще говоря за облагането на строителитъ. Не знамъ по какви съображения, още при съставянето на наредбата-законъ за данъка върху приходитъ, строителитъ сж отнесени къмъ търговцитъ — чл. 9 отъ наредбата-законъ.

Това по моята преценка е съвсемъ неправилно и азъ ще се помъжа да се мотивирамъ. Докато търговецътъ купува една стока и я продава на известна цена, строителитъ не върши такава търговия. Той не купува определена стока, за да я продаде и спечели отъ нея, а рѣдъ стоки, които той купува на пазара чрезъ своя трудъ и своята организация ги преработва въ другъ видъ работа и за това му се заплаща по цени опрѣчлени, които не вариратъ споредъ това, дали на пазара цената на стокитъ се покачва или спада. Ще ви дамъ единъ малъкъ пирмѣръ.

Единъ строителъ купува бетонно желѣзо, циментъ, чакълъ, пѣськъ и всичко това го преработва въ другъ видъ работа — въ желѣзобетонъ, който му се заплаща по строго определена, фиксирана цена съгласно ведомостта за ценитъ на трѣжната преписка. Този оборотъ ли е, както е казано въ втората алинея на чл. 16: „За оборотъ на предприемачитъ се счита сумата, по която е извършено предприятието“? Докато единъ търговецъ може да обърне една стока два и три пѣти презъ годината, поради това, че тя е търсена и има добра цена, строителното предприятие не може да върши този оборотъ, защото неговата работа е друга. Всичко онова, което строителътъ е принуденъ да купува, е строго фиксирано въ трѣжнитъ книжа.

Ето защо азъ смятамъ, че строителнитъ предприятия трѣбва да отидатъ въ съвсемъ друга категория. Това не е предвидено въ законопроекта и азъ само го споменавамъ, за да се има предвидъ при бъдещо измѣнение на закона.

Днесъ, г-да, поради особенитъ условия, при които живѣемъ, строителството е изправено предъ страшна неизвѣстностъ. Строителството е смутено поради това, че на

пазара вече липсват главните строителни материали, чрез които то върши своята работа. Смутени с десетци и хиляди работници, занаятчии, търговци, бояджии и други занаятчии, повече от 40 вида, понеже сж изправени пред неизвестност. И азъ смѣтамъ, че въ този моментъ, когато хиляди такива работници сж изправени предъ неизвестността дали ще има работа за тѣхъ, дали нѣма да дойдатъ утре да се редятъ предъ канцелариитѣ на Дирекцията на труда, за да се записватъ като безработни, съ новото измѣнение на закона за данѣка върху приходитѣ ще трѣбва да се пощадятъ тия предприятия, които даватъ прехрана на повече отъ 40 вида занаятчии.

Съ измѣнението, което се прави съ § 28 въ чл. 61, въ края на буква „б“, „петъ“ се замѣнява съ „одемъ“. А съ § 23 таблицата по чл. 51 се измѣня, като се измѣнятъ и съответнитѣ проценти. Съгласно чл. 23 отъ закона за данѣка върху приходитѣ, строителнитѣ предприятия се облагатъ така: за първитѣ 1.000.000 л. се облагатъ съ 10%, за вторитѣ 1.000.000 л. — съ 15%, за третитѣ — 20% и т. н. Съ измѣнението, което се прави въ законопроекта, тия строителни предприятия ще бждатъ особено засегнати поради това, че, отъ една страна, като се увеличава процентътъ върху оборота на строителнитѣ предприятия, увеличава се и коефициентътъ отъ 5 на 8. Азъ се помъчихъ да направя една смѣтка, какви данѣци и берии плаща едно строително предприятие съгласно това измѣнение на чл. 61, и констатирахъ следното нѣщо.

Едно строително предприятие отъ 2 милиона лева, които се смѣтатъ като оборотъ, защото, съгласно чл. 9, стойността на предприятието е оборотъ, се облага по чл. 23 досега по следния начинъ: за първия 1 милионъ лева съ 10 на хиляда — 10.000 л., за втория милионъ съ 15 на хиляда — 15.000 л., всичко 25.000 л.; 10% върхунина — 2.500 л., или всичко 27.500 л. Освенъ това по чл. 61, буква „б“, печалбата се смѣта така: 10 на хиляда върху оборота помножено по 8 — 160.000 л. Губи или печели предприемачътъ, тая печалба се облага. Спада се отъ нея платенъ данѣкъ занятию 27.500 л. — оставатъ 132.500 л. Данѣкътъ върху оборота, който се получава при това облагане, е 2.325 л. Освенъ това, предприятието ще плати приблизително 1/5 отъ стойността за надници, т. е. 2 милиона, дѣлено на 5 — 400.000 л. за надници. Върху тѣзи 400.000 л. предприятието ще плати: 3% фондъ „Обществени осигуровки“, т. е. 12.000 л.; 5,5% фондъ „Злополука“ — 22.000 л.; 1% гербъ на договора — 20.000 л.; 1/2% гербъ на тръжни книжа и ситуации — 10.000 л. Или всичко предприятието ще плати прѣки данѣци, фондъ „Обществени осигуровки“ и гербъ 93.825 л. Значи, при една задължителна печалба, която законодателятъ опредѣля на 160.000 л. на едно такава предприятие отъ 2 милиона лева, трѣбва да се платятъ 93.825 л. данѣци и берии.

Явно е при това положение, че това предприятие не може да свърши добре. Поради това предприемачътъ или ще ликвидира преждевременно предприятието или всички тия данѣци ще ги разхвърля върху надницитѣ на работницитѣ, да закрѣпи нѣкой, да не плати на другото стока, за да може да свърже двата края.

При едно по-големо предприятие, напримеръ, отъ 12 милиона лева, набира се данѣкъ къмъ 863.000 л., т. е. близу 50—60% отъ задължителния доходъ на това предприятие. Явно е, че съ това измѣнение всички строителни предприятия, които и безъ това сж отегчени поради лошитѣ условия, при които сж поставени днесъ да работятъ, не ще бждатъ въ състояние повече да работятъ.

Азъ ще ви прочета тукъ една малка сравнителна таблица за данѣка върху общия доходъ, за да направите сами едно прегледно сравнение, какви сж били данѣцитѣ досега и колко ще се увеличатъ въ бждеще, съгласно законопроекта. Тая таблица ще ви покаже нагледно това, което азъ отъ тая трибуна искамъ да педирамъ предъ васъ и предъ г-на министра на финанситѣ. Дотока порано едно предприятие отъ 5 милиона лева плащаше 5.340 л. данѣкъ върху оборота, днесъ ще трѣбва да плати 36.760 л.; едно предприятие отъ 10 милиона лева, което досега е плащало 29.060 л. данѣкъ върху оборота, днесъ трѣбва да плати 132.100 л. и т. н. — стигаме до 30—40% увеличение на данѣка върху оборота за тия предприятия.

Като имаме предвидъ несигурността, при която работи предприятието — несигурността въ ценитѣ, несигурността въ доставкитѣ на материалитѣ; че предприемачътъ не е гарантиранъ съ никакви закони, тъй както е гарантиранъ работникътъ съ трудовитѣ договори, съ инспекциитѣ на труда, а всички рискове предприемачътъ носи върху себе си — било отъ евентуално покачване на ценитѣ, отъ измѣнението на условията, всички рискове отъ злополуки, при

които често пѣти, поради съвсемъ независещи отъ него причини, той е задълженъ да плаща докато е живъ за станало нещастие въ неговото предприятие — азъ смѣтамъ, че вие ще се съгласите, г-да народни представители, да приемете, че тия строителни предприятия, които съ своето творчество сж градили досега материалната култура на нашата страна и даватъ поминѣкъ и прехрана на стотици хиляди работници, като почнете отъ най-простия работникъ, бояджията и чистачката, трѣбва да бждатъ облекчени, защото условията за работа, които настѣпватъ, сж тежки. Като изхождаме отъ дълга за справедливостъ, ние действително трѣбва да ги облекчимъ.

Азъ ще гласувамъ предложеното законоположение отъ г-на министра на финанситѣ и ще го помоля както ще помоля и комисията, която ще го разглежда наново, да се съгласятъ, щото въ забележката къмъ чл. 61, буква „б“, следъ „петъ“ да се прибавятъ думитѣ „за занятията, които сж обложени възъ основа на оборота, а за занятията, които се облагатъ по „особени правила“, по чл. 23, да се умножава на 6“. Да се направи едно намаление на тѣхния данѣкъ. По този начинъ ние ще изпълнимъ нашия дългъ къмъ тия, които днесъ гледатъ къмъ насъ, за да можемъ да имъ създадемъ утре работа и прехрана. Това се налага още повече, като имаме предвидъ официалнитѣ баланси на търговскитѣ предприятия, кждето четемъ, че при единъ оборотъ отъ 12 милиона лева е платенъ данѣкъ 12.000 л., т. е. 1%; при единъ оборотъ отъ 6 милиона лева е платенъ данѣкъ 4.000 л., а при едно строително предприятие виждате, че се плащатъ 150.000—200.000—300.000, даже 1 милионъ лева данѣци и берии. По този начинъ, г-да, ние ще изпълнимъ нашия дългъ като народни представители и ще обнадеемъ стотици работници, които чакатъ утре хлѣбъ отъ насъ. (Ржкоплѣскания).

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Борисъ Поповъ.

Борисъ Поповъ: (Отъ трибуната). Г-да народни представители! Днесъ се занимаваме съ единъ твърде важенъ законопроектъ, който, както и преждеговорившиятъ каза, има да урежда фискалнитѣ отношения между данѣкоплатцитѣ и държавата. Г-нъ Ковачевъ се помъжи да направи прегледъ на нашето данѣчно законодателство въ миналото и да го съпостави съ сегашното. Азъ това не ще направя, а само искамъ да спомена, че до 1936 г. съществуваше законъ за данѣка върху приходитѣ, въ който бѣше легнала системата — установяване на облагаемата маса и опредѣляне на данѣка. При това установяване на облагаемата маса данѣчната администрация вършеше нескончаеми провѣрки, като започнете отъ данѣчния агентъ, помощникъ данѣчния началникъ и т. н. и т. н. Следъ това се отива къмъ обжалване на решенията отъ страна на данѣкоплатеца предъ първоначалната комисия, предъ контролната комисия и най-сетне предъ Административния съдъ — едно облагане, което е било съпроводено съ маса неприятности, разтакания на самия данѣкоплатецъ, търговецъ или какъвто ще да е, което го отнема отъ всѣки дневната му работа, за да бжде въ услуга на данѣчната властъ при провѣрката, за да даде точни данни. При това установяване на облагаемата маса всѣки данѣченъ органъ, безъ изключение, е прилагалъ закона субективно, като често даже е отивалъ дотамъ, че по негова лична преценка е опредѣлялъ коя е облагаемата сума. По този начинъ облагаемата маса, въ различие отъ оная печалба или она приходъ, който е билъ посоченъ отъ самия данѣкоплатецъ, се явява десеторно, двадесеторно и стократно по-голема. Именно това разтакане е било причината, данѣкоплатцитѣ да бждатъ крайно недоволни при установяването и доказването на истинското положение, за да дойдемъ до най-печалното, че и самата държава не е могла да получи данѣцитѣ благодарение на тия обжалвания, за да дойдемъ следъ това до онуй още по-печално и плачевно състояние, когато единъ финансовъ министъръ отъ тукъ заяви, че има дори фирми, които не сж платили данѣци отъ 1925 до 1933 г. само заради туй, защото пренискитѣ имъ не сж завършени, били сж въ първоначалната или въ контролната комисия или въ Административния съдъ. Вижда се въпрочемъ едно незадоволство отъ тоя законъ въ самитѣ данѣкоплатци, отъ една страна, а отъ друга страна, поради неефикасността му нѣма никаква полза и за самата държава. Следователно, този законъ падна поради неодобрението му отъ самитѣ данѣкоплатци и поради неефикасното му приложение отъ самата държава, за да дойдемъ презъ 1936 г. до създаването на новъ законъ за данѣка върху приходитѣ, въ който залегна вече новъ принципъ — не принципътъ на уста-

новияването на облагасмата маса и определяне на данъка, а принципът на самооблагането. Всъщност за себе си поради естеството на своята работа, определя какъв данък ще трябва да му се падне и сам отива да си го плати. Това е много по-леко и за самия данъкоплатец, който знае какво ще плаща, редовно си го определя и редовно всеки месец, както е с данъка върху оборота, отива да си го плати. Следователно, той не трябва да събира грамадни сръдства, за да не се намърси в положение на невъзможност да плати изедан път една грамадна сума. Ако днес има много фирми, много търговци, индустриалци и т. н., които са имали да плащат грамадни суми, то е не само заради туй, че не са имали желание да платят, но и заради туй, защото в продължение на 5 или 10 години са се събрали десетки милиони лева данъци, които до днешния момент те не са могли да платят.

Така поставен въпросът за данъка върху приходите за този принцип на самооблагането, ще трябва да видим дали той се одобрява от самите данъкоплатци. Аз отговарям, ще отговорят и всички, че той данък се одобрява от данъкоплатците, въпреки че в известни отношения те ще платят повече данък, отколкото при по-раншната система, но те ще го платят със съзнание, не роптаят против това, защото са освободени от тортюза на данъчната администрация. Когато говорим по този въпрос, ние не се борим против самия закон. Аз съмтам, че и вносителят е твърде добре схванал, че не се касае въпросът за измъненето на закона за данъка върху приходите, но все таки той ще трябва да претърпи известни измънения, които са наложени от прилагането му. Даже и г-н Ковачев, който тук говори, не олобри тоя закон. Ако някога данъчната администрация или Министерството на финансите дръзне да измъни тоя закон, аз съмтам, че той пръв лъвски ще се бори за оставането му.

Не искам повече да се впускам в подробности за разяснение на общите постановления на законопроекта. Ще разгледам законопроекта параграф по параграф, за да мога да дам, доколко познавам тая материя, известни разяснения, защото и според моята лична преценка досегашният закон има известни непълноти, признати и въ самите мотиви.

Въ § 5, с който се измънява чл. 6, има един нов елемент на социална справедливост, затуй защото досега всички данъкоплатци бяха сведени при едно и също положение: който има единица и който има милиони, ще плаща съобразно своето положение и по процента, определен въ тарифата или табличата, който го застъга. Вносителят на законопроекта, министърът на финансите, съзнавайки, че има известна категория граждани, които са въ особено лошо материално положение, намира, че тая категория граждани, особено ония, които имат доход 12 000 л. годишно — това значи 40—45 л. на ден, които не е достатъчна да задоволи нуждите на едно семейство, особено на работници, които имат повече деца, които не са въ положение да ги изхранят само с хляб и с друга някоя храна, а камо-ли да имат за облекло и гориво — трябва да бъдат облекчени. Съ тоя измънение се въвежда една справедливост, която действително ще облекчи тая категория граждани и те ще кажат, че действително тук има хора, които мислят и за тях.

Аз, обаче, съмтам, че въ този § 5, където се казва „работници“, ще трябва да се въмъкне и „служители“, затуй защото има много служители при частни предприятия, които извършват физическа работа, но само защото са при частни предприятия, носят званието „служители“ и не могат да се ползват от облагоите на закона. Аз моля г-на министъра на финансите да се съгласи с тая прибавка.

Освен това по-надолу се казва: „при база 300 работни дни“. Аз моля също така тази база да се измъни на 330 работни дни, затуй защото, ако приемем 300 дни, то значи, че няма да освободим ония, които имат 12 000 л. доход при 40 л. на ден, а ще трябва да освободим тия, които имат по-малък доход, които имат 10 000 л., а не 12 000 л. доход.

Все въ този чл. 6 от закона за данъка върху приходите се казва: „Служителите при частни, търговски, индустриални и т. н. предприятия плащат данък за занятие — така наречен служебен данък — 8% върху получаваната заплата“. Въ стария закон, г-да народни представители, чиновниците при частните предприятия плащаха 4% данък. По силата на закона за засилване на държавните приходи се предвиди един плюс още от 4%, който беше уж еднократен. Минаха обаче, няколко години от въвеждането на тоя еднократен данък, той

стана постоянен, за да се обърне след това въ 1936 г. въ 8% за чиновниците и служителите при частните предприятия. Аз съмтам, че тогава, когато държавата прави всичко възможно и освобождава държавните и общинските чиновници изобщо от данъци, като прехвърля тия данъци да се плащат от държавата и общините, съвършено несправедливо ще бъде този данък от 4% сега да бъде увеличен на 8%. Аз моля г-на министъра да се съгласи този данък от 8% да бъде намален на 4%. Защото, когато се говори за чиновници при частните предприятия, аз не разбирам ония, които получават над 10 000 л., а имам предвид ония, и то въ големата си част, 75% — 80%, които получават заплати от 1 500—2 500—3 000 л. месечно. Това е една незначителна заплата, от която, като се спаднат данъците и другите тежести, особено сега с новите облагания, било от държавата, било от общините, особено с допълнителните бюджети, не остава нищо. Ние виждаме, че за чиновниците при частните предприятия този процент не е вече 8%, а с членските вноски и новите облагания достига до 30%. И тези чиновници искат да живеят като хора. Обаче, като се приспадат от заплатата им тия увеличени данъци, това, което им остава, не достига до един екзистенчен минимум.

Следователно, крайно несправедливо е да остане това положение. Като акт на крайна справедливост ние ще трябва да намалим този процент от 8 на 4%. Ако някога смеят, че ще се освободят и други, които получават много, аз бих тогава поставил една граница: да се съгласим процентът 4% да остане за ония, които получават заплата до 80 000 л., а всички други да останат при 8%. Аз съмтам, че това е един сериозен въпрос.

Дали да отиваме към общото облагане оборотно или трябва да отиваме към смесеното, значи патентното и оборотното? Преговориващият беше много прав, когато каза, че има предприятия — под думата предприятия не разбирам предприемачи, а предприятия търговски, малки или големи — които плащат патент, но са по-добре от ония предприятия, които плащат върху оборота. Някои така са се нагласили, че са обложени патентно, а други, които не са били ачигъоз, плащат върху оборота. И аз съмтам, че едно предложение за намаление на данъка на лицата като бъдат облагани с патент до 5000 л., ще бъде справедливо, а всички други, които имат патент над 5000 л., да се облагат върху оборота. Може би тук ще стане въпрос, всички ония, които имат патент над 5000 л., ако се облагат върху оборота, по силата на закона трябва да водят търговски книги. Аз съмтам, че и те могат да се освободят от воденето на търговски книги, като се задължат да водят само дневник за оборота. По този начин ще може да стане еднаквиране на данъците на едни и същи категории данъкоплатци.

Спирам се и на § 25. Той е въ връзка с чл. 62 от закона за данъка върху приходите, където се казва, че всички ония, които получават наеми, са длъжни да подават декларации г-да народни представители! Позволете ми тук да спра вашето внимание и да ви кажа, че има много данъкоплатци, има много бедни граждани, даже тук около София — въ Юлбунар, Лозенец и т. н., които отбелят една стайка и я дават под наем на някой работник срещу 100 л. наем. Такива хора не четат „Държавен вестник“, не четат въобще вестници, а има и такива, които не могат да четат. По силата на този закон ще ги караме да подават декларации, да внасят данъка си четиринадесет и ако не го внасят, да ги глобим въ троен размер на данъка. Аз съмтам, че тия малки съществувания, които имат от 100 до 150 л. месечен доход от наем, или ще трябва да ги освободим от плащането на данък, или, ако искаме да не глобяваме тия хора, и след това да не бъдат въ положение да плащат не само данъка, но и глобите, трябва поне да кажем, че тяхното облагане става годишно. Въ края на годината да подават декларации. Данъчните органи, които, според мене, са въ по-голям излишек, отколкото при приложението на по-ранения закон от 1936 г., ще трябва да отиват и да обикалят не след срока, за да констатируют нарушенията и да съставят актове въ троен размер, а да отиват преди срока, да установяват, че действително има данъкоплатци, които не са подали декларации; да ги упътят как да плащат своите данъци, за да не се излагат на рискове и да не дойдат до положението, поради тия глоби, да създаваме нов закон за фискална амнистия и да отърваваме хората.

Г-да народни представители! Вчера единъ членъ отъ финансовата комисия, който е работилъ по този законъ — правилъ е известни провѣрки — ми съобщи, че споредъ неговитѣ данни само 11 души български данъкоплатци плащали данъкъ надъ 1 милионъ лева. Само 11 души! Значи, всички други плащатъ подъ 1 милионъ лева данъкъ. За мене нѣма нищо чудно въ това, но действително така ли е? Може ли въ нашата страна да има само 11 души, които да плащатъ надъ 1 милионъ лева? Тукъ или има нѣкаква грѣшка, или пъкъ има нѣкои праздноти въ закона, споредъ който, следъ като се облагатъ добре другитѣ — мнозинството — тия, които трѣбва да плащатъ надъ 1 милионъ лева, се освобождаватъ! Иначе не може да се обясни.

Азъ за себе си обяснявамъ така въпроса: чл. 61 отъ закона гласи: (Чете). „Приходитѣ, облагани съ данъкъ за нятие, се взематъ въ размѣритѣ, опредѣлени по този данъкъ при спазване следнитѣ правила: а) приходитѣ, облажени съ патентъ, се установяватъ, като годишниятъ размѣръ на патента за предшестващата година се умножи на 10“ — това е старото измѣнение, взема се предвидъ доходътъ, а за онѣзи, които плащатъ данъкъ върху оборота, данъкътъ се умножава на 5, и така се намира сумата, за да плати допълнителния данъкъ върху общия доходъ. Значи, единъ данъкоплатецъ, който е обложенъ върху 150.000 л. годишенъ доходъ, следъ като му спаднатъ платенитѣ данѣци и други допустими отъ закона разходи, ще плати нѣкакви си 300—400—500 л. данъкъ върху общия доходъ.

Но има нѣщо друго, което прави впечатление и при което данъчната администрация е въ невъзможностъ да обложи другитѣ, които иматъ по-голямъ доходъ отъ този, опредѣленъ въ чл. 61. Азъ имамъ случая да констатирамъ следния фактъ: единъ добросъвестенъ данъкоплатецъ е билъ обложенъ съ патентъ 15.000 л. върху 150.000 л. Той декларира, че презъ годината е реализиралъ 800.000 л. чиста печалба, обаче при наличността на чл. 61 отъ закона за данъка върху приходитѣ, данъчната администрация не може да посегне и да обложи оная частъ отъ 150.000 до 800.000 л. Ето ви единъ пропускъ въ закона за данъка върху приходитѣ, поради който данъкоплатцитѣ не плащатъ.

Въ чл. 21 се казва, че допълнителенъ данъкъ плащатъ и акционернитѣ дружества, ако не сѫ предвидени суми за раздаване подъ формата на дивиденди, само 10% върху платения данъкъ; ако сѫ предвидени за раздаване дивиденди, тогава се облага сумата, предвидена за разпредѣление. Какво излиза отъ това? Акционерно дружество, платило данъкъ върху оборота 100.000 л., допълнителенъ данъкъ върху платения данъкъ ще плати само 10.000 л., ако не е опредѣлило дивиденди за раздаване. И се забелязва следното явление: почти всички акционерни дружества, за да се отърватъ отъ допълнителния данъкъ, не опредѣлятъ суми за раздаване на дивиденди, защото, ако сѫ реализирали, да кажемъ, 1 милионъ лева печалба и разпредѣлятъ 500.000 или 600.000 л. на акционеритѣ, последнитѣ трѣбва да платятъ 50.000—60.000 л., съобразно сумата, която се предвижда за разпредѣление. Тѣ, обаче, се задължаватъ да платятъ само 10% върху платения данъкъ.

Има курioзни случаи. Акционерни дружества реализирали голѣми печалби. Азъ не съмъ противъ печалбата. За мене стопанскитѣ единици, подъ каквато и ще форма да бждатъ, трѣбва да бждатъ здрави, трѣбва да бждатъ поощрявани, трѣбва да печелятъ, защото здрави ли сѫ стопанствата, ще бжде здрава и държавата. Но когато държавата имъ дава възможностъ да печелятъ, ще трѣбва, безспорно, и да платятъ съответното. Има единъ такъвъ случай: едно дружество е платило данъкъ върху оборота 1.600.000 л. Реализирало е печалба десетки милиони лева — къмъ 40—50 милиона лева — и ако бѣше решено тази печалба да бжде разпредѣлена, раздадена на г-да акционеритѣ, трѣбваше да плати 5 милиона лева данъкъ, а по силата на този чл. 21 тѣ плащатъ само 160.000 л. допълнителенъ данъкъ.

Ето, г-да народни представители, пропуски въ самия законъ, които въ настоящия законопроектъ не се предвижда да се оправятъ, да бждатъ зети предвидъ, за да се облажатъ и ония, които сега избѣгватъ облагането. Азъ повдигамъ този въпросъ много сериозно, защото въ сѣществуващия законъ тѣзи печалби се облагаха, като се наричаха данъкъ върху капитализирана рента. Тѣ донасяха на държавата, на фиска къмъ 50.000, 70.000 до 80.000 л. годишно. Тия 50.000 до 80.000 л. днесъ липсватъ отъ държавната хазна.

Когато говоря това, може би ще ми се отговори: да, но тѣ плащатъ достатъчно много данъкъ върху оборота. По този данъкъ върху оборота азъ мога да поспоря съ

вашъ. Така както преждеговорившиятъ, г-нъ Ковачевъ, каза, че данъкътъ върху оборота нѣкъде е прѣкъ, нѣкъде е косвенъ, азъ веднага добавямъ, че той за голѣмитѣ предприятия е косвенъ, защото даже при всички нормировки на ценитѣ тия предприятия взематъ предвидъ плащания данъкъ върху оборота. Следователно, така поставенъ въпросътъ, голѣмитѣ предприятия — че искамъ тукъ да уязвявамъ и настройвамъ, но загрижено ви говоря — прехвърляйки така данъка върху оборота къмъ ценитѣ, го правятъ косвенъ. Отъ гледище на справедливостта и тѣ трѣбва да понесатъ плащането на данъка по чл. 21 и чл. 61. Иначе ще остане впечатление, че само малкитѣ и срдѣнитѣ предприятия плащатъ данъцитѣ си.

Ние гласувахме закона за гражданската мобилизация. Тамъ се говорѣше, че свръхпечалбитѣ надъ опредѣленъ размѣръ ще бждатъ взети отъ държавата въ форма на заемъ. Но азъ веднага си задавамъ въпроса: кои печалби ние ще установимъ, какъ ще ги установимъ? Това е единъ въпросъ, по който действително много сериозно ще трѣбва да помислимъ и да намѣримъ начинъ да се установяватъ прѣкомѣрнитѣ печалби. Говорейки така, азъ съмъ далече отъ мисълта да искамъ измѣненитѣ на чл. 59 отъ закона. Не, чл. 59 ще трѣбва да бѣше запазенъ, т. е. данъчната администрация не бива да разтака гражданството, не бива да провѣрвява, не трѣбва да отива да установява данъка, защото все пакъ българскиятъ данъкоплатецъ е достатъчно добросъвестенъ и ще изпълни повелата на закона, ще се самообложи и ще внесе данъка си, за да можемъ действително да подкрепимъ държавата, та своевременно да ѝ дадемъ възможностъ да върви напредъ.

Но щомъ искаме да измѣнимъ чл. 59 т. е. да оставимъ свободно данъчната администрация да се бърка, ще трѣбва да намѣримъ другъ начинъ на установяване печалбата, която трѣбва да се вземе предвидъ при облагането. И азъ безъ много колебания заявявамъ, че наредъ съ баланса, по силата на търговския законъ и по силата на закона за търговскитѣ книги, където сѫ опредѣлени нормитѣ за съставянето на баланса, който трѣбва да отговаря на истинското положение, ако ще търсимъ печалба по силата на сѣществуващи закони, по силата на ония норми, които смѣтаме да въведемъ, ще трѣбва да въведемъ данъченъ балансъ, но не такъвъ установенъ отъ данъчната администрация, а данъченъ балансъ, който трѣбва да бжде съставенъ и установенъ отъ данъкоплатеца така, както и данъкътъ върху оборота — самъ си го изчислява и самъ си го плаща и отбелязва накрая на годината въ дневника — който данъченъ балансъ може да бжде съставенъ само за 20 минути, като продължение на търговския балансъ, като се взематъ предвидъ всички норми за съставянето на баланса. Тогава данъкоплатецътъ ще каже: ето ми търговскиятъ балансъ съ действителната печалба, ето данъчниятъ балансъ, спазени сѫ всички норми на закона.

По този начинъ ние ще можемъ действително да знаемъ ясно картината и ще можемъ да обложимъ най-справедливо ония предприятия, които трѣбва да бждатъ облагани. И за да не стане никому криво, че едни предприятия се облагатъ високо, а други ниско, по този начинъ ще бждатъ обложени всички, малки и голѣми, и всички ще понесатъ данъчнитѣ тежести. Този начинъ на облагане не може да дразни, той е истински справедливъ и тогава действително никоя категория граждани нѣма да бжде насочвана срещу друга и да се смѣта, че има нѣкои, които не плащатъ данѣци. Само по този пътъ ще можемъ да разрешимъ истински въпроса за понасяне на данъчното бreme еднакво отъ всички български граждани.

Г-да народни представители! Разглеждайки законопроекта само въ нѣколкото параграфи, върху които се спрѣхъ, азъ искахъ да хвърля известна свѣтлина. Смѣтамъ, че има народни представители, които познаватъ тая материя и ще се съгласятъ съ това, което казахъ.

И така, въпрѣки че въ законопроекта не сѫ предвидени никакви измѣнения по чл. 21 и чл. 61, азъ моля да се има предвидъ това, което казахъ, за да можемъ действително да засегнемъ еднакво всички данъкоплатци.

Когато говорихъ за данъка върху патента и оборотното облагане, пропуснахъ да сподѣля върната мисълъ на г-нъ Ковачевъ, че свободнитѣ професии, г-да — колкото и да е неприятно това нѣкому — сѫ малко обложени. Може би въ това число влизамъ и азъ, но така или иначе, трѣбва да се намѣри начинъ, за да не се приравняватъ свободнитѣ професии къмъ ония, които получаватъ 1.500—2.000 л., а да заплатятъ съответното на държавата въ тия времена, когато тя има нужда отъ срдѣства, и да не остане впечатление въ голѣма частъ отъ българскитѣ

граждани, че лѣкари, адвокати и т. н. не плащатъ никакви данѣци, съ което азъ не съмъ съгласенъ. Това още повече дразни гражданството, защото въ закона за облекчение на дължниците има единъ членъ, въ който се говори за освобождаване на задълженията. По този членъ много хора отъ свободните професии получиха чистка, защото се тъкуваше, че тѣхните приходи не сѣ постоянни и затова получиха освобождаване на маса свои задължения. А ония работници, сѣ по 20—30 л. наплата, които трѣбваше действително да получатъ освобождаване, както и ония земеделци, които не могатъ да свържатъ двата края, които сѣмъ направиха задълженията си не по други причини, а само заради туй, защото сѣмъ спаднали цените на тѣхните произведения, не можахъ да получатъ освобождаване, защото тѣхните доходи сѣмъ постоянни.

Следователно, трѣбва да се намѣри нѣкакъвъ начинъ — и то, ако може, по професионална линия — да се обложатъ повече свободните професии, за да се поставятъ на оная висота, на каквато сѣмъ обществено поставени.

Г-да народни представители! Приключвайки, азъ ви моля да смѣните моите препорѣки, моите бележки, като такива на човѣкъ, който свършено чистосърдечно ви говори, на човѣкъ, който не е нито въ тази, нито въ онази професия, на човѣкъ, който не е противъ тѣзи или оѣзи, на човѣкъ, който, познавайки материята, ви сочи пътя, по който действително ще можемъ да достигнемъ до положението да бѣдатъ обложени всички български граждани, всички стопански предприятия, безъ разлика на професия, въ името само на едно — на истинската данѣчна справедливостъ. (Рѣкоплетскания отъ нѣкои народни представители)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Гаврилъ Ленковъ.

Гаврилъ Ленковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Преди нѣколко дни г-нъ министърътъ на финансите съвсемъ инцидентно — не си спомнямъ по какъвъ случай — заяви, че настоящите измѣнения на закона за данѣка върху приходите нѣма да увеличатъ данѣчното облагане, или, ако има нѣкакво увеличение, то ще засегне само по-заможните данѣкоплатци, данѣкоплатците, които иматъ по-големи стопански възможности. Трѣбва да признаемъ, че тая декларация на г-на министра на финансите въ основата си е вѣрна. Въпреки това, обаче, има известни законоположения въ предлаганите измѣнения на закона, които засѣгатъ известни категории, заслужаващи малко по-друго отношение, отъ една страна, и, отъ друга страна, внасятъ известна доза отъ несправедливостъ. Азъ искамъ да направя само нѣколко конкретни бележки върху тия именно законоположения, за да се иматъ предвидъ отъ г-на министра на финансите и отъ самата комисия.

Преди всичко, г-да народни представители, трѣбва да се констатира, че законътъ за данѣка върху приходите е единъ отъ най-големите, най-важните и най-сложните закони, които уреждатъ поѣното облагане, поради многобройността на данѣчните обекти, поради тѣхната сложност и най-много поради големите постѣпления, които той законъ носи на фиска. Азъ искамъ да ви съобща нѣкои данни, нѣкои цифри за постѣпленията по тая законъ въ връзка съ бележитѣ, които следъ малко ще направя.

Презъ 1938 г. — вземамъ тази година, защото данните за 1939 г. не сѣмъ още систематизирани — ние имаме постѣпления по тая законъ отъ патенти 103 милиона лева; отъ данѣкъ върху наеми — 63 милиона лева; отъ допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ 15 милиона лева — моля забележете тая цифра; отъ данѣкъ върху лихви — 1.319.000 л.; отъ 5% допълнителенъ пѣтентъ данѣкъ — 26 милиона лева; отъ безобложенъ данѣкъ — 287 милиона лева, а отъ данѣкъ върху оборота — 309.157.000 л., или общо 806.645.000 л. Презъ 1939 г. тая цифра е надъ 900 милиона лева, а за настоящата година ще бѣде вѣроятно надъ 1 милиардъ лева, поради увеличенията, които създава настоящиятъ законопроектъ.

Г-да народни представители! Азъ казахъ да се обърне внимание върху сумата отъ допълнителния данѣкъ върху общия доходъ, която е 15 милиона лева. Нѣма да е безинтересно да ви съобща числото на данѣкоплатците, които сѣмъ обложени съ допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ. Презъ 1938 г. броятъ на тѣзи данѣкоплатци е само 5.166 души, а презъ 1939 г. — 5.666. Виджате, следователно, колко малко данѣкоплатци въ България сѣмъ обложени съ допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ и колко малко сѣмъ постѣпленията отъ тая данѣкъ. Нима България е толкова бедна страна, че само 5.000 души

данѣкоплатци да плащатъ допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ, понеже иматъ доходъ надъ 80.000 л.? Азъ мисля, че този брой на данѣкоплатците съ доходъ надъ 80.000 л., който е много по-голямъ у насъ, се увеличава именно съ направеното сега измѣнение на чл. 61, буква „б“, което измѣнение намирамъ за много рационално и го поддържамъ. Буква „б“ на чл. 61 гласи: „Приходите, обложени върху оборота, както и приходите по чл. 41, пунктъ 3, се установяватъ, като годишниятъ размеръ на данѣка за предшестващата година се умножи на 5“. Сега, съгласно измѣнението на тази буква, ще се умножи на 8, поради което ще има по-голямъ брой данѣкоплатци, които ще плащатъ допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ. Освенъ това, и данѣчната администрация, като направи повече усилия, ние ще имаме истински брой на данѣкоплатците, които трѣбва да плащатъ допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ, който брой вървамъ, че не е 5.000 а е 50.000. И затова именно казвамъ, че поддържамъ това измѣнение на закона и нѣмаше да говоря по него, ако предшестващите оратори не бѣха се изказали противъ.

Г-да народни представители! Азъ искамъ да обърна вниманието ви също така и на данѣка върху лихвите, за който наблегнахъ, че е 1.319.000 л. Виджате се, това е съвсемъ малко, незначително постѣпление. Азъ свързвамъ тази моя констатация съ измѣнението на чл. 4, т. 3, отъ закона, което измѣнение е формулирано въ § 3 на законопроекта. Сега действащиятъ законъ освобождаваше всички влогове до 20.000 л. отъ всѣкакво облагане. Сега, споредъ измѣнението, влоговете до 20.000 л. нѣма вече да се ползватъ отъ тази привилегия, ще плащатъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Извинете, г-нъ Ленковъ! Имате нѣкаква грѣшка. Отъ данѣкъ върху лихви имаме 54.500.000 л., а не 1.319.000 л.

Гаврилъ Ленковъ: Азъ взехъ данните отъ Финансовото министерство.

Министъръ Добри Божиловъ: Грѣшно сѣмъ Ви ги дали.

Гаврилъ Ленковъ: И азъ се учудихъ, като видѣхъ толкова малка цифра.

Министъръ Добри Божиловъ: Само отъ Спестовната каса и отъ популярните банки имаме 25.000.000 л., а общо имаме 54.500.000 л.

Гаврилъ Ленковъ: Въ всѣки случай вървамъ, че постѣпленията отъ данѣка върху лихви за влогове до 20.000 л. сѣмъ твърде малки, незначителни, затова настоявамъ да си остане досегашната привилегия на тия влогове, че се освобождаватъ отъ данѣкъ, да се запази досегашното отношение, което държавата е имала къмъ тѣхъ, защото тѣ сѣмъ влоговете на най-дребните стопански съществувания — на служени, работници, занаятчии и т. н.

Г-да народни представители! Права също така една бележка върху измѣнението на чл. 6 отъ закона, формулирано въ § 5. Касае се за данѣкъ занятии върху заплатите и надниците на служителите и работниците при държавните фондове, държавните автономни учреждения, Българската народна банка, Българската земеделска и кооперативна банка, търговско-индустриалните, земеделските и архитектно-инженерната камари, борсите и общинските учреждения, който данѣкъ отъ 3% се увеличава сега на 8%. Азъ намирамъ, че специално за общинските учреждения това увеличение на процента на 8% трѣбва да се изостави и да остане досегашниятъ процентъ 3%, защото общините и безъ това сѣмъ обременени много и скоро ще се разглежда законопроектъ за облекчение на общините. И мѣ, ще облекчаваме общините, понеже сѣмъ затруднени, абсолютно безсмислено е сега да отегчаваме тѣхното положение съ увеличението на този данѣкъ, което увеличаване ще легне въ тежестъ на общините, тъй като заплатите, за които се говори въ чл. 6, сѣмъ очистени отъ тая данѣкъ и той се плаща отъ самите учреждения. Значи, тая данѣкъ ще легне върху общините, които утре ще облекчаваме. Знае се също, че общините събиратъ 17 вида данѣци въ полза на държавата. Така че намирамъ, че за общинските учреждения трѣбва да си остане досегашниятъ процентъ 3%.

Г-да народни представители! Азъ искамъ да обърна вниманието ви също така върху облагането на свободните професии. Свободните професии се облагаха по досега действащия законъ, съгласно чл. 7, съ патентъ, по размерите, определени тамъ, а служебните занятия плащатъ 8%. Сега действащиятъ законъ точно определя

ляше какво е „служебно занятие“: всички хонорари, възнаграждения и заплати, които се получават от тези автономни и общински учреждения, се смѣтаха за доходи от служебно занятие и върху тях се плащаше 8% данък, който се задържаше безобложно от учреждениято, което плаща. Сега изменението е въ смисъл, че този данък 8% ще се задържа и при еднократното плащане на хонорари от частни учреждения, от дружества, от автономни учреждения и пр.

Г-да народни представители! По този начин се идва до двойно облагане, защото ние знаем как става облагането съ патент — стара на базата на предполагаемите доходи за две години. Когато едно лице от свободна професия ще декларира своя доход, то не може да предвиди какви хонорари ще получи въ този период от две години еднократно от частни или обществени предприятия, от частни фирми, акционерни дружества и т. н. Никой не може да се предвиди какви хонорари ще има и щом един път тѣ ще влизат при патентното облагане, а втори път, когато фактически се получат хонорарите, ще се облажат съ 8%, идва се по този начин до двойно облагане, което не хармонира съ мотивите към законопроекта. Азъ смѣтам, че това се дължи по-скоро на една неяснота въ самата материя, отколкото на едно желане изменение.

Тукъ му е мѣстото, г-да народни представители, да издигна гласъ въ защита на свободните професии, за които пречи малко се каза, че тѣ били най-облаготелствуваните и че почти нищо не плащали на държавата. Азъ мисля, че този, който говори така, не знае какво говори, защото едва ли има други, положението на които днесъ да е по-тигостно, по-лошо, отколкото свободните професии, които сами, съ собствени усилия, съ собствени инициативи, съ собствени жертви се блъскат въ живота и не могат да свържат двата края. И затова ние виждаме, че най-големият процент на самоубийства дават свободните професии. И на тях именно намѣрихме да заредим тукъ и да кажемъ, че не плащат нищо на държавата! Вѣрно е, че има отдѣлни дачкоплатци от свободните професии, които имат големи доходи, но болшинството от тях мизерствуват.

Г-да народни представители! Искамъ да обърна вниманието ви още върху онова добро отношение, което г-нъ министърътъ е взелъ къмъ занаятчийските кооперативни сдружения съ новото имъ облагане по чл. 8, формулирано въ § 7. Сега, ако предполагаемиятъ чистъ доходъ на тези сдружения не надминава сумата, която се получава, като се умножи сумата 80 000 л. съ броя на кооператорите, отъ този предполагаемъ чистъ доходъ ще се извади екзистенциен минимумъ 18 000 л. — а не, както бѣше по-рано, 10 000 л. — умноженъ съ броя на кооператорите. Безспорно, това много добре говори, че действително г-нъ министърътъ на финансите е вникналъ и разбралъ трудното положение на нашите занаятчийски кооперативни сдружения, които сѣ въ упалѣкъ, и е облекчилъ тяхното данъчно бремене. Затова въ прокарването на туй изменение ние ще трѣбва да го подкрепимъ.

Г-нъ министърътъ, обаче, не е взелъ същото отношение къмъ кооперативните сдружения съ изменението на чл. 12, формулирано въ § 9. Г-да народни представители! Кооперативните сдружения сега ще бждатъ обложени съ данѣкъ върху оборота, ако иматъ годишенъ оборотъ надъ 5 милиона лева. Азъ съмъ длъженъ да ви съобща следните данни. Всички кооперации, главно селските кооперации и популярните банки, поради това, че сѣ агенти на Дирекцията за храноизносъ правятъ много голѣмъ оборотъ, отъ който, обаче, реализиратъ много малки, нищожни печалби. Така, напримѣхъ популярната банка въ Чеовенъ-бѣгъ е закупила презъ 1938 г. зърнени храни за 56 700 000 л.; популярната банка въ Криводолъ — за 34 000 000 л.; популярната банка въ Видинъ — за 29 600 000 л.; популярната банка въ Фердинандъ — за 61 500 000 л. Виждате какъвъ голѣмъ оборотъ правятъ малки, нищожни банки, отъ който, обаче, тѣ реализиратъ нищожни печалби. Какви печалби реализиратъ митлите? 14 популярни банки, влизащи въ Съюза на народните кооперативни банки, сѣ закупили храни за 277 250 000 л., за които сѣ получили отъ Дирекцията за храноизносъ комисиона: за 1937 г. — 4 милиона лева; за 1938 г. — 4 милиона лева; за първото полугодие на 1939 г. — 1 милионъ 750 хиляди лева. Виждате какви малки печалби сѣ реализирали тези банки при грамаденъ оборотъ. Сега, когато тѣ ще бждатъ обложени съ данѣкъ върху оборота, ако той е надъ 5 милиона лева — а тѣ всичките иматъ оборотъ надъ 5 милиона лева, това е положително — ...

Никола Градевъ: За житото се плаща отдѣленъ данѣкъ. Нѣма нищо общо съ оборота.

Минчо Ковачевъ: Тѣ се облагатъ по друга таблица.

Никола Василевъ: Популярните банки не влизатъ. Имаме грѣшка.

Гаврилъ Ленковъ: Тѣзи суми, които банките сѣ плащали за закупуване на зърнени храни, влизатъ.

Никола Василевъ: Не влизатъ. Имате грѣшка.

Гаврилъ Ленковъ: Азъ мисля, че влизатъ. Защо да не влизатъ? Не може да не влизатъ.

Г-да народни представители! Азъ мисля, че по отношение на малките кооперации се извърши една грѣшка и когато приехме закона за посрѣщане на извънредните разходи по обезпечаване сигурността на страната. Базата за опредѣляне на едnodневния данѣкъ е опредѣлена, тя е едnodневниятъ доходъ презъ 1939 г. А едnodневниятъ доходъ е опредѣленъ върху брутния доходъ на кооперациите. По-рано тѣ не сѣ правили въпросъ, защото се касаеше за едnodневенъ доходъ 5—6 хиляди лева и сѣ го плащали, но сега, когато сѣ законъ за посрѣщане на извънредните разходи по обезпечаване сигурността на страната, тоя данѣкъ се увеличи въ размиръ на 12, 13, 14 пъти едnodневния доходъ, ние получаваме размиръ на данѣкъ, които ни каратъ да се позамислимъ. Така, напримѣхъ, Варненската популярна банка има 160 хиляди лева чиста печалба, а ще плати пѣттенъ данѣкъ и едnodневенъ доходъ 308 хиляди лева — това сѣ официални данни, които можете да проверите. Калюферската популярна банка има 3323 л. чиста печалба, а ще плати данѣкъ 19 200 л.; популярната банка въ Любимецъ има чиста печалба 6540 л., а ще плати данѣкъ 19 936 л.; Борисовградската популярна банка има чиста печалба 5 000 л. а ще плати данѣкъ 46 650 л.; Берковската популярна банка има чиста печалба 37 000 л., а ще плати 28 013 л. пѣттенъ данѣкъ.

Г-да народни представители! Затова именно азъ смѣтамъ, че отъ данѣкъ върху оборота трѣбва да се освободятъ кооперативните сдружения, и то ще конкретизирамъ кои: смѣсените кредитни кооперации, селските кооперации и популярните банки. Азъ не ги смѣвамъ съ ония кооперации, които сѣ чисто търговски предприятия, да не кажа спекулативни и да не кажа като кои кооперации, които сѣ партизански гѣзда и гонятъ само печалбата. Касае се за малките, дребните кооперации, за които толкова пъти е казвано тукъ, че сѣ единъ отъ устоите на нашето национално стопанство.

Панѣйотъ Станковъ: До 200 хиляди лева оборотъ и безъ това не плащатъ, освободени сѣ.

Гаврилъ Ленковъ: Г-да народни представители! По § 9 искамъ да обърна вниманието ви още върху следното положение. Алинея втора гласи: (Чете) „Разпоредбите на този членъ се прилагатъ за отначалото на 1940 бюджетна година, като данѣкътъ за последната се пресмѣта върху направения презъ 1939 календарна година оборотътъ“. Моля да свържете това съ § 50, буква б, където е казано: (Чете) „Този законъ влиза въ сила за отъ началото на 1939 бюджетна година, за изменението въ § 9“. Следователно, данѣкъ върху оборота ще платятъ и за 1939 г. тези кооперации, за които азъ говорихъ преди малко. Съ други думи, тукъ се дава обратна сила на закона. Азъ стоя на становището, че, съгласно чл. 46 отъ конституцията, не може да се дава обратна сила на законите; законите влизатъ въ сила отъ деня на публикуването имъ; съ обратна дата закони не могатъ да се правятъ. Това е така. Този принципъ е свещенъ и особено той важи за наказателноправната материя. Днесъ, обаче, отъ него има отклонения, които намиратъ сериозни поддръжници. И азъ се съгласявамъ съ такова разбиране, че може да се даде обратна сила на единъ фискаленъ законъ, стига, обаче, това да се налага отъ висши съображения на справедливостъ. Но азъ сега питамъ: ако положението на тия дребни кооперации е такова, какъвто азъ ви го казахъ, е ли справедливо да дадемъ обратна сила на § 9 по отношение на тези кооперации, които азъ точно конкретизирахъ — смѣсените кредитни кооперации, които иматъ и кредитни, и стопански функции? Касае се за най-дребните кооперации. По отношение на тяхъ не би следвало да се дава обратна сила.

Това е, което искахъ да кажа въ допълнение на казаното по § 9 отъ законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-законъ за данѣка върху приходите.

Г-да народни представители! Последната бележка, която искамъ да направя, се отнася до наказателнитъ състави, които опредѣля законопроектьтъ, и до процедурата. Съ законопроекта сега се въздигатъ въ специални юрисдикции финансово-административни органи, на които се дава право да издаватъ постановления безъ право на обжалване, а специално г-нъ министърътъ на финанситъ има право да издава постановления отъ 10.000 до 100.000 л., които не подлежатъ на никакво обжалване. Азъ съмъ противъ даването на такава широка дискреция на административнитъ органи по този законопроектъ. Нито за моментъ не се съмнявамъ, че г-нъ министърътъ на финанситъ ще знае кога, какъ и къде да приложи тая строга санкция на закона. Азъ стоя на становището, че тамъ, където има наказателенъ съставъ, непременно трѣбва да има и контрола на една съдебна властъ.

Следъ това азъ стоя на становището, че трѣбва да се отиде къмъ еднаквяване на процедурата и на подсждността. Нѣма защо тѣзи постановления, които сж за глоби надъ 4000 л., издавани по чисто наказателни състави, да подлежатъ на обжалване предъ Административния съдъ, който има съвсемъ друго предназначение и компетентностъ. Това не е негова работа. Цѣлата тая процедура трѣбва да се сведе къмъ глава V отъ наказателното съдопроизводство, където точно се урежда начинътъ на обжалването на всички постановления, издавани отъ несъдебни власти. Въобще ние трѣбва да се стремимъ къмъ еднаквяване на процедурата и подсждността, защото иначе се стига до курйози. Въ членове 105 и 106 имаме състави, които напълно се покриватъ съ съставитъ на членове 21 и 22 отъ наредбата-законъ за търговскитъ книги, при съвсемъ друга процедура. Зависи процедурата отъ това, къде ще бъде изпратенъ актътъ, дали ще бъде изпратенъ на единъ органъ или на другъ органъ. Още повече, г-да народни представители, че е предстоящо измѣненіето на наказателния законъ, при което ще може тая процедура да се отнесе къмъ общата наказателна процедура.

Г-да народни представители! Това сж бележитѣ, които искахъ да направя, много конкретни и много общи.

Азъ казахъ, законопроектьтъ е извънредно много важенъ. Той възбужда голѣми и общи въпроси и мѣчно може човѣкъ да устои на изкушението да не ги засегне. Това сж въпроситѣ за установяване на по-голѣма системностъ въ прѣкото облагане; за опростотворяване, за рационализация на цѣлата наша данѣчна система; и, най-после, за очистване на нашата данѣчна администрация отъ лишейтъ на бюрократизма. Азъ виждамъ, че г-нъ министърътъ на финанситъ здраво се е заелъ съ тази работа и тоа нѣщо действително прави отраднo впечатление. Все пакъ азъ смѣтамъ, че нѣма смисълъ да повдигамъ тукъ тѣзи въпроси, защото смѣтамъ, че, предвидъ на голѣмата трудностъ на проблемата, тѣзи приказки за дълго ще останатъ въ областта на пожеланията само. Но въпрѣки всичко азъ вѣрвамъ, че г-нъ министърътъ на финанситъ въ скоро време може би ще ни сезира съ една цѣлостна и опростотворена данѣчна система.

Каго моля, конкретнитѣ бележки, които направихъ по нѣкои постановления на законопроекта, да се иматъ предвидъ отъ комисията и отъ г-на министъра на финанситъ, азъ заявявамъ, че съмъ съгласенъ съ всички други постановления на законопроекта, намирамъ ги за смислени и рационални и по тази причина ще гласувамъ за законопроекта. (Ржкоплѣскания).

Председателстващъ Димитѣвъ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Тодоръ Новаковъ.

Обявлятъ се: Отсъствува. Той е въ отпускъ.

Председателстващъ Димитѣвъ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Никола Градевъ.

Никола Градевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Излизамъ на тази отговорна трибуна съ чувство на голѣмо стѣснение, защото зная, че отъ това мѣсто народниятъ представителъ е длъженъ да изразява своето мнение по поставенитъ на разглеждане въпроси компетентно и, главно, крайно обективно. Нѣмамъ претенциитъ да бѣда много компетентенъ по сложения на дневенъ редъ въпросъ, а именно по законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данѣка върху приходитъ, защото не съмъ финансистъ. Излизамъ съ доброто намѣрение и желание да кажа своето скромно мнение — мнение на единъ скроменъ общественъ и стопански дѣятелъ въ дълбоката провинция.

Г-да народни представители! Чрезъ тронито слово, което ни се прочете при откриването на Народното събрание, нашиятъ Държавенъ глава даде да се разбере, че въ тия тежки, отговорни и съдбоносни времена крайно неудачно би било да се вотира въ закони нови данѣци върху плещитъ на и безъ това претоварения български народъ. Азъ съмъ убеденъ, че нашиятъ уважаванъ и много компетентенъ министъръ на финанситъ не безъ болка на сърдцето се е принудилъ да ни внесе настоящия голѣмъ фискаленъ законопроектъ, последнитъ на който ще има да тегнатъ твърде чувствително върху плещитъ на цѣлия български народъ. Признавамъ, че въ тежитѣ, съдбоносни и отговорни времена върховенъ дългъ му е повелитъ да внесе този законопроектъ, въпрѣки желанието си и, ще добавя азъ, не водимъ отъ желание да коригира констатиранитъ вече въ закона мѣчно приложими текстове и да ги направи приложими, а водимъ отъ желание да догони нови срѣдства за държавното съкровище.

Г-да народни представители! Този законопроектъ не е лекъ за българския народъ. Чрезъ него, както чухъ отъ устата на нашия уважаванъ министъръ на финанситъ, се пели да се събере една „скромна“ сума надъ 600 милиона лева върху това, което до днесъ се събира. А онова, г-да народни представители, което българскиятъ народъ плащаше по силата на досегашния законъ за данѣка върху приходитъ възлиза на почтената цифра 850 милиона лева. Ако е вѣрно, че чрезъ този законъ ще трѣбва да се догонватъ още 500 или 600 милиона лева, следва да се заключи, че г-нъ министърътъ на финанситъ ще очаква да постѣпятъ въ държавната хазна около 1½ милиарда лева отъ данѣка върху приходитъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Извинете. Става дума за 200 или 220 милиона лева.

Никола Градевъ: Дори и тъй да е, г-не министре, . . .

Нѣкой отъ народнитѣ представители: Защо приказвате тогава друго?

Никола Градевъ: . . . догонва се вече една „скромна“ цифра отъ 1 милиардъ, дори и надъ 1 милиардъ лева.

Дълженъ съмъ, г-да народни представители, да подчертая, че поради събитията, които вече се развиватъ въ Европа и около насъ, българскиятъ народъ, българското народно стопанство, взето въ цѣлостъ, боледува и изнемогва. Не е тайна за никого, че селското население, което тегли подъ ударитъ на стопанската криза отъ 1929 г. до днесъ, още не е стѣпило здрав на краката си. Не е тайна, че заедно съ него изнемогватъ и занаятчи, и работници, чито надници се сведоха до 25 л., даже и подъ 25 л. Не е тайна сѣщо, че срѣдниятъ и дребниятъ търговецъ тоже не се е реставиралъ отъ едва изживѣната, тежка стопанска криза.

И ако днесъ може да се говори за относително по-добро благосъстояние, на такова се радватъ само малцина български граждани. Това сж едритѣ търговци и едритѣ индустриалци.

Но, г-да народни представители, дойде време и тѣ да бѣдатъ чувствително засегнати. Днесъ ние наблюдаваме въ нашата вътрешна и международна търговия едно печално явление: липсватъ отъ пазара стоки. Липсватъ стоки не защото се укриватъ — укриването едва ли би могло да дохара тази липса — а липсватъ стоки, защото доставкитъ отъ вънъ спрѣха и не могатъ стокитъ да дойдатъ до нашия пазаръ така лесно и редовно, както обикновено идваха. Отъ тамъ идва и намалениятъ стокообмѣнъ, вътрешенъ и външенъ. Намалѣли сж оборотитъ на всички търговии безъ изключение, намаляватъ, следователно, и тѣхнитѣ печалби. И тъкмо при такава нерадостна картина — ние всички я познаваме по-добре отъ мене, защото заедно съ мене сте дошли отъ визинитъ на българския народъ — ние, г-да народни представители, ще трѣбва воляно или неволяно, шемъ-не-шемъ да вотираме нови данѣчни закони, да искаме нови срѣдства отъ българския народъ и българския данѣкоплатецъ, защото моментътъ е такъвъ, че нуждитъ на нашата народна отбрана искатъ последни усилия отъ българския народъ, за да запазимъ България отъ чуждо посегателство.

Но, признавайки, че това е така, г-да народни представители, азъ смѣтамъ, че ние, когато ще вотираме вношения законопроектъ, ще трѣбва да бѣдемъ особено внимателни да не претоваримъ която и да било категория отъ българскитѣ граждани и, както нашиятъ уважаванъ министъръ на финанситъ се изрази, да не отсѣчемъ клонъ, на който стоимъ, да бѣдемъ добри майки и да не уду-

шимъ рожбата, онова, отъ което постоянно и системно черпимъ сръдства за издръжка на всестранный нужди на нашата държава.

По-конкретно по законопроекта, г-да народни представители, ще кажа следното.

Азъ не съмъ много младъ, за да не си спомня разпаленитъ борби въ този Парламентъ за въвеждане въ България на тъй наречения прогресивенъ подходенъ данъкъ. Голъми борби между видни наши финансисты отъ тази трибуна се водиха, за да се доживе недавна денъ, когато този иначе справедливъ социално и добъръ данъкъ се въведе и въ България. Но българската действителностъ скоро го отрече безъ остатъкъ. Ще си споминатъ всички български данъкоплатци, често пъти тѣ биваха подъ ударитъ на данъчнитъ органи и власти, които всѣки денъ имъ ровѣха теверитъ, за да установятъ тѣхнитъ чисти доходи. И въпрѣки искренитъ декларации, въпрѣки поожителнитъ данни, установени чрезъ книгитъ на заинтересуванитъ данъкоплатци, често пъти тѣ биваха преговарвани съ несправедливи и крайно тежки данъци. И отъ тамъ, уважаеми г-да народни представители, дойде желанието не, а принужденното тѣзи данъкоплатци да почнатъ да укриватъ. И се дойде до абсурдно положение: голъми фирми съ установени и за сѣбнитъ печалби декларираха нищожни печалби. И въ край на краищата този хубавъ и справедливъ законъ биде опороченъ и трѣбваше да биде замѣненъ съ досега действащия законъ за данъка върху приходитъ. Азъ заявявамъ, че този данъченъ законъ не е справедливъ. Нищо по-хубаво и по-справедливо нѣмаше отъ този, българскитъ данъкоплатецъ да биде облаганъ върху безъплата на неговия чистъ доходъ. Тогава, обаче, когато, поради грѣшки на фискалнитъ органи, данъкоплатцитъ изкористиха този хубавъ законъ и почнаха да укриватъ своитъ печалби, много естествено е, че той трѣбваше да биде замѣненъ съ въведенитъ отъ сега действащия законъ патентенъ данъкъ и оборотенъ данъкъ.

Но, уважаеми г-да народни представители, преждеговоришиятъ мой добъръ приятелъ г-нъ Ковачевъ плидира следната теза: поради неволяната конкуренция, която днесъ съществува между данъкоплатеца, обложенъ съ патентенъ данъкъ, и данъкоплатеца, обложенъ съ оборотенъ данъкъ, да се разшири сферата на действие на оборотния данъкъ, като се намали числото на данъкоплатцитъ, плащащи патентенъ данъкъ. Уважаеми г-да народни представители! Самъ моятъ другаръ Ковачевъ каза, че тежестта на тия два различни данъка е чувствително различна. Докато патентниятъ данъкъ взема за база чистия доходъ, оборотниятъ данъкъ взема за база брутния доходъ. А какво значи чистъ доходъ и брутенъ доходъ, всѣки отъ васъ знае, за да не казвамъ, че отношението между чистия и брутния доходъ е най-малкото 1:3. Следователно, оборотниятъ данъкъ, не ще съмнение, е по-тежъкъ отъ патентния данъкъ. И азъ смѣтамъ, че ако ние шадимъ интереситъ на сръднитъ стопански съществувания, въ никакъвъ случай не трѣбва да плидираме тази кауза — да се разшири действието на оборотния данъкъ още по-надолу и еднакви не да обхваще всички данъкоплатци.

Ние, почитаемо Събрание, не сме вотирали още законопроекта и азъ мога да ви съобща за редица постъпки отъ заинтересуванитъ категории стопански деятели, които само при мисълта, че оборотниятъ данъкъ би могълъ да ги засегне, почнаха да протестирайтъ. Тѣ настояватъ не само да не се намали числото на данъкоплатцитъ, плащащи патентенъ данъкъ, но, напротивъ, то да биде увеличено, като предлагатъ, вмѣсто доходитъ до 160.000 л., както е сега, доходитъ до 500.000 л. да попаднатъ подъ патентно облагане. И тѣ знаятъ защо искатъ това, г-да народни представители. Тѣ го искатъ заради туй, защото иматъ представа какво значи оборотниятъ данъкъ, който се опредѣля върху брутния доходъ. И азъ смѣтамъ, че би било крайно несправедливо, крайно несъстоятелно въ тѣзи тежки, трудни и отговорни времена, когато всѣки съ мъжа изкарва своя насъщенъ залькъ, да искаме тѣзи данъкоплатци да бждатъ нагоярени съ нови данъчни тежести, слагайки ги подъ ударитъ на данъка върху оборота. Азъ бихъ желалъ данъкътъ върху оборота да не се разширява, а да се ограничи и да биде като данъкъ само за заможнитъ, крайно заможнитъ български данъкоплатци, отъ които наистина ще трѣбва да се вземе въ тѣзи тежки и отговорни времена.

Но, г-да народни представители, това разграничаване ще трѣбва да стане крайно удачно, за да нѣмаше спорове да въ дълбоката провинция. Азъ казахъ, че съмъ скро-

менъ стопански деятель и съмъ единъ отъ приложителитъ на сега действащия законъ. Най-голѣмитъ спорове въ нашитъ професионални организации сѣ били да установимъ чистия доходъ на данъкоплатеца, да видимъ дали той попада подъ патентния данъкъ или ще трѣбва да плаща данъкъ върху оборота. Спорове колкото искате! Неприятности за ония, които прилагатъ закона, сѣко колкото искате! Данъкоплатцитъ бждатъ да плащатъ данъкъ върху оборота. Фискалнитъ органи виждатъ несправедливото облагане на известни данъкоплатци съ патентъ и настоятелно искатъ отъ ръководнитъ тѣла на тѣхнитъ организации да се коригиратъ. И ние, представителитъ неофициални между данъчната администрация и професионалнитъ организации, респективно тѣхнитъ членове, сме поставени между чукъ и наковалия. Единъ тегли да биде обложенъ съ патентенъ данъкъ, другъ иска да биде обложенъ съ данъкъ върху оборота. Споредъ мене, следва, ако желаемъ тия спорове да намалитъ и да улеснимъ задачата на тѣзи неплатени приложители на закона, да разширимъ обсега на патентното облагане, за да остане все по-малъкъ и по-малъкъ броятъ на онѣзи въ провинцията, които ще попаднатъ подъ ударитъ на оборотния данъкъ, и да се свърши веднажъ завинаги съ постояннитъ разпри и конфликти, колчимъ пъти се касае да обложимъ нашитъ данъкоплатци.

Та азъ не съмъ съгласенъ съ защитаващата теза отъ моя уважаванъ другаръ Минчо Ковачевъ, да сълземъ подъ 10 милиона лева оборотъ, ако трѣбва дори подъ 5 милиона, за да дадемъ по-голѣмъ обсега на данъка върху оборота. Напротивъ, азъ плидирамъ другата теза: да се качимъ не до 160.000 л. приходи да се облагатъ съ патентенъ данъкъ, а да се качимъ, ако трѣбва, до 500.000 л. приходи, за да могатъ да попаднатъ подъ ударитъ на патентното облагане повечето данъкоплатци отъ сръднитъ категории.

Г-да народни представители! Въ досегащия законъ патентнитъ разрези сѣ съ твърде голѣми скокове. Най-малкиятъ патентенъ данъкъ е 200 л. и веднага се отива на 400 л., отъ 400 л. на 700 л., отъ 700 л. на 1.100 л., отъ 1.100 л., ако паметта ми не лъже, на 1.500 л. или 1.800 л. Въ това сръщатъ тоже голѣма спънка онѣзи, които има да прилагатъ закона. Единъ данъкоплатецъ съ незначително повече доходъ отъ дохода на другъ данъкоплатецъ, трѣбва да плати двойно повече данъкъ отъ другия данъкоплатецъ. Да кажемъ, единъ данъкоплатецъ плаща 200 л., другъ, който въ никой случай нѣма двоенъ доходъ отъ първия, неминуемо трѣбва да плати 400 л., втора категория патентъ, когато по обективна преценка на ония, които опредѣлятъ данъка, той трѣбва да плати 250 или 300 л. Поради липса на такъвъ размѣръ тѣ се принуждаватъ, за да не ошетятъ фиска, да преговарятъ този данъкоплатецъ, като го слагатъ въ по-горна категория. Оттамъ идватъ роптания. Азъ бихъ желалъ, коригирайки настоящия законъ, да създадемъ повече размѣри на патентното облагане, като патентътъ почне отъ 200 л. и следва 300, 400, 500, 600, 700 л. и т. н., за да дадемъ възможностъ за относително по-справедливо опредѣляне на патента отъ професионалнитъ сдружения.

Касателно данъка върху оборота г-нъ Минчо Ковачевъ каза, че най-голѣмитъ неприятности за данъкоплатцитъ, ако щете, и за органитъ на данъчната власть, се пораждатъ отъ това, че данъкоплатецъ, обложенъ съ данъкъ върху оборота, ще трѣбва да установи въ коя група попада даденъ оборотъ. Настоящиятъ законъ е фиксиралъ 9 групи съ по не знамъ калко отдѣлни артикули и азъ смѣтамъ, че се иска голѣма вещина отъ данъкоплатеца да установи най-добросъбѣстно въ коя група да класифицира една продадена стока. И най-добросъбѣстиятъ данъкоплатецъ попада въ грѣшки и, следователно, подъ ударитъ на закона. Както г-нъ Минчо Ковачевъ каза, единъ търговецъ е сложилъ ютията за гладене въ „домашни потребности“, а другъ я сложилъ въ друга група и ще се платятъ два съвършено различни данъка. Много ясно е, че абсолютно правилно класифициране на артикулитъ въ тия 9 групи не може да се постигне. Азъ бихъ желалъ, обаче, тѣзи групи да се сведатъ къмъ единъ по-малъкъ брой, да речемъ три, за да могатъ по-лесно данъкоплатцитъ да слагатъ оборота си правилно въ съответната група и поматко да бждатъ подъ ударитъ на данъчнитъ органи. Защото подобно престѣпление за неправилно деклариране оборота си въ една група вмѣсто въ друга се таксува отъ тия органи, като желане да се укриве доходъ и да се плати по-малъкъ данъкъ, и отъ тамъ следватъ глоби твърде тежки, слетзатъ разтакания по сѣдилища, обжалвания и пр., въобще създаватъ се маса неприятности на данъкоплатеца, който не знае какъ трѣбва да постѣпи, за да може най-сетне да не биде повече тормозенъ. Казахъ, че

данъкът върху оборота се прие драговолно, съ открито сърдце от всички стопански категории, само за да се избъгне тормозът на който и да било от данъчните органи. Обаче, въпреки че този данък е крайно тежък, крайно несправедлив, и днеска тъзи данъкоплатци се тормозят не по тяхна вина. Ние, законодателното тяло, сме длъжни да направим всичко, за да се избъгне и най-малкият тормоз върху българския данъкоплатец, като, както казах, намалим групите от 9 на 3.

Г-да народни представители! Когато данъкът е справедлив, даже и тежък да бъде, той се леко понася. Ние, обаче, долу сме констатирани, че българските данъкоплатци не се облагат еднакво. Моят другарь Минчо Ковачевъ изнесе, и азъ ще потвърдя, пък и днес до мене дойдох дани от Министерството на вътрешните работи, от които е видно, че дори тук, въ София, нѣма адвокатъ съ по-голямъ доходъ отъ 300 л. дневно! Както щете, обаче ние от дълбоката провинция, безъ много да познаваме София, претендираме, че въ София има не единъ, не десетки, а стотици адвокати, чийто доходъ е надъ 100.000 л., а не 30.000 л., колкото тѣ сѣ декларирани. Очевидно е, че свободните професии се облагат по единъ своего рода начинъ, съ единъ съвършено другъ аршинъ. Азъ изтъкнахъ и въ комисията — бѣхъ събралъ и дани, отъ които се вижда това — че въ нашия малъкъ градъ Попово на 20 и нѣколко души адвокати еднодневниятъ доходъ почва отъ 25 л. и свършва до 100 л. Или годишно тѣ печелятъ до 36.000 л.! А очевидно е за цѣлия градъ, че никой отъ адвокатитѣ не харчи по-малко отъ 50—60 хиляди лева годишно. Следователно, и дума не може да става, че облогътъ имъ е справедливъ. Това дразни и шокира онѣзи, които сѣ претоварени съ данъци и въпреки това ги понасятъ съ стоицизмъ, защото иматъ съзнанието, че въ тѣзи трудни времена тѣ сѣ длъжни да отдѣлятъ и последния си зѣлъкъ за родината, която може да се намѣри въ опасностъ.

Азъ бихъ желалъ данъкътъ върху свободните професии — и моля г-на министра на финанситѣ да си вземе бележка — да бъде добре проконтролиранъ, за да могатъ и тия професии въ тия тежки времена да дадатъ своята данъ въ защита на родината ни.

Принуденъ съмъ да приповторя, защото смѣтамъ, че трѣбва да се приповтори, че съществува особна категория български данъкоплатци — тѣй нареченитѣ „подвижни писалища“, безъ кантори и безъ тевтери. Тевтерътъ въ джоба и касата въ пояса! Ходи по кафенетата, не го виждаме никѣде да върши нѣкаква регламентирана стопанска деятелностъ, обаче печели милиони и не плаща данѣкъ на държавата, защото данъчните органи не сѣ въ положение да узнаятъ каква е търговията му, какво е купилъ и продалъ, какво е спечелилъ, за да го обложатъ. Крайно време е тѣзи български данъкоплатци да бъдатъ уловени и обложени, както трѣбва. Тѣ, които нѣматъ граматичнитѣ разходи на регламентирани стопански заведения, сѣ длъжни да платятъ не голкова, колкото онѣзи, които законътъ лесно хваща, защото иматъ регламентирани стопански заведения, съ счетоводни книги, персоналъ и пр., и, следователно, нищо не може да бъде укрито, но даже повече отъ тѣхъ.

Г-да народни представители! Моятъ другарь, който току що слѣзе отъ трибуната, пледираше кооперативнитѣ сдружения да не бъдатъ облагани съ данѣкъ върху оборота. И се мотивира така: „Нѣма селска кооперация въ България, която да не е агентъ на Дирекцията за храноизносъ, която да не купува стотици хиляди килограми жито. Следователно, прави не 5 милиона лева оборотъ, а прави десетки милиона лева оборотъ. Тази кооперация, обаче, поради туй, че печалбата ѝ е крайно ограничена, не трѣбва да се подвежда подъ данѣка върху оборота, а трѣбва да се плаща патентенъ данѣкъ“. Тази мотивировка, както се обадихъ отъ мѣстото си, не издържа никаква критика, защото не се облага оборотътъ съ монополнитѣ храни. За тоя оборотъ се плаща специаленъ данѣкъ — половинъ стотинка на килограмъ. Той се задържа отъ комисията имъ като агенти на Храноизноса, отъ самата Дирекция за храноизносъ. Кооперацията не е длъжна да посочи въ баланситѣ си тоя данѣкъ върху оборота, защото тоя данѣкъ е събранъ. Касае се, следователно, до облагане стоковия оборотъ на кооперациитѣ, който тѣ иматъ отъ продажба на колонизации и други стоки въ селата. Ако вие, г-да народни представители, освободите едно кооперативно сдружение съ 5 милиона лева оборотъ въ село, азъ не знамъ тогава кой ще плаща данѣкъ! Въ село да се направи оборотъ 5 милиона лева, то е рѣдко явление. Проследете баланситѣ на всички кооперации и ще видите, че оборотътъ имъ варира отъ 20.000 л. нагоре и въ рѣдки слу-

чаи стига до 1.000.000 л. Следователно, като се облага оборотътъ надъ 5.000.000 л., азъ смѣтамъ, че се е отишло даже много високо. Разлика, както каза г-нъ Минчо Ковачевъ, между българскитѣ данъкоплатци не трѣбва да се прави. Всички, които вършатъ търговия и иматъ фиксирани въ закона оборотъ, ще трѣбва да плащатъ данѣкъ върху този оборотъ. Въ законопроекта се казва, че всѣки търговецъ, който има оборотъ надъ 5.000.000 л., ще плаща данѣкъ върху оборота. Искане се да се изключатъ кооперациитѣ. Азъ се противопоставямъ, заедно съ г-нъ Минчо Ковачевъ, на това изключване и моля, кооперативнитѣ организации, които вършатъ търговия, да бъдатъ приравнени въ това отношение съ търговцитѣ. И тѣ, заедно съ търговцитѣ, щомъ иматъ оборотъ надъ 5.000.000 л., трѣбва да плащатъ данѣкъ върху оборота. Нѣма причини, които биха могли да създадатъ привилегия въ тяхна полза.

Дължа да повдигна единъ боленъ за всички агенти на Дирекцията за храноизносъ въпросъ. Съ допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ се облагатъ всички агенти на Храноизноса за добити отъ дирекцията лихви. Вече г-нъ Ковачевъ изтъкна, и азъ ще приповторя: нѣма агенти на Храноизноса, които работятъ само съ свои сръдства. Всички агенти, безъ изключение, иматъ свои вариетни кредити отъ банка „Български кредитъ“. Следователно, крайно несправедливо е, да се смѣтатъ всички платени отъ Дирекцията за храноизносъ лихви като печалба на тия агенти и, следователно, да се събира 10% допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ. Никой не желае да укрива. Туй не може да се укрива. Извѣщанията отъ смѣткитѣ на тоя голѣмъ държавенъ институтъ — Дирекцията за храноизносъ — сѣ налице. Отъ тѣхъ е видно колко лихви се даватъ. Налице сѣ и извѣщанията отъ смѣткитѣ на банка „Български кредитъ“ — тоже едно полуофициално учреждение — и се вижда какво е платено нему отъ агентитѣ. Ние желаемъ въ законопроекта да се вмѣкне единъ членъ въ смисълъ да се плаща допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ само върху разликата отъ лихвитѣ, получени отъ Дирекцията за храноизносъ, и платеното на банка „Български кредитъ“. Ако остане нѣкакъвъ чистъ доходъ отъ лихви, много естествено е, че върху него трѣбва да се вземе данѣкъ върху дохода.

Г-да народни представители! Нека не се забравя, че отъ 1936 г. маса актове сѣ съставени на агенти на Дирекцията за храноизносъ въ провинцията и сѣ обложени съ тоя данѣкъ. Бихъ желалъ нацията уважаванъ г-нъ министъръ на финанситѣ да ни каже по какъвъ начинъ бихме могли да освободимъ тия хора отъ тоя крайно несправедливъ данѣкъ и да вмѣкнемъ специаленъ текстъ въ закона, който сега има да вотираме. Въ законопроекта давността се увеличава на 20 години.

Димитъръ Сараджовъ: Не се увеличава, а сега се предвижда.

Никола Градевъ: Въ действащия законъ давността е 3 години. Ние смѣтаме, че нѣма причини, които да налагатъ тази давностъ да бъде 20 години. Ако 3 години сѣ малко, нека да станатъ 5 години, но да не бъдатъ повече, за да може данъкоплатецътъ да бъде спокоенъ, ...

Александъръ Гатевъ: Въ много голѣми противоречия изпадатъ.

Никола Градевъ: ... че нѣма следъ 15-20 години да дойдатъ данъчните органи да търсятъ данѣци за работи, които той даже не може да си спомни кога ги е вършилъ.

По сега действащия законъ патентниятъ данѣкъ до 4.000 л. се облага отъ данъчните агенти, а контролна инстанция за този облогъ е данъчниятъ началникъ. Ние желаемъ съ законопроекта това да се промѣни. Макаръ размѣрътъ 4.000 л. да не е голѣмъ, ние желаемъ контролната инстанция да не бъде еднолична, а да бъде колективна — да има една контролна комисия, въ която да присъствува и представителъ на съответното стопанско сдружение, на което е членъ данъкоплатецътъ, който се облага. Разумно е това да стане, за да може да се гарантира наистина справедливо облагане на данъкоплатцитѣ.

Трѣбва също така да се даде ясно тълкуване на това, що е търговия на едро и що е търговия на дребно.

Г-да народни представители! Нѣма въ провинцията търговецъ, който да не върши смѣсена търговия. Търговецътъ въ дълбоката провинция е пенкелеръ — той върши търговия и на едро, и на полудребно, и на дребно. Ко-

тато се иска да се направи разграничение кое е търговия на едро и кое е търговия на дребно, сръбца се не малко затруднение. Азъ желая въ настоящия законопроектъ да се даде ясно тълкуване на това, кой е търговецъ на едро и кой е търговецъ на дребно. Административниятъ съдъ се произнесе по този въпросъ и каза, че търговия на едро върши онзи търговецъ, който продава на търговецъ, значи имаме продажба отъ търговецъ на търговецъ, а търговия на дребно върши онзи търговецъ, който продава на консуматора. Доскоро, обаче, данъчните органи имаха малко по-други разбирания на тия понятия „търговия на едро“ и „търговия на дребно“. Трѣбва да се установи веднажъ заинаги една ясна дефиниция на тѣзи понятия, за да престанатъ неприятноститѣ при извършването на обложитѣ долу. Всѣки търговецъ, който върши смѣсена търговия, ще трѣбва да плаща данѣкъ върху оборота, за да престане отчасти и неясната конкуренция. Смѣсватъ ли се понятията, не се ли направи ясно разграничение между търговия на едро, търговия на полу-едро и търговия на дребно, много естествено, че ще имаме неприятности. Патентенъ данѣкъ ще трѣбва да плащатъ само търговецитѣ, които продаватъ на дребно и чийто годишенъ оборотъ не надвишава 5.000.000 л. — така, както е въ законопроекта.

Две думи и за лихвитѣ на влоговетѣ въ спестовната каса, които сега се освобождаватъ отъ данѣкъ.

Г-да народни представители! Наистина това е една аномалия. Всички почти членуваме въ популярни банки. Кредитораздаването долу се извършва въ голѣмата си частъ отъ популярнитѣ банки, а въ последнитѣ нѣколко години и отъ полуофициалната банка „Български кредитъ“. Ако ние желаемъ да не спѣваме кредитораздаването, ще трѣбва по отношение данѣка върху лихвитѣ да поставимъ всички институти, които събиратъ влогове, при еднакви условия. Нѣма причини да се освобождаватъ влоговетѣ въ спестовната каса отъ данѣкъ върху лихвитѣ и по такъвъ начинъ да се отклонява частъ отъ влоговетѣ по изкуственъ начинъ и да се насочва къмъ Спестовната каса. Напротивъ, интереситѣ на народното стопанство налагатъ този постояненъ притокъ отъ влогове въ популярнитѣ банки и въ банка „Български кредитъ“ да бѣде непрекъснатъ, за да може да се отпразднватъ все нови и нови сръдства въ тѣхъ и отъ тамъ, по пътя на кредитораздаването, да бѣдатъ въ услуга на народното стопанство.

Съ тия нѣколко думи, г-да народни представители, азъ смѣтамъ, че изпълнихъ своя дългъ като народенъ представителъ. Азъ изнесохъ ония болни въпроси, на които се натъкваме колчимъ се прилага законътъ за данѣка върху приходитѣ. Както вече казахъ, не бѣше време сега да се явяваме предъ българския народъ, предъ нашитѣ избиратели съ закони за увеличаване на данѣцитѣ, но поради тежкитѣ повели на момента ние съ болка на сърдце ще гласуваме тия закони, смѣтайки, че по този начинъ изпълняваме върховния си дългъ въ тѣзи тежки и трудни времена къмъ родината. Ние трѣбва да дадемъ последнитъ си левъ, за защита на нашата свобода. (Ръкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Лазаръ Поповъ.

Лазаръ Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Преди да пристѣпя къмъ моята задача, ще направя единъ апелъ къмъ г-да министритѣ и къмъ народното представителство въ връзка съ техниката по внасянето въ Народното събрание на законопроектитѣ, особено когато съ единъ законопроектъ се измѣнятъ много членове отъ законъ, уреждащъ една материя сложна и огромна. За да може да бѣде разбрана и обхваната материята, азъ мисля, че е добре, противно на досегашната практика, когато съ единъ законопроектъ се иска измѣнение на нѣколко члена отъ нѣкой законъ, да бѣде даденъ и текстътъ на тѣзи членове по действащия законъ, освенъ предлаганитѣ измѣнения на тия членове. Само по такъвъ начинъ народното представителство ще може да съпостави действащитѣ текстове съ исканитѣ измѣнения, и нѣма да става нужда да се носятъ тукъ дебелѣ напки, да се търсятъ и ровятъ закони, работа, която често е твърде трудна, защото не винаги можемъ да имаме законъ, съдържащъ и последнитѣ направени въ него измѣнения. Това се явява една прѣчка, тъй като не мога да се съпоставятъ постановленията на действащия законъ съ предлаганитѣ измѣнения. За въвеждането на тази практика на нѣколко пъти е било педирано тукъ. Ако тя се възприеме, съ нищо нѣма да се ошети държавата, защото ще се употребѣи само малко повече харгия отъ

Държавната печатница, но въ замѣна на това ще имаме голѣма прегледностъ.

Този апелъ правя най-сърдечно и смѣтамъ, че ще бѣде чутъ отъ онѣзи, които ще внасятъ въ бѣдше законопроекти въ Народното събрание.

Г-да народни представители! Законопроектътъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ е единъ смѣственъ и важенъ законопроектъ, по който малцина отъ васъ, когато ще го разглеждатъ, както това направиха и прѣдговорившиятъ, мѣчно биха се въздържали да не изкажатъ своитѣ становища и мисли въобще по нашето данѣчно законодателство, защото всеизвестно е, че върху данѣчното законодателство въ една държава се отразяватъ всички социални и икономически тежнениа. При първото четене на законопроекта следвало би да говоримъ принципно, да говоримъ само върху онова, което съставлява основата на данѣчното законодателство у насъ и въ миналото, и въ настоящето, и въ бѣдшето. Изхождайки отъ тази гледна точка, азъ смѣтамъ, че е необходимо да бѣдемъ наясно по въпроса какви реформи следва да се направятъ въ нашето данѣчно законодателство. Тѣзи реформи трѣбва да съвпадатъ съ нашето схващане за едно данѣчно законодателство справедливо, което държи смѣтка за подагнитѣ сили на нашия народъ, и най-вече въ този моментъ трѣбва да отговоримъ на прокламирания въ трояното слово принципъ: да има хармония между цени, обложѣи и доходи. И ако ние искаме да бѣдемъ последователни, нито въ единъ случай не бива да нарушимъ този принципъ, за да не се счете, че XXV-то Народно събрание отъ момента, когато е встъпило въ своитѣ функции, наистина доста много законодателствува фискално и обременява съ данѣци българскитѣ граждани. Всеизвестно е, г-да народни представители, че у насъ се създава постепенно едно убеждение, какво че действително ние тукъ непрекъснато облагаме и се стига до едно заключение върѣдъ нашия народъ, че XXV-то обикновено Народно събрание досега има чисто фискално значение.

И азъ мисля, че когато ние разискваме по този законопроектъ, точно отъ тая гледна точка ще изхождаме, на тая база ще стоимъ, а сигурно и нашиятъ уважаванъ министъръ на финанситѣ е стоялъ, когато е изработилъ всички тѣзи промѣни, които днесъ предлага на нашето внимание.

Г-да народни представители! Не веднажъ и не дваждъ тукъ е разискванъ въпросътъ за данѣчната система въ България. Трѣбва да ви кажа, че у насъ отъ 1925 г. до 1933 г. съществуваше едно данѣчно облагане, което бѣ построено върху търсене действителния чистъ доходъ като база за облагане на гражданина. Трѣбва да забележа тукъ — и азъ това го изтъквамъ безъ да считамъ, че правя погрѣшна преценка — че действително тази база на търсене чистия доходъ е най-идеалната. Тя съвпада съ идеала, всѣки данѣкоплатецъ да бѣде обложенъ единствено и само върху своя чистъ доходъ, следъ като всички необходими и присѣщи разходи на неговото занятиѣ сѣ били спаднати, взети подъ внимание отъ фискалната властъ и на държавата се даде такъвъ данѣкъ, който отговаря на чистия доходъ, безъ да се нарушава патримониумътъ на данѣкоплатеца. Но, за съжаление, трѣбва да се признае, тази система у насъ се провали, защото тя наложи нескончаеми провѣрки отъ данѣчните власти и въ края на краищата стигнахме до положението преписки отъ десетки години да стоятъ висящи въ нашитѣ данѣчни управления.

Г-нъ Стефанъ Стефановъ, като министъръ на финанситѣ, въ XXIII-то Народно събрание се оплака, че повече отъ 36.000 преписки стояли висящи, неразгледани, въ момента, когато той поема Министерството на финанситѣ. Това е действително една огромна и невъзможна за извършване работа отъ нашата данѣчна администрация. Ако се вникне въ тѣзи преписки, ще се забележи, че тѣ не сѣ само за една облагателна година, а сѣ за 2, за 3, за 4, за 10 години. Тия преписки сѣ сѣ трупаѣ, защото нашитѣ данѣчни органи сѣ търсели да откриятъ чистия приходъ на гражданина и, търсейки го, трѣбвало е да се назначаватъ комисии, да се правятъ провѣрки, да се назначаватъ експертизи, нѣща, които въ края на краищата отежняваха дейността на държавата, безъ, обаче, да се стигне до бързо и правилно облагане.

Търсенето на чистия приходъ предполага другъ моралъ въ гражданитѣ предполага добросъвестностъ, предполага абсолютна честностъ въ отношенията на гражданина къмъ държавата, за да се избѣгнатъ провѣрките — нѣщо, което трѣбва да признаемъ всички откоовено, че не е съществувало. И затова, тази система трѣбваше да бѣде промѣнена.

На 1933 г. се направи съществена корекция въ тогавашната данъчна система, като се премина за първи път към така нареченото патентно облагане на доходите до 40.000 л. и се възприе участието на професионалните организации при определянето на тези доходи, което участие на професионалните организации внасяше коректив в цялата наша данъчна система.

За да се ликвидират всички пренасици тогава, бяха създадени специални облагателни комисии, които тръбваше да извършват облаганята, настъпвали до това време — за периода от 1924 до 1930 календарни години. И нека да ви кажа, че и до днес днешен има още работа въ тези специални комисии, че те продължават да действуват, но системата е погрешна и не им позволява да извършват своята работа.

Патентното облагане на доходите до 40.000 л. беше коригирано въ 1936 г. от тогавашния министър на финансите, г-н Марко Ряковъ, съ въвеждането на така наречения данък върху оборота — едно свършено ново облагане въ нашата данъчна система. Данъкът върху оборота позволява на данъчната администрация бързо и точно да определя постъпленията от нашите пръки данъци — обстоятелство, което идва да потвърди, че патентът и данъкът върху оборота са един коректив, който позволява на държавата да предвижда по-точно своите доходи от пръките данъци, отколкото при старата данъчна система, когато всички крише своите доходи и когато — аз вътвръамъ, че никой от вас няма да противоречи на това — имаме само злоупотребления от страна на граждани и на фискалната власт въ държавата на чистия доход, злоупотребления, на които станала жертва въ София даже двама градски данъчни началници — един печален, но действителен факт. Поради това се замъни старата система съ тази система, която днес ни се предлага за промяна. Това тръбва да ни кара да мислим, че тръбва сегашната система да си остане, но да я коригираме, съобразно съ дефектите, които приложението на тая система установява.

Уважаеми г-да народни представители! Ние сме длъжни да внимавателно въ мотивите на внесенния законопроект и да видимъ всъщностъ какво се поправи. Като проследимъ мотивите внимателно, ще видимъ, че нашето правителство чрезъ този законопроектъ желае да насърчи производството, да изясни текстовете на закона, да премахне нелоялната конкуренция, да увеличи прогресията и процентите на облагането и да създаде удобни срокове за данъкоплатците. Тези мотиви ще намерятъ абсолютно одобрение отъ цялото народно представителство. Ние не можемъ, освенъ да поздравимъ вносителя на този законопроектъ, че се е ръководилъ отъ тези мотиви, когато е искалъ днесъ действащата система да я подобри и я направи такава, която ще даде добри резултати за данъкоплатца, а най-вече за фиска.

Изхождайки отъ тези мотиви, азъ считамъ, че ние по принципъ ще следва да одобримъ всички онова, което ни се предлага — разбира се, съ някои корекции, които предложиха предговорившиятъ и къмъ които азъ се присъединявамъ напълно.

Но, уважаеми г-да народни представители, и днесъ на сцената изпъква единъ въпросъ, който не малко е билъ разискванъ отъ тази трибуна и отъ финансовите срѣди, когато се касае за реформи въ данъчната система: пръко или косвено облагане. За съжаление, тръбва да признаемъ, че много малко усилия са били употребени да се реформира пръкото облагане, за да може приходите отъ него за държавната хазна да се увеличатъ. Поддържамъ безъ остатъкъ принципа, че косвеното облагане е най-тежкото и най-неправилното, защото то тежи върху плещите на широките народни маси — нека този изразъ, който тъй често се употребява, да го употребя и азъ, защото другъ не намирамъ — и че най-правилна система все пакъ си остава системата на пръкото облагане и тя следва да бъде поставена у насъ на прѣценка.

Прочее, реформата, която се прави съ настоящия законопроектъ, азъ я виждамъ въ търсене и засилване на приходите отъ пръките данъци. Безъ да бъда специалистъ — интересувал съмъ се отъ тоя въпросъ — азъ тръбва да ви кажа, че нашите компетентни финансови срѣди, които проучаватъ въпроса и на които ние наистина можемъ да вътвръаме, заставатъ на следното становище. Има нови обекти, които нито този законъ, нито старите закони отъ 1933 и 1925 г. обхващатъ. Ние тръбва да помислимъ какъ да ги обхванемъ. Тръбва да бъдаме обложени редицата нови култури и производства въ нашето земеделско стопанство, въ някои особени стопански категории, където настъпиха силни промени и където вече

имаме значително повишаване на срѣдното ниво на дохода. Това са маслодайните култури, влакната — животински и растителни — тютюните, които са законопроектътъ се засѣга отчасти, месото, глътините и пр. Тръбва да ви съобща, че отъ едно изучаване, което ще цитирамъ дословно, излиза, че: „Съществуващиятъ поземеленъ данък е различенъ по размѣри за облагането на разните видове култури, но най-големите разлики при облагането, въ зависимостъ отъ засадените култури, възлизатъ на 20-25 л. на декаръ, тогава когато разликата въ дохода отъ същата площъ на другите земеделски култури са десеторно и повече уголѣмени“. Нека нашата данъчна власт, нека нашето законодателство увеличи този процентъ, като се засегнатъ тия доходи, защото отъ увеличената доходност на избрзените култури наистина въ касата на държавата ще могатъ да вътвръатъ доста суми отъ данъци.

На второ мѣсто, все по същата тая констатация се забелязва, че „и въ редица индустриални производства и най-вече въ нашата износна търговия, където може да се каже, че при нашата социална и стопанска структура има по-големи доходи, пръкото облагане не се е намѣсило и затова отъ тамъ ние не получаваме ония данъци, които действително тези стопански дейности дължатъ на българския народъ. Бихме могли да посочимъ някои големи клонъ на нашата износна търговия, при който платеният данък занятието презъ последните една-две години се е движилъ отъ 2-3 до 5-6% отъ реализираната печалба, докато облагането на приходите отъ наемъ, заплати и надници у насъ е 10%.“

Ето една несъразмѣрностъ, която съ този законъ тръбва да бъде поправена, ако искаме облагането на обектите и печалбите отъ нашата износна търговия, индустрията и пр., които даватъ най-големите доходи, да не бъде по-малко, напримеръ, отколкото е облагането на заплатите, надниците и другите постоянни доходи на най-дребните съществуваания у насъ, кавито са чиновниците, работниците и пр.

На трето мѣсто, г-да народни представители, азъ приличамъ вашето внимание и специално това на г-на министъра на финансите върху единъ другъ доход, който, за съжаление, не виждамъ никой да визира като обектъ за пръко облагане, но които въ всички модерни страни, безъ изключение, са вече обложени и то по единъ специаленъ режимъ. Касае се изключително за доходите отъ оная стопанска дейностъ, която известни категории у насъ развиватъ за задоволяване нуждите на военната отбрана, на въоръженията. Известно е, че ние не се намираме въ война; истина е, че ние не сме при същите условия, въ които са Германия, Франция, Англия или Русия; но истина е също, че войната, както много оратори тукъ заявиха това, се е отразила вече и върху неутралните държави и тяхното стопанство, и всъщностъ ние се намираме въ една конюнктура на военно стопанство, а не на едно стопанство, което се мирно развива. И точно затъ въоръженията на нашата армия се увеличаватъ, укрепването на нашите граници тоже се засилва. Ние съ удоволствие ще гласуваме всички кредити, които се отнасятъ за нашата отбрана, защото — казано на границите и въоръженията на нашата войска е задача на тая задача.

Но, г-да народни представители, да отговоримъ откровенно, да отговоримъ честно, ако щете: дали всички тези разходи, които нашата държава извършва за въоръжение и за снабдяването на армията, отиватъ напълно за тая целъ? Не остава ли нещо отъ тая стопанска дейностъ въ някои търговии, индустриални и посредни, и отъ тия милиарди български левове, които те реализиратъ отъ тази своя изключителна дейностъ, даватъ ли те нещо въ повече на българската държава, на нашата хазна? Това е единъ обектъ за облагане, който не е взетъ предвидъ отъ настоящия законопроектъ и който тръбва да бъде взетъ предвидъ, така както правятъ всички модерни страни.

Ето обстоятелство, което ме заставя и мене, безъ да бъда напагаль, безъ да считамъ, че подражанието е най-добрата система за създаване реформи въ една страна, да кажа, че онова, което правятъ модерните, културните страни, тръбва и ние да го възприемемъ като система за увеличаване доходите отъ пръкото облагане. И действително, ако хвърлимъ малък погледъ върху онова, което е станало въ Франция преди започването на войната, ще се убедимъ, че не само ние въ България, но и всички неутрални страни могатъ спокойно да го възприематъ като система за засилване на доходите отъ пръкото облагане. Днешниятъ министъръ-председател на Франция г-нъ Рейно, тогава не само министъръ на финансите, но и финансовъ диктаторъ въ пълната

сметам на думата, приемайки този ресорс във своите ръце, въстаникът си рече: „Стара Франция, която принадлежи на едрия капитал, умря и днес се ражда една нова, млада Франция, която ще постави наче всичко интереса на държавата и ще укрепи своята държава чрез жертвите, които ще дадат най-вече онъзи, които най-много печелят и после народът, който ще ги даде и на фронта и на стопанския фронт“. Във туй направление този голъм икономист, който днес управлява Франция, е направил една реформа, която аз не мога да не ви я посоча тук като достойна за подражание.

Уважаеми г-да народни представители! Още на 6 август въ френския държавен вестник е бил публикуван докладът на комисията Гинал, наречена така на името на своя председател, натоварена да намъри и формулира начин за създаване на фискален режим за облагане печалбите на предприятията, които работят за националната отбрана — подчертавам това: които работят за националната отбрана. Комисията възприема преди всичко принципа, че прѣкомѣрнитѣ печалби на доставчиците, които работят за националната отбрана, трѣбва да се ограничат. Но от друга страна, за да не се парализира дейността на тия предприятия, защото личният интерес е, който движи всичко, необходимо е да не се отиде до крайност. Комисията определя печалбата по начина, усвоен за определянето ѝ въ закона за данъка върху приходите. Моля да обърнете внимание на това. Основният началъ въ закона за данъка върху приходите служи за принципъ, по който се определят печалбите от дейността за националната отбрана! Тази комисия приема, че тия печалби не могат да надвишават единъ установенъ предѣлъ. Тя приема, че предѣлът на печалбите ще бѣде въ зависимост отъ размѣра на доставките за националната отбрана въ течение на една година. За всѣка година отдѣленъ процентъ, отдѣлна преценка. Тя избѣгва да постави печалбите въ зависимост отъ ангажирания капиталъ, а ги поставя изключително въ зависимост отъ извършения оборотъ, т. е. отъ съобразителността, отъ срѣцнатостта, отъ уменията на капитала, употребенъ за тѣлата тази дейност. Най-после комисията, за да установи единъ редъ, по който да се определят печалбите и обложки съответно тоя родъ дейност, за да има по-добър контролъ, препорѣчва, и френското правителство възприема, чисто и просто да бѣдат заставени тѣзи предприятия, които работят за националната отбрана, да водят счетоводство по особени правила. И ето, г-да народни представители, въ резултат на тази норма, по която се облага единъ новъ видъ печалба, дължаща се преди всичко на намѣсата на държавата въ стопанството, на въоръженето ѝ, докѣде сѣ стигнали тамъ. Този примѣръ е поучителенъ за нашата действителност и за нашите капитали, които биватъ използвани и отъ нашите предприятия за такива цели. При оборотъ отъ единъ милионъ лева за нужди на националната отбрана, при реализирана печалба 200 000 л., данъкътъ, който плаща предприятието на държавата, е 160 000 л., а оставатъ въ полза на предприятието 40 000 л., които сѣ равни на законната лихва на вложения капиталъ.

Както виждате, азъ не прибиѣгнахъ до примѣри нито отъ Германия, нито отъ Италия, защото знамъ, че това ще бѣде шаблононо, тъй като тамъ има режими, които принципи за намѣса и контролъ на държавата въ всички частни предприятия и въ тѣхните печалби сѣ известни. Азъ вземахъ примѣръ отъ демократична Франция, за да убѣдя народното представителство, че днесъ, когато търсимъ да засилимъ държавните приходи, когато увеличаваме прогресивнитѣ, когато искаме справедливостъ, ние ще трѣбва да се помѣчимъ да намѣримъ необходимитѣ приходи чрезъ облагане по една нова система. Извинение, оправдание не може да бѣде, напимѣръ, отговорътъ, който сѣ готови да ни дадатъ всички подобни предприятия въ този моментъ, че доходите, които тѣ биха добили отъ дейността си за народната отбрана, пакъ ще бѣдатъ обложени по общия редъ, съгласно съ закона за данъка върху приходите — върху оборота, който сѣ направили, по оборота, който сѣ върши, чрезъ собствена дейност и собствени капитали. Тѣ казватъ: ние ще бѣдемъ обложени съ процентъ, който е установенъ въ закона. Г-нъ министърътъ на финансите увеличава сега този процентъ. Има, обаче, другъ оборотъ, който се извършва съ срѣдства на държавата, за нашето въоръжение и за нашата национална отбрана. За този оборотъ нека почнемъ да държимъ смѣтка, особено въ тѣзи изключителни времена, като се обложатъ въ по-голѣмъ размѣръ, за да има, г-да народни представители, и справедливостъ, и стабилностъ, и увеличение на приходите, особено, повтарямъ, въ тѣзи изключителни времена, когато очакваме това увеличение на

приходите отъ други обекти, но, за съжаление, не можемъ да го получимъ.

Азъ заявихъ, че поддържамъ системата на прѣкото облагане. Целта на този законопроектъ специално трѣбва да бѣде: като запази основата, на която сме застанали съ закона отъ 1936 г., и която е една основа наистина доста полезна за фиска, избѣгвайки дефектите, които сѣ констатирали при приложението на този законъ, първо, да бѣдатъ повишени размѣрите на облагането съразмѣрно и пропорционално и, второ, да бѣде подробно разграничена на стоки и браншови категории тѣ наречената оборотна таблица.

Г-да народни представители! Азъ заявихъ, че съмъ съгласенъ съ много отъ констатациите, които направиха нѣкои отъ прѣдговорившите. Ще изтъкна тукъ, напимѣръ, че дребниятъ нагледъ въпросъ, който се постави отъ уважаемия нашъ колега г-нъ Минчо Ковачевъ — за тѣ наречената дефиниция на едрата, полудедата и дребната търговия — всѣщностъ е единъ въпросъ, който трѣбва да бѣде изясненъ съ законъ, тъй като поради неговото неизясняване е създадена не само нелоялна конкуренция, но сѣ създадени и различни практики отъ органите на фиска и отъ съдебните власти.

Позволете ми да се изясня. Докато въ началото Министерството на финансите е считало, че продажба на едро е всѣка продажба на търговецъ, а продажба на дребно е всѣка продажба на консуматоръ, по-късно то измени своето становище съ едно окръжно отъ 27 февруарий 1937 г., като приема, че продажбите на едро сѣ онъзи, които сѣ извършвали въ оригинална опаковка, съгласно съ търговския обичай. Всичко това е дало основание да се извършатъ известни спекулации и затова министерството за трети път, на 3 августъ 1939 г., съ наредбите, които даде по подаване на новите декларации, се върна на своето първоначално становище и приема, че продажба на дребно е тази, която се извършва на консуматоръ, а продажба на едро е тази, която се извършва на търговецъ.

Ето отъ тукъ идва спекулацията. И това създава нелоялната конкуренция. И азъ моля уважаемия министъръ на финансите да ни даде дефиниция за търговията на едро и търговията на дребно, която да бѣде еднакво задължителна и за органите на фиска, които облагатъ, и за данкоплатците, и за всички онъзи, които иматъ интересъ отъ правилното приложение на закона. Иначе ще има нелоялна конкуренция, а най-сѣщественото е, че при липса на такава дефиниция органите на фиска биха могли при всѣки даденъ случай да действуватъ както намѣрятъ за добре — разбира се, изключително въ вреда на онъзи, които облагатъ.

Каква да бѣде тази дефиниция, нѣма да ви кажа тукъ, защото считамъ, че има достатъчно специалисти по този въпросъ. Но има едно предложение, което заслужава да бѣде взето подъ внимание. А то е: всѣка продажба надъ хиляда лева, да бѣде обложена въ фактура и да носи наименованието „едра“. Обсѣдете го, дайте разяснение и ние ще се съгласимъ съ всѣко подобно предложение, което ще внесе ясностъ, защото въ мотивите на този законопроектъ, който днесъ разискваме, е казано, че се внася съ целъ да се даде ясностъ тамъ, където тя липсва, за да не страдатъ данкоплатците.

Г-да народни представители! Когато говоримъ за данъка върху оборота като нова и справедлива система на облагане, която наистина трѣбва да остане, като бѣде поправена, азъ ще моля за още единъ отговоръ, за още едно обяснение. Интересува ме — интересува се, вървамъ, и цѣлиятъ народъ да знае — дали данъкътъ върху оборота не е калкулиранъ въ цените на стоките и по този начинъ отъ прѣкъ да стане косвенъ данъкъ. Защото има противоречиви схващания. Нѣмамъ време да ви изтъквамъ, какво мислятъ търговците, какво мисли Върховниятъ административенъ съдъ, какво мислятъ органите на фиска. Въ мене вече е загнѣздено убеждението, че данъкътъ върху оборота каточели отъ прѣкъ е станалъ косвенъ, тъй като въ цените е калкулиранъ самиятъ данъкъ, който следва да се плати отъ търговеца, и, следователно, при тоза положение, се избѣгва плащането на данъка отъ онъзи търговци, които иматъ грамадни обороти и които първи, преди всичко, следва да дадатъ на държавата онова, което дължатъ.

Азъ не съмъ противъ търговците. Вѣрвамъ, че и вие тѣ мислите въ случая, защото полезно и по-добре ще бѣде търговците да бѣдатъ освободени отъ обвинението, че не плащатъ никакви данъци, включвайки ги въ нѣкакви калкуляционни смѣтки. За да не се шири това убеждение, моля уважаемия г-нъ министъръ на финансите по този въпросъ да ни даде задоволително обяснение, защото

само тогава ние ще се съгласим не само да остане данъкът върху оборота, но и да го подобрим, да увеличим промилит и процентит, и по такъв начин и търговците да плащат онова, което плаща всеки български чиновник.

Уважаеми г-да народни представители! Азъ казах „чиновник“ и съм длъжен веднага тук да заявя въ защита на тия дребни съществуваия — чиновниците въ държавнит и частнит предприятия — че тѣ сѣ най-любимият обект на данъчното облагане у насъ. Когато говоримъ за корупция и бюрокрация, когато тукъ сме готови да развѣваме байрака противъ бюрокрацията, ние винаги разбираме подъ понятието чиновникъ нѣщо, дори безчестно. Но азъ трѣбва да ви кажа, че ако има стабилна категория, която най-редовно и най-точно си плаща данъцит, която ги плаща върху своя действителен доходъ, това е чиновничеството, наемничеството въ частнит и въ държавнит предприятия, защото то се облага безобложно, то се облага въ края на всеки месецъ върху заплатата, която личи въ ведомостта, и то се облага не съ 4-5%, а съ 8% — единъ процентъ, до който даже износителят на България не сѣ стигнали и който донася единъ отъ най-сигурнит приходи въ нашия държавен бюджетъ. И отъ тази трибуна азъ искамъ да кажа, че преди да обвиняваме нашето чиновничество въ бюрокрализъмъ, ние трѣбва да му създадемъ условия за по-сносно съществуване, трѣбва да му създадемъ стабилитетъ и да издигнемъ неговото качество въ морално отношение — този цензъ, за който азъ най-много държа, който поставямъ надъ служебния цензъ. И въ такъв случай бюрокрацията ще бѣде очистена. Единъ отъ лѣковетъ срещу бюрокрацията, споредъ мене, е не да приказваме тукъ и да пицимъ, а да видимъ какво става. Идете, г-да народни представители — азъ си позволявамъ този примѣръ, безъ да правя комплиментъ на учреждението — въ Софийското градско данъчно управление, което се оглавява отъ доста млади и напредничави хора, и вижте каква точност, каква експедитивност и каква редовност въ работата има, за да се убедите, че бюрокрацията се лѣкува съ течение на времето и че тя ще се излѣкува осезателно по-нататъкъ, но трѣбва на това чиновничество да дадемъ доказателства, че като го облагамъ върху неговия чистъ доходъ съ единъ доста тежъкъ процентъ, същевременно и всеки търговецъ, и всеки адвокатъ, и всеки инженеръ, и всеки индустриалецъ ще плаща своя данъкъ върху действителния си доходъ, а не като укрива известна частъ отъ него — което, за съжаление, у насъ продължава да бѣде система въ много сѣрди. Нека не се обиждатъ тѣзи сѣрди. Когато се говори за справедливостъ, за точностъ, за увеличение на доходит на държавата, трѣбва да вземемъ примѣръ отъ това безобложно облагане, което се извършва надъ българското държавно и частично наемничество, което плаща данъци върху своит действителни доходи. Трѣбва да почнатъ да плащатъ и всички останали тѣй, ако искаме да има редъ, да има справедливостъ и приходи за държавата, а не да има укриване на доходи, което е фатална последица отъ нашия, може би, прекаленъ фискализъмъ и не добра администрация.

Г-да народни представители! Говорейки за данъка върху оборота и спирайки се на въпроса за облагането на нашето чиновничество, който случайно засегнахъ предъ васъ, азъ искамъ да обърна просѣтено внимание на г-на министра на финансит върху разпоредбит на § 9 отъ предложения законопроектъ. Тия разпоредби ще ни скаратъ и съ декларацията, която направихме въ отговора на царското слово. Тѣ сѣ отстъпление отъ нашия правовъ редъ и конституционенъ строй, за който ние тѣй много държимъ.

Г-да народни представители! Въ § 9 се предвижда, че едноличнит фирми, събирателнит и команднит дружества, обложени съ патентъ надъ 10.000 л., както и кооперативнит сдружения, облагани досега съ патентъ, съ годишенъ оборотъ надъ 5 милиона лева ще бѣдатъ облагани съ данъкъ върху оборота. Туй постановление ще влѣзе въ сила, както се казва, въ § 50, п. „б“, отъ началото на 1939 г. Но това противоречи на основния правовъ редъ въ нашата държава. Има вече влѣзли въ законна сила облагания, защото въ 6-месечния срокъ не е извършена ревизия; имаме влѣзли въ законна сила облагания, защото въ 14-дневния срокъ данъкоплатцитъ не сѣ обжалвали. Не може едно присъдено нѣщо — върху този принципъ се крепи цѣлият правовъ редъ — да бѣде измѣнено по този начинъ. Нека, г-не министри, въ това отношение законътъ да действа отсега заанапредъ. Нека бѣдешит облагания се извършватъ съобразно новит норми, които се предвиждатъ въ закона. Това ще внесе

справедливостъ и ще премахне недоволната конкуренция. Давайки, обаче, на тоя материаленъ законъ обратна сила, ние бихме нарушили и постановленията на нашата конституция, бихме, бихъ казалъ, разрушили и вѣрата на нашия народъ въ правовия редъ, върху който се крепимъ и за който обещахме да държимъ тукъ, когато се говорѣше за новата държава.

Вѣрвамъ, че това е случаенъ пропускъ, едно недоглеждане. Защото, г-да народни представители, ако остане това постановление, ние рискуваме да се натъкнемъ на нови проверки, на нови експертизи, на нови комисии и подкомисии и въ края на краищата нито предприятията да работятъ спокойно, нито фискътъ да бѣде сигуренъ, че ще събере онова, което дири за едно минало време, когато гражданит сѣ вече ликвидирали съ своето данъчно облагане — и не само гражданит, а и фирмит, и кооперативнит сдружения и цѣлият нашъ стопански животъ.

Всички останали постановления въ законопроекта следва да се възприематъ тѣй, както се предлагатъ, защото съ тѣхъ се поправятъ редица дефекти, и особено ако въ законопроекта се изясни понятието едра и дребна търговия, което е наложително, за да не става нужда отъ тълкуване въ разни съдилища и комисии.

Г-да народни представители! Искамъ въ още нѣколко минути да обърна вниманието на всички ви върху известни въпроси, които бѣха засегнати и отъ колегата Ленковъ. Напълно се присъединявамъ къмъ казаното отъ него относно постановленията на § § 6 и 7 касателно обложит на свободнит професии. Обикновено у насъ много хора страдатъ отъ увлѣчения. Не искамъ да кажа, че и азъ не страдамъ, но сѣбтамъ, че поне трѣбва да се предпазваме отъ тѣхъ. Днесъ на тази трибуна почти се води една война между кооперации и търговци. Азъ ще кажа, че тази война е безпредметна въ новата национална държава. Но сѣщо тѣй ще призная, че въ тази нова държава, национална и социална, кооперативното движение наистина ще бѣде взето подъ сериозно внимание, и не само подкрепено, но ще бѣде поставено на правилни основи, за да се ликвидира съ псевдокооператизма у насъ. Търговското и индустриалното съсловие, като изразъ на свободната воля и на частната инициатива, като творческо съсловие въ нашата малка, но напредничава страна, ще бѣде сѣщо взето подъ сериозно внимание и подкрепено догловко, доколкото нѣма да спекулира съ народнит блага и сѣрдства. Ето защо казвамъ, че войната между кооперации и търговци е излишна. Нека ние тукъ, представители на едната и другата групировка — азъ не съмъ между тѣхъ — бѣдатъ търпеливи и дочакатъ едни бѣдещи реформи, съ които лошото, дефектитъ въ кооперативното движение ще бѣдатъ премахнати и спекулативнит отъ другит съсловия ще станатъ невъзможни.

Моята мисль е, че на тази трибуна се отвори днесъ и нова война — войната срещу свободнит професии. Г-да народни представители! Азъ самъ принадлежа на такава професия и ще бѣде нескромно да се явя въ защита преди всичко на своята професия. Но дългъ мораленъ и високо човѣшки е да кажа, че не е вѣрно онова, което днесъ тукъ се подхвърли — че свободнит професии единствени въ тази държава плащали малко данѣци. Това е абсолютна неистина. Моля онѣзи, които го казаха, да разбератъ, че сѣ на погрѣшенъ път, или данит имъ сѣ невѣрни. Свободнит професии у насъ сѣ един отъ най-тежко обложениит. Вие ще трѣбва да вземете подъ внимание и факта, какъ днесъ единъ човѣкъ се добира до свободна професия. Вземете единъ лѣкарь. Кога става той лѣкарь? Следъ като мине 6 години университетъ, следъ като мине една година стажъ и влѣзе въ живота, той вижда, че всичко е запълнено, че нѣма пласментъ на неговия трудъ. Г-да народни представители! Ако не вѣрвате, елате съ мене, да ви заведе въ кабинети на млади лѣкари, за да видите, че нѣматъ дори нуждит сѣрдства, за да си плащатъ наема. Има наистина въ София и въ провинцията лѣкари, адвокати и инженери, които добре печелятъ, но азъ ви увѣрвамъ, че въ градащото си болшинство това сѣ хора равни по своит доходи на васъ, които излизате отъ търговскит и отъ кооперативнит сѣрди.

Въ законопроекта има едно постановление — § § 6 и 7 — което би довело до двойно облагане на нѣкои отъ тѣзи професии. И азъ моля — въ комисията ще направя своето конкретно предложение, присъединявайки се къмъ колегата Ленковъ — да бѣде отнета тази възможностъ, да не се допусне двойно облагане. Ние гласувахме оня денъ единъ законъ, съ който облагането отъ 1940/1941 г. автоматически се продължава. Предполагаемият доходъ се знае. Никой не е билъ въ състояние отъ тия свободни

професии да предвиди ще получи ли или не някакъв хонораръ въ повече, за да го сложи въ своята декларация и да бъде обложенъ съ патентъ. Но ако вие, г-да народни представители, се съгласите съ това постановление, значи да имаме за свободните професии — инженери, адвокати или лекаръ — единъ път облагане по патентъ, кждето е предвиденъ неговият хонораръ, и втори път облагане безобложно върху стъпния хонораръ. Едно изяснение на въпроса е наложително, за да няма двойно облагане, което вървамъ, че всички тукъ се стремимъ да избегнемъ.

Г-да народни представители! Когато говоримъ за данъчните облагания у насъ, за ролята на фиска и на данъкоплатеца, нека бъдемъ ясно по другъ единъ въпросъ — еднаквяване сроковетъ за обжалването. Данъкоплатецътъ има право да констатира решението на една юрисдикция, на първата комисия, предъ контролната комисия въ 14-дневенъ срокъ. Има и едномесеченъ срокъ за обжалване предъ Върховния административенъ съдъ. Но същевременно фискалната властъ има право, следъ като съдътъ се е произнесълъ и решението е влязло въ законна сила, въ 6-месеченъ срокъ да иска ревизия на едно решение, влязло въ законна сила. Добре, ние сме съгласни, нека властта да има туй право: когато констатира, че единъ облогъ е неправиленъ, да иска ревизия, да бъде поправенъ. Но тя иска тази ревизия, само когато констатира, че облогътъ би трбвало да бъде въ повече. Дайте същото право и на гражданина, който смътта, че е неправилно обложенъ въ повече, да констатира въ 6-месеченъ срокъ. Въ такъвъ случай се еднаквяватъ правата и сроковетъ, и няма да има ревизии само въ полза на фиска, но ще има ревизии и въ полза на данъкоплатеца, което нщо не виждамъ да е противъ здравия разумъ и справедливостта. Ако фискътъ е взелъ повече, ще го върне, по силата на исканата отъ мене ревизия, а ако е взелъ по-малко, ще поиска да вземе още — както се пръзи и сега отъ нашата данъчна администрация.

Но за да бжда изчерпателенъ, ще се спра и на процедурата по нашето законодателство, не само данъчното, но изобщо. Азъ дължа да изтъкна, че разпоредбата на чл. 103, тъй както се допълва съ § 45 отъ законопроекта, се нуждае отъ разяснение, за да няма никакви недоразумения. За обезпечаването на единъ данъкъ може да става въпросъ, когато той е окончателно определенъ. Обаче това не е ясно изразено въ § 45, кждето е казано, че когато е „застрашено“ по някакъвъ начинъ събирането на единъ окончателно определенъ данъкъ, може да се иска неговото обезпечаване. Азъ считамъ, че думата „застрашено“ е много неясна и може да бъде тълкувана своеобразно отъ всъки органъ на фиска. Затова умѣстно е да бжде поставена една фраза, въ смисълъ, че веднага следъ съставянето на акта за някакво нарушение по нашитъ фискални закони може да се иска обезпечаване на данъка. Иначе всъки данъченъ агентъ, който е противъ васъ, всъки органъ на фиска въ всъки моментъ може да обяви, че е застрашено положението на фиска и да иска обезпечаване. По такъвъ начинъ нашето гражданство би могло да бжде много тормозено и излишно разтканено за обезпечаване — нщо, което не бива да се допуска въ една правова държава.

Най-сетне, г-да народни представители, азъ искамъ да засегна следния въпросъ. Разпоредженията въ членове 103, 104 и 109 на наредбата-законъ за данъка върху приходитъ, които се изменяватъ съ § § 46, 47 и 49, кждето се предвиждатъ нови наказателни състави и строги санкции, които се налагатъ отъ особени юрисдикции, смътамъ, че съ една материя много сложна и много неясно изразена.

Г-да народни представители! Ако искаме отъ нашитъ данъчни закони да има резултатъ — т. е. бързина, ефикасност и постижения достатъчно — трбва и санкциитъ, и всички положения да бждатъ ясно формулирани, за да може оня, който ще ги прилага, да ги разбира. Преди всичко, ако вие прочетете наведнажъ тия разпоредби, не бихте ги разбрали. Трбва нколко пъти да се прочетатъ, особено отъ обикновения гражданинъ, за да разбере кога и по коя причина ще плати въ двоенъ или троенъ размъръ данъцитъ за неподаване на декларация въ срокъ. Смътамъ, че въ туй отношение текстътъ е неясенъ. Нужна е една редакционна поправка, за да се дойде до една яснота по отношение приложението на санкциитъ. Но това не е малка редакционна поправка.

Смътамъ на второ мѣсто, че, що се касае до престъпленията, които се извършватъ по този данъченъ законъ, не Върховниятъ административенъ съдъ и не върховната данъчна властъ, а прокурорскиятъ паркетъ е, който може да

ги обсъжда. Пратете вси хи престъпници по нашитъ данъчни закони на прокурорския паркетъ, нека той поиска наказанията. Какво ще ходимъ въ дру и юрисдикции и въ Върховния касационенъ съдъ! Затова е нашата прокурорска властъ. Нека тя да бди по общия редъ, по който се преследватъ престъпленията, дори когато съ престъпления отъ областта на нашето фискално законодателство, когато съ престъпления по данъчните закони.

Но най-съществено е следното. Азъ моля народното представителство, моля и уважаемия министъръ на финанситъ да се съгласятъ веднажъ завинаги да еднаквимъ процедурата по обжалването. Стига, г-да народни представители, съ юрисдикции! У насъ има една болестъ, да прибѣгваме къмъ създаването на разни юрисдикции. Погледнете трудовото законодателство — вие ще видите тамъ съдилища отъ некалфицирани съдии. Погледнете и въ данъчното облагане — ще видите юрисдикции, ще видите съдилища, въ състава на които влизатъ неспедбни лица, които раздаватъ правосъдие.

Време е да помислимъ за една осезателна реформа въ тая областъ. Когато става дума за правосъдие, то трбва да се раздава само отъ короновани съдии и специални съдилища. Какъ е възможно, наприкладъ, въ областнитъ съдилища да има търговско отдѣление, фирмено отдѣление, наказателно отдѣление, гражданско отдѣление, а да не е възможно да се създаде отдѣление за трудово право, или фискално отдѣление, да се специализиратъ съдии въ тая областъ и тамъ да отнасятъ за обжалване всички актове на администрацията? Стига у насъ администрацията е правела и актоветъ и ни е съдѣла! Това е най-големото смѣшение на власти. И ние, които сме тукъ въ името на раздѣлението на властитъ, трбва да имаме предвидъ, че административнитъ юрисдикции по разнитъ ведомства съ права на съдебна властъ всмѣхност издаватъ най-немотивирани съдебни актове. И затуй Върховниятъ административенъ съдъ отмѣня 70% отъ тия актове и ги връща за разглеждане наново въ съшитъ тия юрисдикции, за съжаление. Азъ мисля, че следъ като данъчната властъ констатира съ актъ едно нарушение и този актъ го връчи на съответния нарушител-данъкоплатецъ, по-нататкъ той трбва да има възможността да го обжалва по общия редъ предъ общитъ съдилища, гдето, дай, Боже, да има не само по-голяма справедливостъ, но и специалисти съдии въ областта на фискалното право и на трудовото право. Само по този начинъ ще има гаранция, че съдебната властъ наистина ще раздава правосъдие по компетенция, по значение и по звание.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Времето Ви изтече.

Лазаръ Поповъ: Да, завършвамъ. — Ако направимъ тази реформа, тогава ние ще отидемъ много по-напредъ, отколкото сме днесъ. И азъ мисля, че нашето гражданство няма да има основание да се тѣжи често пъти, и то доста справедливо, отъ несправедливитъ решения на тия административни, но съ съдебна властъ юрисдикции у насъ.

Г-да народни представители! Има единъ принципиаленъ въпросъ, който би трбвало най-обстойно да се разисква тукъ и да обърне вниманието на цѣлото правителство и на XXV-то Народно събрание — това е въпросътъ за еднаквимъ нашата данъчна система, да я опростотворимъ, да стигнемъ идеала да имаме единственъ данъкъ. Въ дневницитъ на Народното събрание е отбелязано, че бившиятъ министъръ на финанситъ Стефанъ Стефановъ, когато е внесълъ въ 1933 г. законопроектъ за изменение на закона за данъка върху приходитъ, е казалъ: „Не се спирамъ на системата, защото това е голѣмъ въпросъ; правя само предложения за подобрене на системата; но работи се отъ 8 месеца въ моето ведомство и вече е изработенъ единъ законопроектъ за прѣкитъ данъци отъ 300 члена и единъ законопроектъ за косвенитъ данъци отъ 800 члена, чрезъ които ние еднаквяваме материята и създаваме опростотворени данъци, за да могатъ да бждатъ по разбирали и по-лесно поносими отъ нашия народъ“.

Но, за съжаление, това не е станало. Стана 19 май. Днесъ ние имаме ново правителство и за наша радостъ единъ министъръ на финанситъ, който не може да не разбере отъ своята дълга практика, че ако има какво да се коригира въ България, ако има въ какво държавата да се намѣси най-активно, това е именно нашата данъчна система, нашата данъчна политика. И нека, когато дойдатъ по-спокойни времена, когато привършимъ съ бюджета и пристѣпимъ къмъ творческата работа на XXV-то Народно събрание, да бждемъ сезирани съ

една основна реформа въ нашата данъчна система, която ще ни избави, г-да народни представители, отъ положението да гласуваме по всеки законъ облози и въ края на краищата и вие и ние да не знаемъ докъде бихме стигнали. Този идеалъ е единъ отъ най-съкровенихъ, бихъ казалъ, идеали на XXV-то Народно събрание, и азъ вярвамъ, че ние ще го постигнемъ когато и да е, стига да живеемъ съ туй съзнание. (Ръкоплъскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Има да ви направя следното съобщение. Постъпило е отъ Министерството на войната предложение за одобрение V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 6 декемврий 1939 г., протоколъ № 214, относно разрешението да се изсече една нива гора.

Ще се раздаде и постави на дневенъ редъ.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Бълю Алексиевъ.

Обажда въ: Отсъствува.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Коста Божиловъ.

Коста Божиловъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Следъ като минаха тукъ редица данъчни закони, днесъ разглеждаме законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за данъка върху приходитъ. Къмъ този законопроектъ сж приложени едни твърде елегантни мотиви. Г-нъ министърътъ на финанситъ ни увѣрява, че той е внесълъ тоя законопроектъ по формални причини — да попълни нѣкои непълноти, да поправи нѣкои грѣшки, да изясни нѣкои тъмноти и пр. Ние ще трѣбва да вѣрваме на тия мотиви. Но веднага ще кажа, че не сж само тѣ, че всѣщностъ има и други мотиви, които се споменаха отъ нѣкой отъ преждеговорившитъ, а именно, че се домогваме къмъ нѣщо друго: къмъ една сума отъ 600 милиона лева, по изчисленията на единъ отъ говорившитъ преди мене, или отъ 220 милиона лева, споредъ обяснението на г-на министра на финанситъ, и още да се затегне менгемето така, че тая сума, която сега се предвижда да се получи, плусъ оная, която е получавана по закона порано, действително да може да се събере отъ данъкоплатитѣ.

Законътъ за данъка върху приходитъ, измѣнението на който се иска съ разглеждания законопроектъ, е основенъ данъченъ законъ. Върху него е изградена, ако щете, цѣлата данъчна политика, или би трѣбовало да бжде изградена цѣлата данъчна политика на правителството. Като основенъ законъ въ него сж изложени основнитъ начала на правителствената данъчна политика, въ него е отразена цѣлата тази политика. И затова, г-да народни представители, макаръ да се иска само измѣнение на тоя законъ, никой отъ преждеговорившитъ не можѣ не само да издържи на изкушението, но не можа да не изпълни своето задължение да изкаже своето схващане и по основнитъ начала на данъчната политика на правителството, защото всеки смѣта, че въ критикитъ, които прави на този законопроектъ, той косвено прави критика и на общата данъчна система, и на общата данъчна политика на правителството. Но, г-да, макаръ и да се каза доста тукъ досежно дефектитъ на тая система, азъ смѣтамъ, че не всичко е казано и, колкото и да се говори тукъ, все пакъ не ще може всичко да се каже за нея.

I. Действително, нашата данъчна система, ако самата не е обѣркана, то тя е въ състояние да обѣрка и най-вещия въ тая областъ, и най-вещия по този предметъ, защото данъчните закони у насъ представляватъ лабиринтъ, въ който мъчно може да се ориентира и боравещиятъ съ закони отъ такова естество; защото данъцитъ у насъ по своя брой, по своитъ наименования, по своето естество и по своя характеръ сж толкова много, че мъчно може да бждатъ изброени и отъ вещи по данъчнитъ въпроси лица. Затова повикътъ за опростотворяване на данъчната система, за оеднаквяване на данъчните закони не е отъ вчера, той не се издига отъ днесъ. Но когато назоваме този повикъ, ние трѣбва да кажемъ: не само оеднаквяване на законитъ, а опростотворяване на системата до такава степенъ, че да бжде сведена действително до единъ единственъ, ясенъ, разбранъ, точно опредѣленъ данъкъ, а именно — данъкъ върху доходитъ и върху имуществата, опредѣленъ въз основа на принципа на прогресивното облагане.

Но каквато и да е системата, колкото и много да сж законитъ, които опредѣлятъ данъцитъ, данъчната поли-

тика на правителството си има една тенденция, има една опредѣлена целъ, а именно: да стовари цѣлата данъчна тежестъ върху гърба на работнитъ маси, на широкитъ маси отъ народа, да засегне цѣлия народъ безъ изключение. Тя се изразява въ облагането на всички, тя се изразява въ облагането на всеки мъжъ, на всяка жена, на всяко дете, било при получаване на доходъ, откъдето и да е и отъ каквото и да е, било при извършването на каквато и да е консумация, при консумацията на каквото и да е предметъ. Тя не държи смѣтка за това, че съ събирания данъкъ нахвърлява екзистенцъ-минимума, посяга на най-необходимитъ срѣдства за живота на гражданина, на данъкоплатеца. Тя не държи смѣтка, прочее, въ домогванията си, въ целитъ си да събере срѣдства за осмъществяване и провеждане на своитъ мѣроприятия, че действително понижавя жизненото равнище на данъкоплатеца. И затуй всички, които говориха преди мене, подложиха тая политика на критика, затуй и азъ ще подложя на критика тая политика.

Финансиститъ, които въ всички времена сж имали, а иматъ и сега за целъ и задача да защищаватъ онѣя слове, които по-добре имъ плащатъ, сж измислили, а данъчнитъ политити сж усвоили такава политика, съ която се облага всичко онова, което трѣбва да стигне до консуматора, до данъкоплатеца, за да не може той да избѣгне по никой начинъ отъ плащането на данъка. Това е системата на така нареченитъ косвени данъци.

Г-нъ министърътъ на финанситъ въ едно отъ чинлитъ заседания направи декларация, че той, заедно съ всички хора на прогресивната финансова мисль, е противъ косвенитъ данъци и обеща, че въ бждещия бюджетъ щѣлъ едвали не, ако не ги премахне съвсемъ, то да ги сведе почти до отношение 1:1 къмъ прѣжитъ данъци. Какво ще направи той вбждеще, азъ не зная, но зная, че дейността на всички министри на финанситъ досега и целта на данъчната политика на всички правителства досега е била да събира голѣмитъ суми, необходими за провеждането на държавния животъ именно чрезъ косвеното облагане.

Г-да народни представители! Нищо по-несправедливо отъ това, защото съ тия данъци се дохожда до такова положение, че, напримѣръ, пловдивскиятъ архимилдонеръ, ако не и милиардеръ, Куцоглу, и неговата най-слабо плагелна работничка да плащатъ единъ и сѣщъ данъкъ по размѣръ и по видъ при консумацията на солъ, на газъ, на кибритъ и пр. Нѣщо повече, детето на тая работничка, когато ще вземе единъ хининъ или ще пие единъ чай, ще плати сѣщия косвенъ данъкъ, който ще плати и той. Бабата или майката на тая работничка, когато ще пие едно кафе, ще плати сѣщия данъкъ, както богаташтъ. Нѣщо по-лошо, г-да народни представители, богатиятъ човѣкъ, понеже си купува на едро всички тия предмети, които сж обложени съ всевъзможни акцизи, мита и др., ще ги купи по-евтино и, следователно, ще плати по-малъкъ данъкъ, защото търговецътъ, като намалява печалбата си, косвено поема върху себе си една частъ отъ този акцизъ и пр.

При косвеното облагане нѣма никакъвъ елементъ на общественостъ, на социалностъ, нѣма никакъвъ елементъ на моралъ и на човѣщина. Това облагане е отречено, както казахъ, отъ прогресивната мисль въ финансовата наука и азъ смѣтамъ, че и ние при съответния случай ще трѣбва да усвоимъ тия начала на финансовата наука и да не допуснемъ такова облагане.

Г-да народни представители! Данъкътъ върху приходитъ е действително *par excellence* прѣкъ данъкъ. Ако правилно бждатъ опредѣлени обектитъ за облагане и ако вѣрно бжде изчисленъ този данъкъ, не ще има по-справедливъ данъкъ отъ него. Но трѣбва да признаемъ, че шмекеритъ данъкоплатци успѣватъ — а онѣзи, които сами не могатъ да съобразятъ, има кой да ги научи — дори и този *par excellence* прѣкъ данъкъ да го обѣрнатъ въ косвенъ.

Единъ отъ преждеговорившитъ спомена за данъка върху оборота. Действително този данъкъ върху оборота може да се прехвърли върху консуматора и отъ прѣкъ да стане косвенъ.

Нѣкой народенъ представителъ: Всеки данъкъ може да се прехвърля.

Коста Божиловъ: Толкова по-зле, ако всеки данъкъ може да се прехвърля. Но въ всеки случай, както казахъ, при съответното правилно опредѣление на обектитъ и вѣрно изчисление на данъка, този е най-справедливиятъ данъкъ, който трѣбва да бжде въведенъ. Но той ще трѣбва да бжде въведенъ така, че действително да бж-

да бъдат изпълнени, че действително да бъдат проведени, че действително да бъдат поставени във основата му онзи елементи на човештина, на общественост, на морал и социалност, които науката смъта, че трябва да лежат във него, за да бъде той пръв данък, за да бъде той прогресивен данък. Иначе, г-да народни представители, действително ще може всеки от данкоплатците, по-малко или повече шмекери, да прехвърля този данък върху консуматорите. Освен това, ако ние само го наричаме пръв данък, а при облагането не се прилага принципът на прогресията, той няма да има никакво качество на справедливост, той няма да бъде същия, от гледище общественост, от гледище социално, по-справедлив, ако щете, дори и от косвените данъци.

Г-н министърът на финансите, когато е внасял този законопроект, действително е помислил, с оглед на разбиранията си, че е спазил тия основни начала, т. е., че той е освободил всички онзи, от дохода на които, колкото и малко да се отнема, ще се накърни тяхната храна, ще се накърнят средствата им за съществуване, за живот. Той е смътнал също така, че е поставил като основно начало на облагането по този законопроект и прогресията, като е определил във един от членовете му и облагането с различни проценти. Обаче, г-да народни представители, като разгледате законопроекта, вие ще видите, че във него действително има нещо, което трябва да ни накара не само да се усъмним във намеренията на вносителя на този законопроект да освободи необходимия минимум за живот на данкоплатеца, ами положително да кажем, че той действително се стреми да осъществи главната цел на законопроекта — да стовари цялата данъчна тежест върху цялото население. Защото, когато е определял екзистенц-минимума за освобождаване от облагане, той не се е ръководил от действителните нужди на един човек или на едно семейство; той е мърлил с един аршин нуждите на един хора, а с друг аршин нуждите на други хора. Кого е освободил преди всичко финансовият министър, сегашният или миналият? Кого, прочее, освобождава преди всичко законът? Законът с чл. 4 освобождава преди всичко заплатите на всички държавни чиновници. Следователно, онова, което се каза тук за нйкой от чиновниците, че ежесечно от тяхната заплата се удържал съответният процент данък, е неточно, ако не неистина. Напротив, с чл. 4 от закона, пък и с внесенния законопроект, всички заплати на държавните чиновници, от най-малките до най-големите, са освободени от данъка върху дохода.

Никола Василев: Забележете само едно, че данъкът е пресмътнат и спаднат от заплатите.

Коста Божилов: Но на работниците не е спаднат данъкът, нали?

Никола Василев: Въ 1934 г. се направи съответно намаляване на заплатите на държавните служители. Когато говорите по тези въпроси, информирайте се.

Коста Божилов: Ако е пресмътнат данъкът на ония, на които се плаща 1.500 л., ако е пресмътнат данъкът на ония, на които се плаща 2.000 л. месечно, нека да се освободят от този данък. Аз ще настоявам и ще предложа, щото всички чиновници с доход до 24.000 л. годишно да бъдат освободени. Но как вие сте освободили онзи чиновници, които получават по 5, 6, 8, 10 и повече хиляди лева месечно, които получават повече от 100.000 годишно? Как сте признали за екзистенц-минимум на една категория граждани 50, 60, 100 и повече от 100 хиляди лева годишно, след като сте признали само 12.000 л. годишно екзистенц-минимум на работниците?

Министър Добри Божилов: Намалени им са заплатите, г-н Божилов.

Коста Божилов: Въ първата алинея на чл. 6, който се измъня с § 5 от законопроекта, ще видите, че освен служителите и работниците при Българската земеделска и кооперативна банка, Българската народна банка и всевъзможни други предприятия, турени са и директори на банките, всевъзможни администратори, счетоводители и др., срещу които едно време се беше вдигнал вой, че получават големи заплати. Тези граждани данкоплатци също са освободени от данък. Как? Не са освободени по закон. Тъ са обложени, но друг им плаща данъка. Кой? Учреждението. Банката, мината „Пер-

ник“, общините и др. плащат данъка на тия директори, администратори и др.

Министър Добри Божилов: Но той е намален от заплатата.

Гаврил Ленков: За смътка на заплатата са освободени.

Коста Божилов: Да, за смътка на заплатата! Вместо 15.000 л. месечна заплата, вие сте му турили 12.000 л. Това ли ще кажете? Това не е никакъв аргумент. Въ бюджета на Народната банка, например, като се предвижда заплатата на директора, веднага по-долу се предвижда и сумата, която следва да се плати за данък на държавата. Така е за чиновниците във всички други обществени учреждения: като се предвиждат суми за заплатите на шефа и другите бюрократи, веднага се предвижда и сумата за данъка. Така се отива чак до общините, за служащите на които сега този данък е увеличен от 3% на 8%.

Г-да народни представители и г-не министри! Виждаме всички, че признавате екзистенц-минимум на едни хора по 100 и повече хиляди лева. Знаем всички, че, съгласно с закона, съответните обществени учреждения плащат данъка на служащите си. Знаем също така, че общините трябва да платят данъка на своите служители. Тогава защо беше нужно данъкът за общинските служители да се увеличава от 3% на 8%, когато на всички е известно, че общините не са във състояние да го платят? Банката и мината „Перник“ могат да платят, но общините не могат да плащат. Трябваше да ги изключите от законопроекта. Трябваше да не увеличавате процента от 3% на 8%. Защо не освободихте и тях? Защо освободихте държавните служители, а не освободихте и общинските? Затуй защото с един аршин мърите на едно място, а с друг аршин мърите на друго място.

Г-да народни представители! Аз не признавам и не мога да се съглася, че е убедителен аргументът, че данъкът на бюрократите бил спаднат от заплатите им. Ами как можахте вие да знаете с какъв данък, евентуално, ще бъде обложен този директор, на когото плащате 10-12 хиляди лева, или на нйкой чиновник, комуто плащате 5 хиляди лева и пр., за да му предвидите веднага и съответната сума за данък върху заплатата и да я приспаднете от нея?

Министър Добри Божилов: Много лесно е.

Коста Божилов: Няма ли да се съгласите, че и от тази заплата, която му давате, 10 хиляди лева, ако се спадне данъкът, пак ще му останат предостатъчно средства да живее, и да живее хиляда пъти по-добре от ония, за когото сега ще ви говоря, който получава 12 хиляди лева за цяла година? Третата категория, която се освобождава, са наистина тези.

Освобождавате още кого? Освобождавате два екзистенц-минимума. След като освободихте цялата сума като екзистенц-минимум на тези големи бюрократи, сега дохождате до екзистенц-минимум 18.000 л. за едни, които имат доходи до 80.000 л., и 12.000 л. екзистенц-минимум за тези, които са извършили това „престъпление“, че нямат повече от 18.000 л. доход годишно. На цялото работничество, което не може да изкара повече от 18.000 л. годишно, признавате екзистенц-минимум само 12.000 л. Къде ви е аршинът, г-не министри, с кой аршин премърихте? Как премърихте нуждите на работника, та му казахте, че 12.000 л. са достатъчни да издържа петчленно семейство, а директора, който получава 100.000 л., макар да е ерген и да има други доходи, съвсем освободихте от данък?

Г-да народни представители! Аз зная, че може да се намъри нйкой, както се е намърал и друг път, да каже, че това е демагогия. Бъдете уверени, че когато ви говоря това, аз ви го говоря, изхождайки от фактите, които всеки ден наблюдавам. Аз ви говоря за нйщата, които всеки ден непосредствено чувствам. Аз дишам въздуха на тези хора, защото тй всички са мои избиратели. И както заявиха това нйкои от вас, които защитаваха други тези — без да се съмняваме във тяхната искреност търговска, индустриална и пр. — така и аз ви заявявам, че с всичката искреност ви излагам нйщата както си са. Като се признават с алинея втора на чл. 6, § 5, от закона 18.000 л. екзистенц-минимум за едни хора, как да си обясним това противоречие, че във следващата алинея се признава само 12.000 л. екзистенц-минимум за други хора? Неужели нуждите на тези хора няма да ги признаем за човешки? Или ще ги признаем за много малки?

Напротивъ, г-да народни представители, азъ твърдя, че нуждитъ на тѣзи бедни хора сж много по-големи отъ тия на бюрократитѣ. Защо? Защото тѣ нѣматъ други доходи, защото иматъ повече деца, защото не сж получили въ наследство нищо като капиталъ: знания или нѣщо друго, и сега се стремятъ къмъ това — къмъ знания. Но нѣкои ще кажатъ: а, много имъ трѣбватъ знания на тѣхъ! Не, г-да народни представители! Като трѣбимъ тукъ и всѣкъде другакъ, че въ народа ни трѣбва да има единомислие, трѣбва да има единодействие, да има задржностъ, ние трѣбва да искаме този народъ да бѣде и просвѣтенъ, за да разбира какво значи единомислие, какво значи единодействие, да знае за какво е повиканъ, кѣде е повиканъ, кѣде ще го пратимъ. Ето въ този смисълъ, ако искате да знаете, неговитѣ нужди сж по-големи отъ нуждитѣ на онези, които получава голѣма заплата, защото той има и знания.

Въ тази алинея е казано, че само този, който получава до 12 хиляди лева годишно, ще бѣде освободенъ отъ данѣкъ, но ако получава 12 хиляди и 1 левъ, ще плаща 10 л. на месецъ, 120 л. годишно. Може нѣкой да каже, че за 120 л. не заслужава и да се споменава. Така е за онези, които наистина смѣта 120 л. на денъ за нищо. Но когато 120 л. могатъ да бѣдатъ заплата за много дни на единъ работникъ, азъ смѣтамъ, че всѣки трѣбва да се спре на този въпросъ и да каже: макаръ и 120 л., това е тежъкъ данѣкъ за работника.

Жико Струнджевъ: Да намѣри, да работи.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Частъ е вече 8. Азъ ви моля да се съгласите да продължимъ за малко заседанието, за да приключимъ съ разискванията по тази точка отъ дневния редъ. Имаме да изслушае още малко г-нъ Божиловъ, а следъ него още единъ ораторъ, който обеща, че ще бѣде кратъкъ.

Който е съгласенъ съ това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Продължавайте, г-нъ Божиловъ.

Коста Божиловъ: Г-да народни представители! Не само размѣрѣтъ на сумата, която се сочи като такава, която се, освобождава отъ облагане, е малъкъ, но и начинѣтъ, по който тя се изчислява, е такъвъ, че ние трѣбва да кажемъ: този, който е съставялъ законопроекта, не ще да е познавалъ никакъ сѣчината на работата. Ще видите, че законопроектъ изчислява тѣзи 12.000 л. на базага 300 работни дни при 40 л. надница. Преди нѣколко дни тукъ, при разискванията по другъ законопроектъ, г-нъ министрътъ на търговията и труда, комуто трѣбва да признаемъ по-голема компетентностъ и познания по въпроса, призна, че трѣбва да смѣтаме работнитѣ дни въ годината най-много 260. Азъ смѣтамъ, че ще трѣбва да се съгласимъ, че въ най-добрия случай, при 8-месечна непрекъсната работа, работникътъ може да има най-много до 200 работни дни. Въ такъвъ случай, при 40 л. надница, за 200 дни той ще получи само 8.000 л. за цѣла година. А при 60 л. надница ще получи 12.000 л. годишенъ доходъ. Следователно, би трѣбвало да се каже, че се освобождаватъ отъ данѣкъ всички работници, които иматъ надница 60 л.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че като приемате и по тази алинея екзистенцъ-минимума отъ 18.000 л. който да бѣде освободенъ отъ всѣкакъвъ сълогъ, пакъ ще трѣбва да кажете, че за да има годишенъ доходъ 18.000 л. единъ работникъ, който работи само 200 дни въ годината, той трѣбва да има най-малко 90 л. надница. Следователно, трѣбва да се съгласимъ, че всички работници, които получаватъ подъ 90 л. надница, не могатъ въ никой случай да иматъ доходъ повече отъ 18.000 л. годишно или 1.500 л. месечно. И затова, щомъ признаваме екзистенцъ-минимумъ 18.000 л., ще трѣбва да кажемъ: всички работници, които получаватъ по-малко отъ 90 л. надница, ще трѣбва да бѣдатъ освободени отъ данѣкъ.

Но понеже екзистенцъ-минимумътъ отъ 18.000 л. е недостатъченъ не само за работниците, но и за дребнитѣ служаци, азъ предлагамъ — така както съмъ предлагалъ и по други законопроекти — да се съгласимъ, че сумата 24.000 л. е единъ признатъ отъ всички екзистенцъ-минимумъ, който ще трѣбва да бѣде освободенъ отъ всѣкакво облагане.

Предлагамъ, прочее, всички данѣкоплатци, които нѣматъ доходъ повече отъ 24.000 л. годишно, да бѣдатъ освободени отъ този данѣкъ.

Д-ръ Николай Николаевъ: Какъ ще дѣлимъ гражданитѣ на две категории: едни да бѣдатъ жертва на тази държава, а други не!

Коста Божиловъ: Вие сами сте се раздѣлили на категории: милионери, фабриканти, индустриалци, чорбалѣни, работници, чиновници, интеллигенти и т. н. Животътъ ви е раздѣлил на категории. Ние не дѣлимъ хората на категории. Вие сами сте ги раздѣлили, животътъ ги е раздѣлил, стопанството ги е раздѣлило. (Възражения отъ нѣкои народни представители)

Ще видите, г-да народни представители, още една несъобразностъ, за да свърша съ този въпросъ. Ако работникътъ получава повече отъ 60 л. надница, или отъ 40 л. до 60 л. надница, той пакъ ще плати толкова, колкото ако получава 41 л. А ако получава надъ 60 л., освобождаватъ му се 60-тѣ лева надница, а за разликата надъ тази сума ще плати вече 8%. Азъ мисля, г-не министри, че въ тѣзи пунктове законопроектъ не само ще трѣбва да претърпи съществена промѣна, но ще трѣбва изобщо да бѣдатъ премахнати тѣзи две алинеи, особено тази алинея, която признава екзистенцъ-минимумъ 12.000 л. годишно. Смѣшно е, несериозно е да ми се клати глава насреща. Вие твърдите тукъ, че съответниятъ данѣкъ бѣлъ прихванатъ отъ заплата на голѣмия чиновникъ, та затова му е признатъ екзистенцъ-минимумъ 12.000 л. месечно. Значи, признавате му 120.000 л. годишно екзистенцъ-минимумъ — или 10 пѣти повече, отколкото на работника! А когато азъ твърдя, че за работника е нищожна тази сума, която му признавате като екзистенцъ-минимумъ, въртите ми глава.

Г-да народни представители! Ако безъ предубеждение разглеждаме нѣщата, ще трѣбва действително да кажемъ: страшни трѣбва да сж, ужасни трѣбва да сж тия нѣща, щомъ можемъ на единъ работникъ да кажемъ: ти, съ 5-6-членно семейство, безъ къща, безъ никакъвъ другъ доходъ, като имашъ 12.000 л. годишно, тѣ сж ти предостатъчни; а ако имашъ 12 хиляди и 1 левъ, ще плащашъ и данѣкъ отгоре. Какъ ще си гледашъ децата, какво ще правишъ съ себе си, какъ ще си нагласявашъ къщата или кой ще ти плаща наема — това не ни интересува. Насъ ни интересува това, че на други нѣкои — на банковия директоръ и др., държавата или банката ще плати данѣка, а пѣкъ ти се грижи самъ за своя данѣкъ.

Това е, г-да народни представители, по отношение на този екзистенцъ-минимумъ. Азъ смѣтамъ, че г-нъ министрътъ, когато е мислил, че е предвидѣлъ съответенъ, достатъченъ екзистенцъ-минимумъ, внасяйки този законопроектъ, е билъ недостатъчно освѣтленъ върху сѣчиността на работата. И затова азъ ще предложа и ще ходатайствавамъ той да се съгласи, вие да гласувате, щото този екзистенцъ-минимумъ да не остава въ никой случай 12.000 л., а да се качи до 24.000 л.

Г-да народни представители! Между категориитѣ, които се освобождаватъ и за които азъ споменахъ, въ § 1, пунктъ 13, има още една категория данѣкоплатци. Това сж продавачитѣ на билети отъ държавната лотария. Азъ зная, че нѣкой може да каже, че тѣ сж дребни съществувания. Да, щомъ сж дребни съществувания, щомъ иматъ доходъ до 24.000 л. годишно, безусловно да ги освободимъ. Но знаете ли какви съществувания има, които продаватъ билети отъ държавната лотария? Знаете ли, че две-три фирми миналата и тази година закупуватъ веднага всички билети отъ Народната банка, щомъ се пустнатъ въ продажба, и следъ като взематъ отстъпката отъ 5%, даватъ билетитѣ на дребнитѣ съществувания да ги продаватъ, като имъ даватъ по 1%, 2%, 2 1/2%? При единъ отъ случаитѣ на телене лотарията се разтрѣжи и по радиото: народътъ разграбва билетитѣ, нѣма вече билети; и то още първия и втория денъ, следъ като бѣха пустнати въ продажба. Какво се оказа? Оказа се това, което току-що ви съобщихъ, че две-три фирми веднага отъ банката закупиха билетитѣ и казватъ: нѣма билети.

Димитъръ Марчевъ: Ама това бѣше при първия и при втория дѣлъ. Сега нѣма такава нѣща.

Коста Божиловъ: И се вдигнаха дребнитѣ продавачи, та при министра, та при областния директоръ, кѣде ходиха, какво правиха, не зная; зная въ всѣки случай, че тѣ направиха достояние на съответнитѣ мѣста тая игра на тия продавачи на билети. Азъ смѣтамъ, че въ законопроекта трѣбва да бѣде казано: освобождаватъ се отъ данѣкъ продавачитѣ на билети отъ държавната лотария, ако нѣматъ доходъ повече отъ 24.000 л. Г-да народни представители, тия страшни спекуланти, които сж закупили

именно съ целъ за спекула и съ целъ за ограбване труда на дребнитъ продавачи на тия билети, съ осъществили една крупна печалба отъ тая продажба. Тѣ сѣ взели за милиони лева билети съ 5% отстъпка, реализирали сѣ 200-300.000 л. печалба и като направятъ една малка отстъпка на дребнитъ продавачи, за тѣхъ оставатъ по 100-200.000 л. печалба само отъ единия дѣлъ на лотарията. А понеже сега тегленията не сѣ 4 пѣти въ годината, а 12 пѣти въ годината, тѣ 12 пѣти ще обрнатъ вложения капиталъ и вие можете да си представите каква спекула и какъвъ грабежъ, ако щете, извършватъ тия хора. Затова азъ смѣтамъ, че ще трѣбва да бждемъ точни и прецизни, когато постановяваме въ закона, че освобождаваме отъ данѣкъ продавачитъ на билети отъ държавната лотария. Кои продавачи освобождаваме и кои не освобождаваме, това трѣбва да бжде точно определено.

Г-да народни представители! Пристъпвайки пъкъ къмъ обсъждане на облагането на оня доходъ, който вѣе е надъ определения екзистенцъ минимумъ, ние ще трѣбва да констатираме, че има единъ процентъ постоянно за първата сума до 80.000 л. Изваждайки екзистенцъ минимума, необлагаемата сума отъ 18.000 л., остатѣкътъ отъ нея до 80.000 л. се облага все съ единъ и сѣщи процентъ отъ 8%. Азъ смѣтамъ, че това преди всичко не е правилно.

По-нататѣкъ за корективъ ужъ на закона за данѣка върху приходитъ е предвиденъ и допълнителниятъ данѣкъ върху общия доходъ. Г-да народни представители! Трѣбва да кажа, че и този законопроектъ носи въ себе си дефекта на цѣлата система: въ единъ законъ да се определятъ различни данѣци — и данѣкъ занятиѣ, определенъ по процентъ, безобложно, и данѣкъ занятиѣ, определенъ съ патенти, и 10% върху данѣка, и данѣкъ върху оборота, и допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ, и т. н. Ако не е позволено съ многобройни и различни закони да се определятъ различни данѣци, то още по-малко ние можемъ да търпимъ тази аномалия съ този законопроектъ да се определятъ всевъзможни, най-различни данѣци. Та, както казвамъ, освенъ данѣка върху общия доходъ — безобложно, по 8% — ужъ за корективъ на сѣщия се определя и допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ. И въ него ще видите, че не е спасена прогресията: процентитъ на облагането да съответствуватъ на платежната способностъ на данѣкоплатѣцитъ.

Наистина, като погледнете въ последния пунктъ, ще видите, че този, който има 1 милионъ лева, ще трѣбва да плати 30%. И ще кажете: достатѣченъ е този процентъ. Но, г-да, твърде голѣмъ майсторъ трѣбва да е билъ този, който е съчинилъ закона навремето, защото не е върно, че върху 1 милионъ лева се плаща 30% данѣкъ. Ами като почнете отъ 3%, по-нататѣкъ за следващитъ 50.000 л. е определено 4%, за следващитъ 50.000 — 5% за следващитъ 50.000 л. — 6%, докато стигнете най-сетне до 30% данѣкъ, когато вече данѣкоплатѣцитъ има надъ 1 милионъ лева печалба. Азъ смѣтамъ, че тази градина ще трѣбва да бжде измѣнена така: не на всѣки 50.000 л. да се предвижда съответенъ процентъ, а да се определя съответенъ процентъ надъ 80.000 л. по следния начинъ: до 100.000 л. — толкова на сто, до 200.000 л. — толкова на сто; до 300.000 л. — толкова на сто; до 400.000 л. — толкова на сто и т. н., като се определятъ такива проценти, че действително тѣ да съставляватъ прогресия, съ огледъ на прогресивното увеличаване дохода на данѣкоплатѣцитъ. Иначе това е отрицание на основния елементъ на тази система — на прогресивното облагане. Сега както е, нѣма прогресия въ облагането, а има просто пропорция.

Г-да народни представители! Тукъ се говори за процедурата по обжалване на облаганията. Азъ нѣма да ви говоря по нея. Обаче азъ не мога да не се спра върху разпореденията на § 50, буква „в“, отъ внесенния законопроектъ, съ който се прокарва едно разпореждане, имащо обратна сила за 2 години назадъ — 1939 и 1940 г., и което наистина твърде болезнено ще засегне кооперациитъ. Ето защо и азъ сѣщо така, наредъ съ г-нъ Гаврилъ Ленковъ, се обявявамъ противъ това разпореждане.

Г-да народни представители! Азъ съмъ съгласенъ, че действително на държавата трѣбватъ много пари и то, може би, и за други мѣроприятия, освенъ тия, за които всѣки денъ ни се говори — въоръжение и пр. Азъ съмъ съгласенъ, че действително, за да се проведе солидна, широка и всестранна социална политика; за да може действително да се създаде работа за всички граждани на страната, трѣбватъ пари. Но когато вие ще търсите тия пари, вие ще трѣбва да бждете много внимателни, отъ кажде да ги вземете, за да не получите обратния резултатъ на този, който целите. Когато вие определѣте данѣцитъ, когато вие определѣте тѣхния размѣръ, когато вие определѣте тѣхнитъ обекти, азъ смѣтамъ, че на първо

мѣсто трѣбва да поставимъ въпроса, какъ тия данѣци ще се отразятъ върху живота, върху здравето, върху поминѣка на данѣкоплатѣцитъ. Ако за смѣтка на това, че ще съберемъ милиони или милиарди, ние оставимъ народа да гладува, да боледува, да се изражда и преждевременно да измира, азъ ще кажа: откажете се отъ много мѣроприятия, откажете се отъ много данѣци, защото вмѣсто полза, отъ това ще има само вреда за държавата и за народа, щомъ като, за да съберете пари, оставяте народа да изпадне въ страшно тежко положение. Вие си спомняте преди нѣколко дни единъ урокъ: дрѣжте връзка съ народа, живѣйте съ неговитъ нужди, изразявайте неговитъ интереси. Ние чухме преди нѣколко дни тукъ и военниятъ министъръ при разглеждане на законопроекта за гражданската мобилизация да ви казва: ако дадемъ на народа, и той ще ни даде при съответния случай. И азъ трѣбва да кажа, г-да народни представители, че действително на този народъ ще трѣбва да му се дадатъ срѣдства за животъ, да му се създадатъ условия за сносенъ животъ — той иска работа, той иска срѣдства за съществуване — и тогава да му се иска.

Ние постоянно говоримъ: пари трѣбватъ, данѣци трѣбватъ. Не пропускаме нито единъ моментъ да не кажемъ: тревожни сѣ времената. Издигае предъ народа страшни призрѣци, чертаемъ му лоши перспективи, зовеиъ неговата готовностъ за върховни усилия и за скѣпи жертви. Но когато правимъ това, г-да народни представители, и той ще ни каже: дайте ми това, отъ което азъ се нуждаю, не ми вземайте и това, което и безъ туй не ми стига. Създайте ми условия за сносенъ животъ, за човѣшки животъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Дѣлчо Тодоровъ.

Дѣлчо Тодоровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Времето е доста напреднало и затова азъ ще направя само известни констатации и заключения.

Отъ всѣки данѣкоплатецъ се знае, че прѣжитъ данѣци винаги сѣ били тежки и противъ тѣхъ всѣкога е имало роптания. Заради туй почти въ всѣко Народно събрание, презъ година или две, сѣ се измѣняли или сѣ се правили нови закони за прѣжитъ данѣци. Заради туй сѣ право преждеговорившиятъ каза, че нашитъ данѣци могатъ да обркатъ и най-вещия по данѣчната система. Тия данѣци създаватъ между народа единъ антагонизмъ, една завистъ, една злоба. Забелязва се, че и тукъ ние се раздѣлихме на разни съсловия, на разни категории — единъ срещу други почнахме да се нахвърляме. Сѣщото се забелязва и долу въ маситъ.

Прѣжитъ данѣци влияятъ върху настроенията на отдѣлнитъ класи, на отдѣлнитъ съсловия. Загубена е вѣрата у данѣкоплатѣцитъ къмъ данѣчнитъ власти. Ако се протестира противъ прѣжитъ данѣци, то не е заради тѣхната тежестъ, а поради неправилното процедурно отъ страна на данѣчнитъ власти. И всичкитъ корекции, забележките, които ни се предлагатъ, нѣматъ за целъ увеличаване тежестта отъ прѣжитъ данѣци, а целѣтъ поправката на режима, по който ще става събирането имъ. Прѣжитъ данѣци сѣ мѣчно събираеми. Вѣрно е, че тукъ се предлагатъ много теории, много системи, за да можемъ да съберемъ около 500 милиона лева прѣки данѣци, отъ които 120—130 милиона лева ще отидатъ за събирането имъ. Но животътъ се е наложилъ и е излѣзълъ по-силенъ отъ всички теории. Затова всички държави — както самъ г-нъ министърътъ на финанситъ призна, сѣ приобтнали*къмъ косвенитъ данѣци, въ защита на които сега азъ искамъ да кажа нѣколко думи.

Първото възражение, което се прави противъ косвенитъ данѣци, е, че тѣ сѣ несправедливи. Щѣла да пие една бедна бабичка чай и щѣла да плати толкова косвенъ данѣкъ, колкото ще плати и богатиятъ! Това е заблуждение, това е демагогия, ще кажа азъ. Не еднакво платятъ косвенитъ данѣци бедниятъ и богатиятъ. Този, който нѣма, нѣма да задоволи всичкитъ си нужди и, следователно, нѣма да плати толкова данѣкъ, колкото ще плати богатиятъ.

Не бива сѣщо така да се демагогствува, когато става дума за косвенитъ данѣци и да се казва, че бирникътъ отишълъ и продалъ фустичката, ризичката на детето, и детето казало: „Тате, ризичката ми взема бирникътъ!“ Косвенитъ данѣци се плащатъ тогава, когато човѣкъ има. Обаче прѣжитъ данѣци данѣкоплатецътъ често пѣти не може да ги плати тогава, когато му се искатъ.

Понеже казахъ, че ще бжда кратѣкъ, азъ ще направя своето заключение.

Ще гласувамъ за законопроекта, защото имамъ въра въ министра на финанситъ, който искрено ни заяви, че държавата има нужда отъ пари, и който ни каза, че въ днешния моментъ най-целесъобразно и най-лесно могатъ да се намѣрятъ срѣдства чрезъ този законопроектъ. Ще гласувамъ, казвамъ, за законопроекта, но съ пожеланието: нека спремъ съ затворени очи да разглеждаме данъчните проблеми; нека да не даваме вече данъ на демагогията, а да пристѣпимъ къмъ създаването на ясни и категорични закони, закони разбираеми отъ всѣки български данъкоплатецъ, за да може той да знае кога и какво ще плаща. (Ръкоплѣскания)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Крумъ Митаковъ.

Крумъ Митаковъ: Понеже вече се изказаа осемъ души оратори и въпросътъ е доста изясненъ, предлагамъ да се прекратятъ дебатитъ, съгласно правилника.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! По разглеждания законопроектъ сж се изказали вече осемъ души оратори — има условия да се прекратятъ дебатитъ. Предлага се това прекратяване.

Тия отъ г-да народнитъ представители, които сж съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Разискванията сж приключени. Остава по законопроекта въ следното заседание да говори г-нъ министърътъ на финанситъ.

За следното заседание, на 9 априлъ, 3 ч. сл. пладне, въ съгласие съ правителството, ви предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение наредбата-законъ за данъка върху приходитъ — продължение на разискванията.

Второ четене на законопроектитъ:

2. За измѣнение и допълнение наредбата-законъ за пътницата.

3. За измѣнение на закона за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата.

Първо четене на законопроектитъ:

4. За опрощаване данъка занятие и гербовия налогъ за доставкитъ на синъ камъкъ, извършени отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г. и за доставкитъ, извършени отъ Софийското областно инженерство за времето отъ 14 априлъ 1937 до 7 септември 1939 г.

5. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидирани имоти на бѣжанцитъ, преселили се отъ Гърция, съгласно конвенцията между България и Гърция относно свободата на емиграцията на малцинствата („Държавенъ вестникъ“, бр. 49, отъ 5 мартъ 1938 г.).

6. За набавяне срѣдства за проучване на подземнитъ богатства.

7. Одобрение предложението за одобрение V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 6 декември 1939 г., протоколъ № 214 — относно разрешението да се изсѣче една нива гора по граничната линия въ участъцитъ на 8 и 9 гранични роти.

8. Одобрение решенията на прошетарната комисия.

Тия отъ г-да народнитъ представители, които приематъ така предложения дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 20 ч. 30 м.)

Подпредседателъ: **ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ**

Секретари: { **ДИМИТЪРЪ САРАДЖОВЪ**
НИКОЛАЙ СУЛТАНОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**